

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Katedra muzikologie

FESTIVAL ZAHRADA

The Zahrada festival

Magisterská diplomová práce

Lucie Přikrylová

Vedoucí práce: Prof. PhDr. Jan Vičar, CSc.

Odborný konzultant: Mgr. Jan Blüml

Olomouc 2014

Prohlašuji, že jsem magisterskou diplomovou práci vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu. Souhlasím, aby tato práce byla uložena a zpřístupněna ke studijním účelům na Univerzitě Palackého v Olomouci.

V Olomouci dne 27. dubna 2014

Lucie Přikrylová

Děkuji všem, kteří se jakýmkoliv způsobem podíleli na vzniku této práce. Za rady a připomínky děkuji vedoucímu práce prof. Janu Vičarovi a odbornému konzultantovi Mgr. Janu Blümlovi. Za poskytnutí informací a materiálů děkuji především panu Michalu „Juppovi“ Konečnému.

OBSAH

ÚVOD	5
1. STAV BĀDÁNĪ	7
2 POPULĀRNĚ HUDEBNĪ FESTIVALOVĀ KULTURA VE VZTAHU K STYLOVĚ- ŽĀNROVĚ OBLASTI FCT	11
2. 1 FESTIVALY VE SVĚTĚ A NA NAŠEM ŪZEMĪ	11
2. 2 OBLAST FCT.....	14
3 FESTIVAL ZAHRA DA – SYNTETICKĀ ČĀST.....	20
3. 1 POZADĪ VZNIKU FESTIVALU A JEHO STRUČNÝ VÝVOJ	20
3. 1. 1 OBECNĚ TENDENCE VE VÝVOJI FESTIVALU V LETECH 1990–2011	24
3. 1. 2 UKONČENĪ FESTIVALU A VÝHLED DO BUDOUCNOSTI.....	31
3. 1. 3 NĀVŠTĚVNOST	32
3. 2 DRAMATURGIE	35
3. 3 VÝZNAM FESTIVALU ZAHRA DA	48
3. 3. 1 SOUVISLOST S FESTIVALEM PORTA	48
3. 3. 2 ZAHRA DA JAKO ZRCADLO I HYBNĀ SĪLA STYLOVĚ-ŽĀNROVĚ OBLASTI FCT	51
3. 3. 3 KONKURS ZAHRA DY JAKO KONKRĚTNĪ NĀSTROJ ROZVOJE OBLASTI FCT	55
3. 3. 4 SOCIĀLNĪ ASPEKT – ZAHRA DA JAKO SUBKULTURA.....	61
4 FESTIVAL ZAHRA DA – FAKTOGRAFICKĀ ČĀST	64
ZĀVĚR	87
RESUMĚ	90
SUMMARY	91
ZUSAMMENFASSUNG.....	92
PRAMENY A LITERATURA.....	93
PŘĪLOHY	97

ÚVOD

V průběhu dvacátého století se v naší zemi vyvinuly tři stylově-žánrové typy moderní populární hudby: folk, country a trampská píseň. V šedesátých letech, kdy u nás nastal prudký rozvoj populárně hudebních festivalů, se vývojové linky těchto tří stylově-žánrových typů proluly prostřednictvím festivalu Porta. Folk, country a trampská píseň tak získaly společnou institucionální základnu i publikum a navzájem se ovlivňovaly. V návaznosti na to se začala používat zkratka FCT, jež značí spojení těchto stylově-žánrových typů ve společnou stylově-žánrovou oblast. Porta zůstala hlavní a zásadní přehlídkou této hudební oblasti až do roku 1989, kdy začala upadat a na její pozici následně nastoupil festival Zahrada, jenž je předmětem zájmu této diplomové práce.

Oblastí FCT v době před rokem 1989 a historií festivalu Porta se již zabývalo velké množství autorů v nejrůznějších vědeckých i popularizačních publikacích. Vzhledem k tomu, že období po roce 1989 zatím zpracované není, rozhodla jsem se zvolit jako téma diplomové práce právě festival Zahrada, který můžeme považovat za nositele trendů v oblasti FCT a jehož prostřednictvím lze sledovat vývoj této oblasti v daném období.

Cílem práce je na základě archivních materiálů, novinových článků a výpovědí osobností s festivalem spojených, zmapovat historii festivalu Zahrada od jeho založení v roce 1990 až po ukončení v roce 2011. Na základě všech zjištěných údajů a rozboru dramaturgie práce definuje význam festivalu a potvrzuje jeho vliv na vývoj stylově-žánrové oblasti FCT.

Práce je rozdělena do tří hlavních částí. První představuje populárně hudební festivaly, jejich typy a vývoj ve světě i na našem území. Dále sleduje oblast FCT v historii jednotlivých stylově-žánrových typů, v jejich rozdílech a společných znacích. Věnuje se také historii této oblasti do roku 1989 na pozadí rozvoje hudebních festivalů FCT. Text kapitoly čerpá převážně z encyklopedických zdrojů a knižních publikací věnujících se folku a příbuzným žánrům.

Druhá část práce je pojatá synteticky a vyznačuje se hledáním souvislostí a jejich interpretací. Opírá se o informace získané z archivních pramenů, programů, periodik a rozhovorů. Je vnitřně členěna do tří kapitol. První z nich se zabývá vývojem festivalu. Vykresluje pozadí a podmínky vzniku festivalu, představuje pořadatelský tým a vize,

s jakými byl festival založen. Charakterizuje hlavní vývojové etapy festivalu a jejich milníky, které představují především změny termínu konání a stěhování přehlídky ze Strážnice do Náměšti na Hané. Sleduje také poslední roky úpadku festivalu, hledá důvody jeho ukončení a snaží se nastínit budoucnost žánrové oblasti FCT bez existence stěžejní přehlídky, jakou Zahrada byla. Na závěr hodnotí návštěvnost festivalu a aspekty, které ji ovlivňují.

Následující kapitola rozebírá dramaturgii festivalu a prvky s ní související. Rozděluje účinkující podle četnosti jejich hraní na přehlídce a také podle způsobu, jímž se na festival dostali; tedy na zvané hosty a interprety, kteří postoupili z Konkursu Zahrady. Charakterizuje programovou skladbu prosazovanou hlavním dramaturgem, představuje moderátorské osobnosti a festivalové scény a rozebírá tematické zaměření jednotlivých koncertních bloků a dalších programových prvků. Věnuje se také koncertům Předzahrady, které se kolem roku 2000 staly pravidelnou součástí programu i originálním způsobem propagace.

Poslední ze syntetických kapitol formuluje význam festivalu Zahrada na základě několika aspektů. Jedním z nich je souvislost s festivalem Porta a návaznost na něj. Sleduje paralely a rozdíly těchto dvou festivalů. Hodnotí, jak se lišily jejich počáteční podmínky, zázemí, či způsoby výběru interpretů. Srovnává oba festivaly také v období, kdy fungovaly souběžně. Další část textu potvrzuje funkci Zahrady jako zrcadla a hybné síly stylově-žánrové oblasti FCT. Sleduje žánrový vývoj festivalu a uvádí důvody jeho vlivu na celou hudební scénu této oblasti. Jako konkrétní nástroj vývoje představuje Konkurs Zahrady a přibližuje jeho strukturu a pravidla. Zabývá se také sociálním aspektem, který je typický pro Zahradu a podobné festivaly, a charakterizuje Zahradu jako subkulturu.

Třetí část je faktografická a shrnuje všechny údaje získané z dostupných pramenů. Formou tabulek představuje každý ročník festivalu: jeho termín, místo konání, koncertní scény, účinkující v hlavních večerních programech, seznam zahraničních hostů, moderátorů a programových bloků a počet účinkujících i návštěvníků. V letech, kdy se konal Konkurs Zahrady, jsou uvedeny také údaje o celkovém počtu účastníků, seznam finalistů a vítězů ocenění Krteček, resp. Krtek. Tato část může v budoucnu sloužit jako informační zdroj, resp. pramen pro další studie a také je podkladem k syntetickým kapitolám této diplomové práce.

1. STAV BĀDÁNĪ

Stylově-žánrová oblast FCT je v literatuře reflektována poněkud nerovnoměrně. Ačkoliv řada titulů vyšla v prvních letech tohoto století, většina autorů sleduje vývoj pouze po rok 1989. Další roky již zůstávají bez jakékoliv zmínky, případně jsou v publikacích zahrnuty pouze okrajově. Každý autor přitom pohlíží na tento typ hudby z jiné perspektivy. Syntetický a souborný výklad historie oblasti FCT na základě výpovědí velkého množství osobností s touto oblastí spojených poskytují hudebník a režisér Jiří Vondrák a publicista Fedor Skotal v knize *Legends folku & country: jediný téměř úplný příběh folku, trampské a country písně u nás*,¹ jež vznikla v roce 2004 na stejnojmenného televizního seriálu. Naproti tomu hudební publicista Vladimír Vlasák sleduje vývoj folkové hudby na pozadí činnosti písničkářských osobností v publikaci *Folkaři: báječní muži s kytarou, kteří psali dějiny*.² Všimá si zde také výrazného vlivu festivalu Porta na folk a příbuznou hudbu. Bohemista Josef Prokeš se ve spise *Česká folková píseň: v kontextu 60.-80. let 20. století*³ věnuje tvorbě několika písničkářů a prvkům folkové poetiky z lingvistického pohledu. Stručně definuje folkovou píseň z hlediska literární a hudební vědy a zkoumá její kořeny. Jiný pohled na folkovou hudbu poskytuje sociolog Zdeněk R. Nešpor v knize *Děkuji za bolest: náboženské prvky v české folkové hudbě 60.-80. let*.⁴ Vidí folkovou píseň jako prostředek k vyjádření morálních a náboženských hodnot a v tomto světle sleduje její vývoj, který se podle něj uzavírá rokem 1989. V nejbližší době se plánuje vydání knihy historika a politologa Přemysla Houdy *Intelektuální protest, nebo masová zábava? Folk jako společenský fenomén v době tzv. normalizace*.⁵ Autor v ní chce zasadit folkovou hudbu sedmdesátých a osmdesátých let dvacátého století do politických a historických souvislostí a snaží se na ní ukázat limity normalizačního systému. Můžeme předpokládat, že se bude věnovat také největšímu festivalu FCT hudby, Portě, která v osmdesátých letech narostla skutečně do masové akce.

¹ VONDRÁK, Jiří a SKOTAL, Fedor. *Legends folku & country: jediný téměř úplný příběh folku, trampské a country písně u nás*. Vyd. 1. Brno: Jota, 2004. 541 s.

² VLASÁK, Vladimír. *Folkaři: báječní muži s kytarou, kteří psali dějiny*. Řitka: Daranus, 2008. 332 s.

³ PROKEŠ, Josef. *Česká folková píseň: v kontextu 60.-80. let 20. století*. Vyd. 2. Brno: Masarykova univerzita, 2011. 168 s.

⁴ NEŠPOR, Zdeněk R. *Děkuji za bolest: náboženské prvky v české folkové hudbě 60.-80. let*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2006. 383 s.

⁵ *Academia.cz* [online]. Dostupné na [www: <http://www.academia.cz/intelektualni-protest-nebo-masova-zabava.html/>](http://www.academia.cz/intelektualni-protest-nebo-masova-zabava.html)

Z uvedených publikací můžeme usuzovat, že pluralita perspektiv ukazuje velkou badatelskou šíří folkové a příbuzné hudby. Tomuto fenoménu se věnují historikové, lingvisté, sociologové, avšak muzikologové se jím téměř nezabývají. Výjimku tvoří Helena Pavličíková, která se folkové hudbě věnovala ve svých vysokoškolských kvalifikačních pracích *Společenská a umělecká pozice českého folku před listopadem 1989 a bezprostředně po něm*⁶ (bakalářská práce) a *Český folk – fenomén hudební i sociální*.⁷ (magisterská práce). Zabývá se v nich jak kořeny folkové hudby a její historií, tak charakteristikou hudebních výrazových prostředků a analýzou tvorby významných písničkářských osobností. To vše ve stručnosti shrnuje Ivan Poledňák ve vysokoškolském učebním textu *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*⁸ a odpovídající hesla najdeme také v encyklopedických pracích *The new Grove dictionary of music and musicians*⁹ a *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby*.¹⁰ Vývoj stylové žánrové oblasti FCT stručně nastiňuje také pořadatel a dramaturg řady festivalů Michal „Jupp“ Konečný v předmluvě ke knize *Brnkání na duši*¹¹, jež nabízí texty písní nejznámějších písničkářů a rozhovory s nimi. Podrobnou historii festivalu Porta sledují Ivan Doležal a Miloslav Jakub Langer v publikaci *Porta znamená brána: I do nového století?*.¹² Informace v ní obsažené mi byly užitečné především ke srovnání festivalů Porta a Zahrada. Všechny ostatní uvedené texty posloužily ke vzniku této diplomové práce spíše okrajově. Na jejich základě bylo možno zmapovat vývoj stylově-žánrové oblasti FCT a hudebních festivalů, avšak informace o festivalu Zahrada neposkytuje žádný z nich.

Pro zpracování textu o populárně hudební festivalové kultuře jsem dále čerpala z diplomové práce Zdeňka Flama *Festival politické písně Sokolov*.¹³ Stěžejním zdrojem

⁶ PAVLIČÍKOVÁ, Helena. *Společenská a umělecká pozice českého folku před listopadem 1989 a bezprostředně po něm*. Rkp., bakalářská práce. Olomouc, Filozofická fakulta Univerzita Palackého v Olomouci. 1996. 69 s.

⁷ PAVLIČÍKOVÁ, Helena. *Český folk – fenomén hudební i sociální*. Rkp., diplomová práce. Olomouc, Filozofická fakulta Univerzita Palackého v Olomouci. 1998. 136 s.

⁸ POLEDŇÁK, Ivan. *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. 2. nezm. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005. 231 s. Skripta (UP Olomouc).

⁹ Heslo Folk music. In: *The new Grove dictionary of music and musicians*. Stanley Sadie – John Tyrrel (ed.). 2nd ed. New York: Grove, 2001

¹⁰ MATZNER, Antonín – POLEDŇÁK, Ivan – WASSERBERGER, Igor. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby*. [Díl 1]. Část věcná. 2. dopl. vyd. Praha: Supraphon, 1983. 415 s.

¹¹ KONEČNÝ, Michal. Předmluva k: DOBIÁŠ, Jan. *Brnkání na duši: [rozhovory s čes. zpěváky pop-music]*. 1. vyd. Praha: Práce, 1990. 254 s.

¹² LANGER, Miloslav Jakub, ed. *Porta znamená brána: I do nového století?*. Vyd. 1. Praha: Adonai, 2001. 183 s.

¹³ FLAM, Zdeňk. *Festival politické písně Sokolov* [online]. 2010 [cit. 2014-03-26]. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta. Vedoucí práce Aleš Opekar. Dostupné z: <http://is.muni.cz/th/110044/ff_m/>

pro uvedené téma však byly pramenné zdroje: internetové stránky,¹⁴ které byly podrobeny kritickému pohledu. Podobně tomu bylo u televizního cyklu *Bigbít*,¹⁵ který ve dvačtyřiceti dílech mapuje československou rockovou scénu do roku 1989. Dalším televizním pořadem, který přispěl k sepsání této práce, byl díl o festivalu Folkový kolotoč z cyklu *Zašlapané projekty*.¹⁶

K samotnému festivalu Zahrada neexistují žádné zdroje v oblasti literatury. Veškeré bádání tedy bylo orientováno na pramennou základnu. Stěžejní informace poskytla tištěná periodika. Pravidelné zpravodajství o festivalu, recenze a reportáže se objevovaly v měsíčníku *Folk & Country*, později *Folk*, který vydávala agentura pořádající festival Zahrada. Mohlo by dojít k obavě, zda budou informace zde uvedené objektivní. Faktografické a programové údaje však zůstávají neměnné a recenze vždy psalo větší množství publicistů, kteří zpravidla posuzovali nezaujatě. Mediálními partnery festivalu byly periodika *Mladý svět*, který reflektoval dění na festivalu především v devadesátých letech a *Mladá fronta DNES*, jež poskytovala podrobné informace a reportáže po roce 2000. Zahrada byla velmi dobře medializovaná i v dalších zdrojích napříč Českou republikou. Články o ní se objevily v denících *Lidové noviny*, *Hanácké noviny*, *Hanácký a středomoravský den*, *Olomoucký deník*, *Rovnost*, *Slovo*, *Svoboda*, *ZN Zemské noviny*, *Právo*, *Nové Přerovsko a Sedmička*. Zahradu sledovala také audiovizuální média. Studio Českého rozhlasu Olomouc zde od roku 1998 natáčelo téměř celý průběh festivalu a nahrávky poté využívala hudební redakce v pořadu *Folkový víkend*, resp. *Na cestě*.¹⁷ Česká televize zde natáčela reportáže v rámci pořadů *Folkomotivy*¹⁸ (2003), *Na moll*¹⁹ (2006, 2009) a v roce 2005 byl věnován Zahradě

¹⁴ *Rollingstone.com* [online]. Dostupné na [www](http://www.rollingstone.com):

<http://web.archive.org/web/20070209163601/http://www.rollingstone.com/news/story/6085488/woodstock_in_1969>.

Ihned.cz [online]. Dostupné na [www](http://www.ihned.cz): <http://ihned.cz/c4-10102850-18754690-000000_d-10102850-18754690-000000_d>.

Irossler.cz [online]. Dostupné na [www](http://www.irossler.cz): <<http://www.irossler.cz/festival/decinska-kotva/5573/decinska-kotva-1968#more-5573>>.

¹⁵ *Seriál Bigbít* [online]. Dostupné na [www](http://www.ceskatelevize.cz): <<http://www.ceskatelevize.cz/speciaily/bigbit/>>.

¹⁶ *Seriál Zašlapané projekty – Folkový kolotoč* [online]. Dostupné na [www](http://www.ceskatelevize.cz): <<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10209988352-zaslapanane-projekty/409235100061027-folkovy-kolotoc>>.

¹⁷ *Pořad Na cestě* [online]. Dostupné na [www](http://www.rozhlas.cz):

<http://www.rozhlas.cz/olomouc/porady/_zprava/229047>.

¹⁸ *Pořad Folkomotivy* [online]. Dostupné na [www](http://www.ceskatelevize.cz): <<http://www.ceskatelevize.cz/porady/1060034406-folkomotivy/video/>>.

¹⁹ *Pořad Na moll* [online]. Dostupné na [www](http://www.ceskatelevize.cz): <<http://www.ceskatelevize.cz/porady/1181680990-na-moll/306292320210008-na-moll/>>.

samostatný stejnojmenný pořad.²⁰ Festival pravidelně sledoval také hudební redaktor Radia Proglas Milan Tesař, který připravoval do vysílání pozvánkové rozhovory s dramaturgem Michalem Juppem Konečným v pořadu *Jak se vám líbí* a vytvářel komponované pořady o Zahradě a držitelích Krtečků a Krtků v titulu *Slyšte lidé*.²¹ Všechny tyto zdroje přinesly řadu informací o průběhu a novinkách v jednotlivých letech festivalu. Díky jejich množství a návaznosti jsem mohla vysledovat vývoj a trendy festivalu.

Cenným doplněním všech těchto pramenů však byly rozhovory a korespondence. Velké množství faktografických informací i vzpomínek, které přiblížily atmosféru festivalu, sdělil při rozhovoru dramaturg Michal „Jupp“ Konečný. Ten mi také poskytl materiály ze svého soukromého archivu: programy festivalu, festivalové časopisy, plakátky, vstupenky a obrazový materiál. Doplnující informace, týkající se především souvislosti s festivalem Porta, jsem získala prostřednictvím korespondence s publicistou a organizátorem Jiřím moravským Brabcem a Ivanem Rösslerem, který v roce 1990 převzal po Michalu „Juppovi“ Konečném funkci šéfdramaturga Porty. Ohledně etapy Zahrady ve Strážnici mi písemně odpovídal ředitel tamějšího Národního ústavu lidové kultury (NULK) Jan Krist.

Vzhledem k tomu, že jsem sama pravidelně navštěvovala festival Zahrada, čerpala jsem také z vlastního archivu.

²⁰ *Reportáž z festivalu Zahrada 2005* [online]. Dostupné na [www: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10086892526-zahrada-2005/30529333489/>](http://www.ceskatelevize.cz/porady/10086892526-zahrada-2005/30529333489/).

²¹ *Audioarchiv Radia Proglas* [online]. Dostupné na [www: <http://www.proglas.cz/audioarchiv.html>](http://www.proglas.cz/audioarchiv.html).

2 POPULÁRNĚ HUDEBNÍ FESTIVALOVÁ KULTURA VE VZTAHU K STYLOVĚ-ŽÁNROVÉ OBLASTI FCT

2. 1 FESTIVALY VE SVĚTĚ A NA NAŠEM ÚZEMÍ

Hudební festival je nedílnou součástí vývoje žánrů populární hudby ve dvacátém století. Bývá založen ve chvíli, kdy si příslušný druh hudby uvědomí svůj dosah a význam – umělecký, společenský nebo ekonomický.²² Můžeme zaznamenat festivaly jazzové, rockové, folkové, bluesové i další.

První festivaly se objevily na poli jazzové hudby. V roce 1948 se uskutečnil ve francouzském městě Nice první jazzový festival a o dva roky později Jazzový salon v Paříži. Tento festival byl spojen s výstavou výtvarných děl dvacátého století. Podobu neformálnějšího setkání pod širým nebem zavedl v roce 1954 George Wein v USA. Jím založený festival v Newportu zahrnoval koncertní maratony, velký počet špičkových souborů a kombinace nejrůznějších sólistů v jam sessions. V šedesátých letech se jazzové festivaly výrazně rozšířily. Mezi nejvýznamnější patřily Berlínské jazzové dny, Montreux Jazz Festival (kromě jazzu zahrnoval také žánry blues, folk, country & western i rock) či Jazz Pulsations v Nancy.

Ve druhé polovině šedesátých let dochází k zakládání rockových festivalů. V USA i na území Evropy se v té době konaly obří rockové koncerty pod širým nebem, na kterých se zpravidla neplatilo vstupné. V létě 1967 uspořádal producent Lou Adler společně s hudebníkem Johnem Phillipsem Monterey Pop Festival, jenž však zcela neodpovídal svému názvu. Účinkovali zde interpreti z oblasti rocku i soulu. Jako nový talent se ukázal Jimi Hendrix. Z důvodů protestů místních úřadů a organizačních problémů však zůstalo pouze u jediného ročníku. Mezi lety 1968 a 1970 byl zaznamenán rostoucí zájem o podobné typy akcí a vyvrcholení těchto tendencí nastalo v roce 1969 festivalem Woodstock ve státě New York. Dostavilo se přibližně 400 000 účastníků a dalších přibližně tři čtvrtě milionu zájemců se na festival z různých důvodů nedostalo. Festival měl i politický podtext, vyznačující se především otevřenými protesty proti válce ve Vietnamu. Z účinkujících můžeme zmínit the Who, Carlose Santanu, Janis Joplin, Joe Cockera, Jimi Hendrixe či formaci Crosby, Stills, Nash and Young. Woodstock určitým způsobem nastartoval boom nejen rockových festivalů.

²² MATZNER, Antonín – POLEDŇÁK, Ivan – WASSERBERGER, Igor. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby*. [Díl 1]. Část věcná. 2. dopl. vyd. Praha: Supraphon, 1983. 415 s. Str. 93

Podle časopisu *Rolling Stone* šlo o jeden z padesáti zásadních momentů, které změnily historii rock & rollu.²³

V polovině šedesátých let se objevily písňové festivaly, zaměřené často na písňě středního proudu populární hudby. Většinou šlo o soutěžní festivaly. Mezi první významné evropské festivaly tohoto typu patřily soutěž Eurovize a italský festival v San Remu, později také přehlídka v polském městě Sopoty či Zlatý Orfeus v Bulharsku. Z mimoevropských přehlídek lze zmínit velmi rozsáhlé festivaly s občasnou účastí mezinárodních hvězd v Riu de Janeiro či v Tokiu.²⁴

První festival hudebních žánrů country & western a folk v roce 1959 založil v Newportu, stejně jako jednu z jazzových přehlídek, John Wein. Střediskem hudby country & western se stal Nashville, kde se také pravidelně konaly hudební festivaly. V sedmdesátých letech se jich zúčastnily i české formace Country Beat Jiřího Brabce s Naděou Urbánkovou a K.T.O. (Kamarádi táborových ohňů) s Waldemarem Matuškou²⁵.

Během 60. let, v období světového festivalového boomu, se postupně začaly rozmáhat hudební festivaly i na našem území.²⁶ Nejstarší hudební přehlídkou u nás je Mezinárodní jazzový festival Praha. Poprvé se uskutečnil v roce 1964 a své místo na hudebním poli si drží dodnes. Jeden ze spolupracovníků organizačního týmu tohoto festivalu, Karel Srp, v roce 1968 založil Jazzovou sekci. Pod její hlavičkou poté v roce 1974 vznikl festival Pražské jazzové dny. Nejprve zde hrála roli snaha představit divákům kompletní špičku tuzemského jazzu. Později se k čistě jazzovým interpretům přidali jazzrockoví a postupem času se festival otevíral ještě větším žánrovým přesahům. Celkově se uskutečnilo devět přehlídek v letech 1974–1979. Pořadatelé se často nebáli uvést ani účinkující, kteří oficiálně neměli povolení, a tak pro řadu interpretů to bylo jediné místo, kde se mohli prezentovat. Na Pražské jazzové dny v roce 1984 navázala přehlídka v kulturním domě Opatov. Tamní dramaturg Vojtěch Lindaur se spojil s členy Jazzové sekce a s jejich pomocí vytvořil z původně jednodenního

²³ *Rollingstone.com* [online]. Dostupné na [www](http://www.rollingstone.com):

<http://web.archive.org/web/20070209163601/http://www.rollingstone.com/news/story/6085488/woodstock_in_1969>.

²⁴ MATZNER, Antonín – POLEDŇÁK, Ivan – WASSERBERGER, Igor. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby*. [Díl 1]. Část věcná. 2. dopl. vyd. Praha: Supraphon, 1983. 415 s., s. 95

²⁵ Tamtéž, s. 68

²⁶ Vzhledem k tehdejší politické situaci v Československu se vedle festivalů politických písní či přehlídek ideologicky provázaných s komunistickým režimem konaly také akce snažící se podrýt politickou autoritu. A u některých festivalů, ačkoliv nebyly organizovány jako protirežimní, představitelé Věřejné bezpečnosti museli být na pozoru kvůli koncentraci velkého počtu mladých lidí na jednom místě. Hudební přehlídky často poskytovaly alespoň závan svobody, což pro režim představovalo hrozbu.

festivalu až pětidenní multižánrovou přehlídku, zahrnující kromě hudby také divadelní a filmová představení.²⁷

Vrátíme-li se do šedesátých let, je nutné zmínit Československý Beat Festival v pražské Lucerně, jehož uspořádání bylo důsledkem a vyvrcholením mnoha snah zdejší rockovou scénu zoficiálnit a zastřešit. První ročník se uskutečnil v roce 1967 a představil nejvýraznější tváře naší scény. O rok později už hostil i zahraniční interprety.²⁸

V průběhu let se festivaly rozšiřovaly i mimo Prahu, do dalších míst republiky. Především v osmdesátých letech se objevovaly nové přehlídky nejrůznějších hudebních žánrů. Velkého ohlasu dosáhly přehlídky nové vlny a alternativního umění v Ostrově nad Ohří. Ačkoliv bylo toto místo značně vzdálené pro velkou část obyvatel, na festival jezdili příznivci z celé republiky. Právě vzdálenost uchránila akci od v Praze běžných zákazů a pronásledování kapel. V Havlíčkově Brodě se od roku 1980 pravidelně konala soutěžní přehlídka Rocková Vysočina. Představovala kapely jak klasické, zavedené, tak i originální a neobvyklé. V nedaleké Lipnici nad Sázavou sídlil nejslavnější festival druhé poloviny osmdesátých let v tomto regionu.²⁹ V roce 1982 byl založen jako čistě rockový, později se změnil ve folkový, avšak rockové kapely se v jeho programu i nadále objevovaly. Festival se potýkal s ideovými problémy, například v roce 1988 zde po osmnácti letech veřejně vystoupil Václav Havel, což způsobilo rozruch a zadržení jednoho z organizátorů. V Brně probíhal neoficiální festival alternativní hudby Valná hromada, který zaujal i mimobrněnské pořadatele, a rozšířil se tak i do Prahy. V rámci komunity spojené s Valnou hromadou se pořádaly další neoficiální akce, které vyvrcholily na podzim 1985 uskutečněním přehlídky Underground Festival Of Music, kterou ukončil zásah policie. V olomouckém S-klubu probíhaly festivaly Mixuláš (od 1986) a Vlnobyť (1986–1989), které hostily alternativní, undergroundové, punkové i novovlnné formace.

Vedle zmiňovaných problematických festivalů se od roku 1986 pod záštitou SSM konal v pražském Paláci kultury Rockfest. Byl to oficiálně pořádaný festival, který měl být prostředkem k vytvoření nové rockové scény a jejímu přehlednému zmapování.

²⁷ *Seriál Bigbít* [online]. Dostupné na [www: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/clanky/191-prazske-jazzove-dny/>](http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/clanky/191-prazske-jazzove-dny/).

²⁸ *Seriál Bigbít* [online]. Dostupné na [www: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/ceskoslovensko/clanky/245-1-ceskoslovensky-beat-festival-1967/>](http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/ceskoslovensko/clanky/245-1-ceskoslovensky-beat-festival-1967/).

²⁹ *Seriál Bigbít* [online]. Dostupné na [www: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/vyhledavani/lipnice/clanky/177-ceskomoravska-vysocina-ceska-cast/>](http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/vyhledavani/lipnice/clanky/177-ceskomoravska-vysocina-ceska-cast/).

Některé kapely nemohly z ideologických důvodů vystoupit a jiné z podobných důvodů účast odmítly.

Do poslední kategorie jsou zahrnuty festivaly prezentující především populární písně. Největším československým festivalem byla od roku 1966 Bratislavská lyra, původně mezinárodní festival taneční hudby. V prvních letech přehlídka hostila i západní zahraniční účinkující, ale po roce 1969, tedy v období normalizace, nastal zlom a dramaturgie se začala řídit politickou ideologií.³⁰ V roce 1968 se uskutečnil první ročník festivalu Děčínská kotva. Šlo o soutěž dvanácti písní se sportovní a rekreační tematikou.³¹ V sedmdesátých letech si získala své místo další soutěžní přehlídka, Intertalent v Gottwaldově (dnešním Zlíně). Soutěž byla mezinárodní, s účastníky především z Východního bloku. Dále jmenujme Festival politické písně v Sokolově, jehož vznik byl inspirován jedním ročníkem festivalu Porta (1972), pořádaného právě v Sokolově. Účast na festivalu byla pro účinkující víceméně povinná. Kdo byl pozván, nemohl odmítnout. V opačném případě musel počítat s komplikacemi při povolování další činnosti, problémy u přehrávek a rekvalifikačních zkoušek.³²

2. 2 OBLAST FCT

Okruh FCT tvoří tři stylově-žánrové typy: folk, country a tramská píseň. Najdeme mezi nimi řadu odlišností, např. různé období vzniku či rozdílné žánrové prvky (folk a částečně i tramská píseň jsou nositeli názoru, zatímco country je spíše beznázorové a soustředí se spíše na instrumentální preciznost. I přes všechny rozdíly však tyto tři typy sdílejí řadu společných jmenovatelů, ať už na bázi stylové (uplatnění akustické kytary, lidový charakter), či institucionálně-organizační (společné festivaly, částečně i publikum, později periodikum *Folk & Country*). „Toto spojení dovoľovalo přežit

³⁰ *Ihned.cz* [online]. Dostupné na [www: <http://ihned.cz/c4-10102850-18754690-000000_d-10102850-18754690-000000_d/>](http://ihned.cz/c4-10102850-18754690-000000_d-10102850-18754690-000000_d/).

³¹ *Irossler.cz* [online]. Dostupné na [www: <http://www.irossler.cz/festival/decinska-kotva/5573/decinska-kotva-1968#more-5573/>](http://www.irossler.cz/festival/decinska-kotva/5573/decinska-kotva-1968#more-5573/).

³² FLAM, Zdeněk. *Festival politické písně Sokolov* [online]. 2010 [cit. 2014-03-26]. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta. Vedoucí práce Aleš Opekar. Dostupné z: [<http://is.muni.cz/th/110044/ff_m/>](http://is.muni.cz/th/110044/ff_m/).

dočasně problémovým žánrům (na začátku sedmdesátých let šlo hlavně o country, později naopak o folk).³³

Vznik trampského hnutí spadá do období první světové války. V roce 1912 byly na našem území založeny první skautské oddíly. Skauting byl vnímán spíše jako polovojenská organizace, byly v něm ale zakotveny ideje vztahu k přírodě a tuláctví. Po první světové válce mladí lidé hledali svobodu, útěk do přírody jako protipól života ve městě, avšak v méně organizované formě než byl tehdejší skauting. Začali zakládat trampské osady, jejichž názvy se inspirovaly knihami Jacka Londona. Neodmyslitelnou součástí trampského života byly osadní ohně, u nichž se často zpívalo. Repertoár zpočátku tvořily písně Karla Hašlera a postupem času někteří trampové začali psát vlastní texty na americké melodie. Mezi první autory patřili Jaroslav Mottl či Jan Korda, v jejichž tvorbě se objevily trampské slowfoxy, tanga, swingové písně, a vznikla i trampská opereta.

Koncem padesátých let prošla trampská píseň výraznou proměnou. Zatímco první kapely byly založeny na mužském čtyřhlase s jednou doprovodnou kytarou, nově přibýly další nástroje, například kontrabas, mandolína či další kytara, a ve zpěvu dominoval jeden sólový hlas. V té době nastoupila druhá generace trampských autorů, mezi jejichž zástupce patřili především Kapitán Kid (vlastním jménem Jaroslav Velinský) a Jiří „Wabi“ Ryvola. Tím vznikla moderní trampská píseň jako vyjádření vlastního názoru, jako protest a vzdor proti všemu, co bylo dříve, jako protest i proti otcům zakladatelům a tradiční trampské písni.

Na základě trampské písně vznikala v osadách česká podoba country. V první polovině šedesátých let měla velký vliv móda westernu, která zasáhla i do populární hudby.³⁴ Mezi nejstarší country kapely patří Country Beat Jiřího Brabce, Greenhorns, Tennessee, Rangers nebo Hoboes. Zdejší country zahrnuje mnoho evropských prvků. Je z něj často cítit vliv polky a velká vzdálenost od zvuku amerického country, hlavně díky zpěvákům, jejichž zpěv nezní „nashvillsky“³⁵. Více než country se k americké podobě přibližuje bluegrass, jenž se zpočátku vyvíjel z jisté české podoby trampgrassu, avšak později se orientoval na brilantní instrumentální dovednost.

³³ NEŠPOR, Zdeněk R. *Děkuji za bolest: náboženské prvky v české folkové hudbě 60.-80. let*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2006. 383 s.

³⁴ V tomto stylu zpívali Karel Gott, Helena Vondráčková, Václav Neckář, Josef Zima či Waldemar Matuška.

³⁵ VONDRÁK, Jiří a SKOTAL, Fedor. *Legenda folku & country: jediný téměř úplný příběh folku, trampské a country písně u nás*. Vyd. 1. Brno: Jota, 2004. 541 s.

V šedesátých letech se kromě country objevila také folková píseň. První náznaky folkové tvorby u nás přichází v období, kdy již rozvinutá folková scéna v USA a Velké Británii zažívá významný nárůst popularity.³⁶ Podmínky vzniku a rozvoje folkové scény na našem území je nutno zasadit do společenské a politické situace v daném období. O slovo se v té době hlásí mladá generace, která odmítá kulturní politiku padesátých let. Také se vyznačuje tím, že hledá vše, co představuje určitou formu nesouhlasu či společenského protestu (rock, hippies, atd.). Z rockového prostředí také vyšlo několik písničkářů, kteří toužili po neformálním vyjádření a vzdoru proti všemu oficiálnímu.

Dalšími sférami vlivu byla pro český folk malá divadla – např. Osvobozené divadlo a později divadlo Semafor, trampské písně a poezie – písničkáři často zhudebňovali tvorbu českých i zahraničních básníků a někteří se sami pokoušeli o psaní poezie. V oblasti domácích tradic nemůžeme mluvit o návaznosti na lidovou hudbu v takové míře, v jaké tomu bylo v americkém prostředí. Zatímco tamní zpěváci přímo vyšli z lidového prostředí a zpívali jeho hudbu, v našem prostředí mnohé hudebníky odradil pseudopuritánský přístup v padesátých letech, kdy lidová hudba zahlcovala pódia i rozhlasové vysílání. Zájem o domácí folklór se projevil až později, když byl tlak z padesátých let zapomenut. Paradoxně tak počátky českého folku ovlivnil více folklór jiných zemí, především americké spirituály.

K zásadním okamžikům českého folku patří vznik a činnost skupiny Spirituál kvintet³⁷, zprvu orientované na spirituály a gospels, později rozšiřující repertoár o obrozenecké a renesanční písně. Dalším milníkem bylo turné Pete Seegera v roce 1964, při němž propagoval aktivní přístup k folklóru, společné zpívání a amatérské muzicírování a ovlivnil či podnítil k tvorbě řadu českých písničkářů.

Všechny tři stylově-žánrové typy, ačkoliv hudebními prostředky značně odlišné, vyšly v našich podmínkách ze společných kořenů. Navazují na zdejší společenskou

³⁶ Pozadí rozvoje folkové hudby u nás je složitější a jeho celkové pochopení vyžaduje hlubší studium. O folkové hudbě a vlivech na její vývoj ve světě i u nás blíže pojednává: Heslo Folk music. In: *The new Grove dictionary of music and musicians*. Stanley Sadie – John Tyrrel (ed.). 2nd ed. New York: Grove, 2001

Těž PAVLIČÍKOVÁ, Helena. *Český folk – fenomén hudební i sociální*. Rkp., diplomová práce. Olomouc, Filozofická fakulta Univerzita Palackého v Olomouci. 1998. 136 s.

Těž POLEDŇÁK, Ivan. *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. 2. nezm. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005. 231 s. Skripta (UP Olomouc).

³⁷ Skupina vznikla v roce 1960 jako mužské kvarteto, tehdy ještě pod názvem Spirituál kvartet. Až o několik let později přichází zpěvačka Růžena Helebrantová a soubor získává název Spirituál kvintet, který vytrval až do dnešních dní, nehledě na počet členů. Ze zakládajících členů v kapele dnes účinkuje už pouze kapelník Jiří Tichota. Viz *Spiritualkvintet.cz* [online]. Dostupné na [www: <http://www.spiritualkvintet.cz/Html/History/History1.htm/>](http://www.spiritualkvintet.cz/Html/History/History1.htm/).

zpěvnost, vyznačují se určitou formou společenského protestu a jejich posluchače často spojuje láska k přírodě, tuláctví, setkávání a zpívání u táborových ohňů.

K jejich institucionálnímu propojení došlo v šedesátých letech prostřednictvím vzniku festivalu Porta. Kapelník ústecké country skupiny The Strangers Jiří Šosvald se rozhodl uspořádat soutěžní přehlídku v Ústí nad Labem. Festival se poprvé uskutečnil na jaře roku 1967 a byl nazván Porta Bohemica podle nedaleké labské soutěsky. Později se název zkrátil pouze na slovo Porta. Z obavy o malé posluchačské zázemí country hudby organizátoři přizvali také tramské sbory a skupiny. Na festival se však hlásili i interpreti, nezařaditelní do kategorie country či tramská hudba. Od třetího ročníku již pořadatelé počítali i s nimi a rozšířili přehlídku o kategorii folk. Festival se rychle rozrůstal a podnítil mnohé hudebníky k zakládání skupin, zdokonalování hudebních dovedností i tvoření nových písní.

V prosinci roku 1970 se v pražské Lucerně uskutečnil Folk a Country festival. Měl podobu čtyř večerů, přičemž na každém z nich vystoupilo osm kapel či písničkářů. Podařilo se vyprodat celý sál; účast byla přibližně osmkrát vyšší než na tehdejší Portě.³⁸ Po roce 1972 byl festival v rámci normalizační vlny zrušen a obnovení se dočkal až v roce 1989.

V sedmdesátých letech Porta opustila své rodné město Ústí nad Labem a velmi často se stěhovala napříč republikou (Karviná, Sokolov, Svitavy, Třebíč, Olomouc) a v jediném roce 1973 byla rozdělena podle žánrů (folk v Českém Krumlově, tramská hudba v Litomyšli a country v Jablonci nad Nisou), což se ukázalo jako slepá ulička. Jednotlivé žánry se vzájemně ovlivňovaly a prolínaly, takže často ani nebylo možné konkrétního interpreta zařadit striktně do jedné kategorie. Proto se v desátém ročníku všechny kategorie spojily a ocenění již nebyla žánrová.

V roce 1973 se setkala několik bandžistů, aby si představili své instrumentální zkušenosti a vzájemně se inspirovali. Společně se svými kapelami se sešli v Kopidlně. O rok později se setkání uskutečnilo opět, už pod názvem Banjo jamboree. Setkání narůstalo, kapel přibývalo, a až po revoluci se zjistilo, že se jedná o nejstarší nepřetržitě trávající bluegrassový festival v Evropě.

FCT kapely se postupně rozrostly po celém území naší republiky. Vedle Prahy bylo několik oblastí s významnějším zastoupením: Jižní Čechy byly líhni skupin Nezmaři, Minnesangři či Žalman a spol. Jak už je výše zmíněno, Český Krumlov se stal na jeden rok místem konání folkové části Porty. A i když poté byla Porta opět spojena, prostředí

³⁸ KONEČNÝ, Michal. Průlety pamětí. *Folk* 2010. č. 1. s. 28–29

tohoto historického města se pořadatelům zalíbilo natolik, že v Krumlově uspořádali v roce 1974 Českokrumlovský folkový festival, navazující zčásti na folkovou Portu a zčásti na pražský Folk Music festival, jenž byl krátce před tím zakázán.³⁹

Na severní Moravě kvetla folková scéna především v Domě kultury v Ostravě – Porubě. Nejvýznamnější událostí zde byl festival Folkový kolotoč, který pořádala začátkem osmdesátých let Folková sekce Klubu mladých pod vedením Milana Kaplana. Festival se stal významnou líhni řady moravských písničkářů, kteří se později dostali na vrchol folkové scény. Jmenujme Karla Plíhala, Jaromíra Nohavici, Josefa Streichla či Ivo Jahelku. Ve chvíli, kdy si krajské orgány začaly uvědomovat rostoucí vliv festivalu především na mladé lidi, objevily se opět problémy s dalším konáním Kolotoče v Ostravě. V roce 1984 se tedy přestěhoval do Břeclavi. To však nepomohlo. Tehdejší režim zde pociťoval hrozbu útěku do Rakouska přes blízké hranice, a tak se Břeclav stala pro Folkový kolotoč konečnou stanicí.⁴⁰

Také v Olomouci měla folková hudba své pevné místo. Se skupinami Falešní hráči a Plíharmonie, později jako sólový písničkář, vystupuje Karel Plíhal. Dále zde vznikly skupiny Piano a Damián. Na vysokoškolských kolejích UP se konaly pravidelné „folkové čtvrtky“⁴¹ a v letech 1977–1979 byla Olomouc dějištěm celostátního finále festivalu Porta.

V osmdesátých letech nastal v naší zemi nebývalý rozmach folkové hudby způsobený do velké míry nástupem nové generace písničkářů. Řadí se sem kromě již zmiňovaných Jaromíra Nohavici, Karla Plíhala, Pavla Dobeše a Ivo Jahelky také např. Robert Křest'an, Václav Koubek, Pavel Žalman Lohonka, „zpívající herci“ Iva Bittová a Marek Eben, trampsky zaměřeni Jaroslav Samson Lenk a Jan Nedvěd. Naopak v oblasti country nastal útlum, původní zakladatelské country kapely hrály spíše ze setrvačnosti a jejich kvalita i obliba upadaly. Místo starších formací zaujali například Cop či Poutníci, kombinující country, bluegrass i trampskou píseň.

³⁹ Ani festival v Českém Krumlově však neměl dlouhého trvání. V roce 1976 krátce před vypuknutím festivalu, ve chvíli, kdy bylo vše nachystané a vstupenky vyprodané již v předprodejích, přišel organizátorům telegram s oznámením o zrušení přehlídky. Příslušníci StB osobně navštívili majitele vstupenek a oznamovali jim, ať do Krumlova nejezdí. Většina účinkujících i návštěvníků i přesto přijela a festival se odehrál v ilegality na loukách v okolí Českého Krumlova. Viz KONEČNÝ, Michal. Průlety paměti 5. *Folk* 2010. č. 5. s. 28–29

⁴⁰ Česká televize natočila 2009 dokument o Folkovém kolotoči v rámci cyklu Zašlapané projekty. Viz *Archiv ČT* [online]. Dostupné na [www: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10209988352-zaslapaneprojekty/409235100061027-folkovy-kolotoc/>](http://www.ceskatelevize.cz/porady/10209988352-zaslapaneprojekty/409235100061027-folkovy-kolotoc/).

⁴¹ PAVLIČKOVÁ, Helena. *Společenská a umělecká pozice českého folku před listopadem 1989 a bezprostředně po něm*. Rkp., bakalářská práce. Olomouc, Filozofická fakulta Univerzita Palackého v Olomouci. 1996. 69 s., s. 28

Oblíbenost písničkářů brzy reflektovali také pořadatelé a organizátoři, a proto vznikl Svojsický letorost jako ryze písničkářský festival. Mezi další významné festivaly osmdesátých let zahrnujeme předchůdce Svojsického letorostu Letokruh (v Českém Krumlově), Pavlem Žalmanem Lohonkou pořádanou přehlídku Písničkáři 82 (České Budějovice), Prázdniny v Telči, Slunovrat (druhý festival ve Svojsicích, orientován spíše tramsky), Valašský Špalíček (Valašské Meziříčí), Písňe za mír (Lipnice) a samozřejmě Portu, která „postupně začala ztrácet punc gigantického tramského setkání a nahrazovala ho obsahovou, melodickou i názorovou upřímností písničkářských sdělení.“⁴² Ta v osmdesátých letech zakotvila v Plzni nejdříve na tamním výstavišti a z kapacitních důvodů musel být po dvou letech přemístěn do velkého amfiteátru Lochotín. Festival narůstal do ohromných rozměrů a počet návštěvníků se pohyboval kolem třiceti tisíc. „Folk se stal protipólem oficiální pop music, a k velké nelibosti státních orgánů, které se ho dlouho pokoušely udržovat jako naprosto okrajový žánr, také masovou záležitostí.“⁴³ S blížící se sametovou revolucí se z Porty stávala určitá forma manifestace. „Závěrečná Dvorana Porty 89“ se stala jakousi předzvěstí toho, co vyvrcholilo událostmi 17. listopadu v Praze. Účinkující na pódiu zpívali i zakázané písničky a říkali, co si opravdu mysleli, což se setkávalo s bouřlivou odezvou a souhlasem hlediště.“⁴⁴ Tento ročník byl vyvrcholením Porty. V dalších letech již její pozice slábla a svým významem ji postupně nahradil festival Zahrada.

⁴² KONEČNÝ, Michal. Předmluva k: DOBIÁŠ, Jan. *Brnkání na duši: [rozhovory s čes. zpěváky pop-music]*. 1. vyd. Praha: Práce, 1990. 254 s., s. 16

⁴³ PAVLIČÍKOVÁ, Helena. *Český folk – fenomén hudební i sociální*. Rkp., diplomová práce. Olomouc, Filozofická fakulta Univerzita Palackého v Olomouci. 1998. 136 s., s. 25–26

⁴⁴ Rozhovor s M. a H. Konečnými ze dne 7. 2. 2014

3 FESTIVAL ZAHRADA – SYNTETICKÁ ČÁST

3. 1 POZADÍ VZNIKU FESTIVALU A JEHO STRUČNÝ VÝVOJ

Pro pochopení důvodů vzniku festivalu Zahrada se musíme vrátit na Portu 89'. Jak už bylo výše zmíněno, její závěrečná Dvorana se více nežli hudební přehlídkou stala manifestací proti tehdy již rozkládajícímu se komunistickému režimu. V té době ale také docházelo ke štěpení organizačního zázemí Porty. Písničkář Vojta „Kidřák“ Tomáško zveřejnil v interní festivalové tiskovině Portýr *Dopis na rozloučenou*, v němž se loučí s Portou, která mu připadala už příliš „velká, nablýskaná, lacině konformní a bez ideálů, s nimiž začínala.“⁴⁵ Tento dopis podnítil anketu s názvem „Kdy to sbalíš ty?“ zveřejněnou v Portýru o pár dní později. K Tomáškově se přidali například Miki Ryvola, Josef „Kobra“ Kučera, Pavel „Žalman“ Lohonka či dosavadní dramaturg Porty Michal „Jupp“ Konečný. Porta podle něj již dosáhla vrcholu a ztratila v této situaci směr, kterým by mohla pokračovat. Nastalou situaci popsal publicista Jiří moravský Brabec: „Nejen on (Michal „Jupp“ Konečný, pozn. autorky), ale i já a mnozí další, jsme vnímali nutnost, že Porta byla pořádána SSM, jako úlitbu předlistopadovému režimu, která neměla v svobodných poměrech logiku. Lišili jsme se jen v názoru, co s Portou. Zda ji předat zpět tábornické unii (Tramská Porta byla realizací této myšlenky), kam patřila v době svého vzniku, pokračovat v ní jako občanské sdružení či podobný subjekt, nebo ji zrušit a předpokládat, že nových festivalů vznikne celá řada.“⁴⁶

Tehdy vycítil písničkář Pavel „Žalman“ Lohonka společně s řadou dalších hudebníků prostor pro vznik nového festivalu. Nápad diskutoval s Michalem „Juppem“ Konečným, který se této myšlenky ujal a již v průběhu roku 1989 začal festival plánovat pod hlavičkou Klubu mladé tvorby, krátce po sametové revoluci přejmenovaného na Folk & Country Klub. Hnacím motorem byla vidina vytvoření vlastního svobodného festivalu bez jakýchkoliv vazeb na SSM.⁴⁷ I když tato organizace fungovala na Portách spíše v roli supervizora a pořadatelskému týmu nechávala relativní prostor pro tvorbu dramaturgie a organizaci festivalu, často se stávalo, že některý z pozvaných interpretů

⁴⁵ LANGER, Miloslav Jakub, ed. *Porta znamená brána: I do nového století?.* Vyd. 1. Praha: Adonai, 2001. 183 s., s. 134

⁴⁶ Z korespondence s Jiřím moravským Brabcem ze dne 14. 4. 2014

⁴⁷ Socialistický svaz mládeže

se nakonec nesměl Porty zúčastnit.⁴⁸ V době prvních příprav nového festivalu ještě nikdo netušil, že za půl roku již nebude SSM existovat.

Fotografie č. 1: Michal „Jupp“ Konečný (autor Ivan Krejza)

Ačkoliv by se mohlo zdát, že tým kolem Michala „Juppa“ Konečného zakládal Zahradu s vidinou jejího nahrazení Porty, nebylo tomu tak. Prvotní vizí bylo pouze uspořádat vlastní svobodný festival, což byl risk, protože Porta byla osvědčená a velmi oblíbená. Nálada ve společnosti však pravděpodobně pomohla Zahradě k úspěchu. Mnoho lidí toužilo po změnách a Zahrada takovou změnu nabídla, když pořadatelé dali najevo, že už odmítají vše, co bylo spojené se SSM a předchozím režimem.⁴⁹

Hlavní myšlenkou byla podle Konečného potřeba setkávání. Na této vizí také stavěl propagaci festivalu. V časopise *Mladý svět*⁵⁰ se objevil výrok: „Prioritní je potřeba setkávání. Hudební stránka není prioritní. Spíš než festival se pro Zahradu 90‘ hodí

⁴⁸ Z rozhovoru s Michalem a Hanou Konečnými ze dne 7. 2. 2014

⁴⁹ Z rozhovoru s M. a H. Konečnými ze dne 7. 2. 2014

⁵⁰ KONEČNÝ, Michal. Zahrada 90‘. *Mladý svět* 1990. č. 26. s. 23

slovo setkání – s folkem, country a tramskou písní.“ Konečný vysvětluje svou myšlenku setkání jako způsobu, jakým se hudba a vše okolo vnímá a konzumuje. Nechtěl organizovat festival pro diváka, který sedí, poslouchá a tleská. Cílem této události podle něj mělo být vytvoření společenství lidí. Proto již od začátku výrazně podporoval hraní mimo pódia, jam sessiony, setkávání diváků s hudebníky i novináři. Chtěl, aby se lidé znali, vnímali společenství, radost ze setkání a skutečnost, že patří mezi skupinu lidí s podobnými zájmy a vnímáním světa. Ostatně tento sociální aspekt je pro hudební žánr folk velice typický.

Na základě myšlenky setkávání a prolínání lidí vznikl i název festivalu. Jeho autorkou je manželka dramaturga Michala „Juppa“ Konečného, Hana Konečná. Inspirovala se knihou Jiřího Trnky Zahrada, v níž bylo vše uvolněné, nesvázané nějakými regulami – stejně jako tomu mělo být na novém festivalu.⁵¹

Další z vizí dramaturga Konečného byla zaměřena na žánrové otevření festivalu. Ačkoliv působil devatenáct let jako šéfdramaturg Porty, nemohl zvat interprety zcela podle vlastního přesvědčení. Byl svázán jak organizací SSM, která se soustředila na politickou vhodnost interpretů, tak také vlivem zakládajících tendencí Porty jako tramského festivalu. Do určité míry se mu sice dařilo Portu žánrově otevřít, ale často se setkával s nesouhlasem.⁵² Zahrada tedy pro něj byla možností svobodné realizace vlastního dramaturgického plánu bez jakýchkoliv vnějších zásahů, žánrových či ideologických.

Nový festival bylo nutno propagovat a co nejvíce rozšířit povědomí o něm mezi potenciální návštěvníky. Pořadatelé Zahrady měli své specifické způsoby propagace, které se ve výsledku ukázaly jako velice funkční. Vedle toho, že Folk & Country Klub shromažďoval pořadatele festivalu a další aktivní, především pražské osobnosti, měl také korespondenční formu. Přibližně 2 000 členů dostávalo pravidelný bulletin, jehož prostřednictvím byli informováni o dění na poli folkové hudby. Pořadatelé tímto zajistili, že se informace o Zahradě rozšíří mezi velké množství lidí zamýšlené cílové skupiny. Dalším účinným prostředkem propagace byla hudební rubrika v týdeníku Mladý svět. Periodikum bylo velmi oblíbené mezi mladými lidmi, kteří folkové festivaly hojně navštěvovali. Pozvánky na první ročník se objevily také v celostátních denících (např. v Mladé frontě), v Mikrofóru a samozřejmě prostřednictvím plakátů.

⁵¹ Z rozhovoru s M. a H. Konečnými ze dne 7. 2. 2014

⁵² Můžeme připomenout často zmiňovanou situaci, kdy Vlasta Redl a kapela AG flek přijeli v polovině osmdesátých let na Portu s elektrickými kytarami a byli vypískáni některými diváky s odůvodněním, že na tento festival nepatří. Dalším příkladem je výrok tramského písničkáře Kapitána Kida (Jaroslava Velinského): „Folk Portu spolk.“

Jejich účinek však nebyl zásadní a pořadatelé je považovali spíše za druhořadé. Podstatná pro ně nebyla celoplošná propagace, ale cesty přímo k lidem, které folková hudba zajímala.

Hledání vhodného místa pro festival netrvalo dlouho. Pořadatelé si kladli za cíl umístit přehlídku na území Moravy, která byla přibližně ve středu tehdejšího Československa. Konečný již delší dobu znal areál ve Strážnici, jenž od roku 1946 pravidelně hostí Mezinárodní folklórní festival, a považoval jej za ideální zázemí také pro folkový festival. Již na sklonku 1989 započala první vyjednávání. Myšlenka folkového setkání byla ve Strážnici příznivě přijata a organizační tým tedy mohl zahájit již reálné plánování této akce. Jádrem týmu (štáb festivalu) tvořili lidé spojení s Folk & Country Klubem. Kromě dramaturga Konečného to byla jeho žena Hana, která obstarávala produkci festivalu. Výtvarník Pavel „Major“ Vorel se stal šéfredaktorem interní festivalové tiskoviny s názvem „Krték“ a později také autorem festivalových cen, Krtečků, které získávali nejúspěšnější soutěžní interpreti. Petr Kuklík a Jiří „Ušoun“ Roun byli zodpovědní za další organizační záležitosti.

Organizace Zahrady byla ve srovnání s jinými typy velkých festivalů velmi specifická. Pořadatelskou službu nikdy nezajišťovala profesionální agentura, po všechny ročníky se o bezproblémový chod festivalu starala skupina dobrovolníků a příznivců festivalu, často studentů a dalších mladých lidí. Tento způsob byl zaveden ve spojitosti s výše zmíněnou ideou setkávání. Členové štábu nechtěli, aby se účastníci setkávali se svalovci v černém, ale raději s lidmi podobnými, jako jsou oni sami. Aby byli rozeznatelní, nosili stejná trička s logem Zahrady a hlavního sponzora. Pořadatelé brali festival za svůj a o to více se snažili, aby vše správně fungovalo. Někteří jezdili pravidelně a už měli své zaběhnuté funkce, byli zkušení a sehraní a noví členové se rychle zaučili. Někteří hlídali vstupenky u vchodů na jednotlivé scény, jiní obsluhovali ve stanech s občerstvením, další uklízeli areál nebo pomáhali na pódii nosit nástroje a zapojovat ozvučovací techniku. Podle dramaturga Konečného vše fungovalo a téměř nedocházelo k chybám. Za celou dobu konání festivalu musel být z týmu vyhozen pouze jeden člověk.⁵³ Všichni dobrovolníci měli volný vstup a mohli vidět přibližně polovinu programu festivalu. Bylo pro ně zajištěné ubytování, bohaté snídaně a drobné kapesné. Pro zájemce z Prahy se pravidelně vypravoval autobus.

⁵³ Z rozhovoru s M. a H. Konečnými ze dne 7. 2. 2014

Průměrně se každý rok přihlásilo přibližně 300 pořadatelů, v letech největšího rozkvětu Zahrady se jejich počet vyšplhal až k pěti stům.

Fotografie č. 2: Jaromír Nohavica a Jaroslav Hutka na scéně Zámek ve Strážnici (autor Miloš Truhlář)

3. 1. 1 OBECNÉ TENDENCE VE VÝVOJI FESTIVALU V LETECH 1990–2011

První ročník festivalu Zahrada byl avizován jako zkušební. V tisku se doslova objevovalo: „Letošní ročník setkání zkoumá terén i možnosti nového tvaru festivalu. V dalších letech se Zahrada možná pokusí vystrkovat tykadla do spřízněných oblastí rocku, folklóru či divadla.“⁵⁴ Již úvodní ročník se však setkal s úspěchem, což bylo zásadní pro rozhodování o dalším pokračování festivalu. V termínu 29. června až 1. července 1990 přijelo do Strážnice přibližně 1 500 účastníků. Ačkoliv oproti počtu návštěvníků Porty šlo jen o zlomek, pořadatelé byli velmi spokojeni. Potýkali se však s finančními problémy. Po prvním ročníku se dostali do ztráty téměř 250 tisíc (důvodem

⁵⁴ KONEČNÝ, Michal. Zahrada 90'. *Mladý svět* 1990. č. 26. s. 23

byly delší trasy z Prahy na Moravu, tedy větší náklady na cestovné, a dražší pronájem areálu ve srovnání s plzeňskými Portami). Úspěch a nadšení účastníků přítomných na prvním ročníku však dodaly pořadatelskému týmu víru, že v dalších letech bude mít festival spíše vzrůstající tendenci a že se podaří dluhy zaplatit. Za myšlenku pokračování Zahrady se postavily také muzikantské osobnosti Pavel „Žalman“ Lohonka, členové skupiny Nezmaři a několik písničkářů.

Již po druhém ročníku si Zahrada získala prvenství mezi folkovými festivaly. Obliba Porty rapidně klesla. Zatímco na Zahradě počet diváků ve druhém ročníku vzrostl až k sedmi tisícům, na Portu přijelo pouze kolem tří tisíců účastníků. Úspěchu Zahrady nahrála blízkost ke slovenským hranicím a celkově lepší poloha na mapě Československa, ale také otevřenost a střetávání nejrůznějších žánrů. Svou roli hrála i skupina organizátorů, kteří se od Porty přesunuli k Zahradě a mnoho příznivců se více než proslaveného jména festivalu drželo právě tohoto osvědčeného týmu.

Festivalu se podařilo po pouhých dvou letech překlenout první fázi, kterou bychom mohli označit jako „usazení a zažití“. Povedlo se vybudovat kvalitní zázemí a dobré jméno u městského zastupitelstva ve Strážnici. Kapely i posluchači začali Zahradu považovat jako folkovou událost číslo jedna. Pořadatelé též s úspěchem splatili dluhy z prvního ročníku. Zahrada byla na vzestupu, a tak nic nebránilo jejímu dalšímu rozvoji a realizaci nových nápadů. Festival se rozšířil do čtyř dnů a program se odehrával paralelně na čtyřech scénách. Od třetího ročníku byl zaveden také Konkurs Zahrady, tedy systém vyhledávání nových skupin a písničkářů, z nichž ti nejlepší mohli účinkovat na Zahradě i dalších festivalech, a počínaje pátým ročníkem soutěžili o ocenění Krteček.

Plánování šestého ročníku přineslo obavy o další existenci festivalu. Byly spojeny s pronájmem areálu ve strážnickém parku. Vzhledem k tomu, že tamní tradiční Mezinárodní folklórní festival slavil padesáté výročí, byl jeho pořadatelem a zároveň majitelem areálu, Národním ústavem lidové kultury, upřednostňován před Zahradou. Nebylo možné uspořádat folkové setkání v tradičním červnovém termínu, aby byl areál dokonale připraven ke slavnosti. Po dlouhých vyjednáváních se nakonec obě strany shodly na termínu 5. – 8. července 1995.⁵⁵ Festival také netradičně probíhal od středy do soboty. Vzhledem k červencovým státním svátkům však bylo možné začít první den již brzy odpoledne. Tento červencový termín se ujal a náležel tak Zahradě i po všechny další ročníky.

⁵⁵ (red) Zahrada 95. *Folk & Country* 1994. č. 11. s. 4

Osmý ročník (1997) byl předzvěstí přicházejících velkých povodní na Moravě. Počasí bylo nepříznivé a velmi deštivé, což zdatně ovlivnilo i průběh přehlídky. Podle spolupracovníka MF DNES však nebyly dopady zcela negativní: „Úroveň koncertů paradoxně pozvedly drobné deště, a dokonce i páteční půlhodinový liják, po němž se podařilo znovu elektrifikovat jediné hlediště. Stěsnala se tam většina promočeného publika a svou nadšenou vděčností inspirovala účinkující: nikdo nemudroval ani nevtipkoval, sólo měla výhradně hudba.“⁵⁶ Jediná elektrifikovaná scéna během druhého koncertního večera zůstala v prostoru amfiteátru Zámek, kde setrval zvukový tým pod vedením Miroslava Hrona. Ten požádal přítomné, aby donesli fény a pomohli mu vysušit aparaturu. V amfiteátru se shromáždili téměř všichni diváci (více než 10 000 lidí) z ostatních zrušených scén a pořadatelé měli strach, aby nenastal nějaký problém či panika. V celém areálu totiž po určitou dobu nefungovala elektřina. Žádná další nečekaná událost ale nenastala a podle pořadatelů byli účastníci velmi tolerantní.⁵⁷ Když však festival končil, štáb odjížděl z vyklizeného areálu, který už byl zaplaven několika centimetry vody.⁵⁸

Obliba Zahrady každým rokem neustále rostla a k představitelům Národního ústavu lidové kultury ve Strážnici se dostávaly zprávy, že místní obyvatelé upřednostňují festival Zahrada před Mezinárodním folklórním festivalem, a proto se NULK na nastalou situaci rozhodl reagovat.⁵⁹ „Nové vedení tamního Ústavu lidové kultury nám chtělo zvýšit nájem o půl milionu korun a kladlo i další těžko splnitelné podmínky,“⁶⁰ uvedl pro média Michal „Jupp“ Konečný. Podle ředitele NULK Jana Krista se však nájem určoval na základě oboustranné dohody a ke zvýšení nedošlo. Byly pouze stanoveny podmínky a sankce při jejich nedodržení. „My jsme do restaurování zámeckého parku díky ministerstvu kultury vložili dost peněz a nemohli jsme jej nechat devastovat, zvláště když pořadatelé měli potíže se zajištěním úklidu po skončení akce. Takže ve smlouvě byl i článek o penalizaci. Smlouvy o pronájmu se uzavíraly skoro rok předem, aby o tento termín nepřišli, protože o něj byl zájem. Tak tomu bylo i poslední rok, kdy byl festival v našem areálu. Někdy počátkem září jsme uzavřeli smlouvu s tím, že do posledního února mohou od ní ustoupit bez sankcí. Prvního března jsme přišli do práce a našli jsme fax z předešlého podvečera, kdy

⁵⁶ „Spolupracovník MF DNES“. Strážnickému folkovému festivalu Zahrada napršely špičkové výkony. *Mladá fronta DNES* 7. 7. 1997. s. 11

⁵⁷ Z rozhovoru s M. a H. Konečnými ze dne 7. 2. 2014

⁵⁸ Z rozhovoru s M. a H. Konečnými ze dne 7. 2. 2014

⁵⁹ Z rozhovoru s M. a H. Konečnými ze dne 7. 2. 2014

⁶⁰ (ebr). Folková Zahrada se přestěhovala na Hanou. *ZN Zemské noviny* 4. 7. 1998. s. 7

už nikdo nebyl v práci, že odstupují od smlouvy.“⁶¹ Situace se řešila i na Ministerstvu kultury ČR, k oboustranné shodě ale nedošlo, a organizátoři Zahrady tak začali shánět nové místo pro uskutečnění přehlídky.

Při hledání nového prostoru si členové štábu určili podmínku zachovat festival na území Moravy. Dramaturgovi Konečnému vyvstala vzpomínka na I. Hanácký Folk & Country Festival, plánovaný v roce 1973, který se měl konat v Náměšti na Hané. Měl být přehlídkou celé mladé hudební scény v republice. V předprodejích se již prodalo přibližně 20 000 vstupenek, avšak v rámci postupující normalizace byl na poslední chvíli zrušen.⁶² Když se pořadatelé Zahrady začali blíže zajímat o místo, kde se měl konat, zjistili, že v Náměšti na Hané stojí velký přírodní amfiteátr. Rozhodli se tedy zacílit všechny své snahy na přemístění Zahrady do těchto prostor. Oslovili starostu Náměšti, ale ten se zpočátku obával hluku a nepořádku, který by mohl festival způsobit. Když se však zkontaktoval se strážnickým starostou, jenž přehlídku hodnotil velmi pozitivně, svolil k uskutečnění Zahrady na území městysu.

Fotografie č. 3: Letecký pohled na amfiteátr v Náměšti na Hané (autor Miloš Truhlář)

⁶¹ Z korespondence s ředitelem Národního ústavu lidové kultury ve Strážnici, Janem Kristem, ze dne 16. 4. 2014

⁶² Po plánovaném festivalu zůstala jeho „hymna“, která v průběhu let vešla do širšího vědomí. Jde o píseň Náměšť od Jaroslava Hutky s textem „*Krásný je vzduch, krásnější je moře...*“ viz [hutka.cz](http://www.hutka.cz) [online]. Dostupné na [www: <http://www.hutka.cz/new/html/pisnickar8.html/>](http://www.hutka.cz/new/html/pisnickar8.html)

Amfiteátr však byl ve velmi špatném stavu. Do roku 1989 se v něm pravidelně konaly dožínkové slavnosti, které v roce 1993 nahradil open air festival Hanácké slavnosti, jehož tradice trvala až do roku 2012.⁶³ O amfiteátr však v devadesátých letech nikdo výrazněji nepečoval. Během dvou měsíců tak bylo vedle běžné přípravy festivalu nutno vybudovat zázemí pro účinkující, ploty kolem areálu a celkově připravit amfiteátr tak, aby byl provozuschopný. Protože jedna scéna by neobsáhla celý program festivalu, k přírodnímu amfiteátru se postupně přidalo několik dalších pódii⁶⁴. I když Zahrada již byla zavedeným festivalem a jistou značkou pro návštěvníky i účinkující, pořadatelé vnímali její přesun do jisté míry jako zakládání nového festivalu. Proměnila se celkově struktura programu. Devátý ročník byl pouze třídenní. Začínal v pátek 3. 7. 1998 v patnáct hodin a končil v noci z neděle na pondělí. Počet návštěvníků festivalu poklesl přibližně o deset procent. Pořadatelé to přičítají stěhování festivalu. V dalších ročnících se množství účastníků opět dorovnálo na předchozí míru a postupně i vzrostlo.

Po všechny ročníky na Zahradě vycházela interní festivalová tiskovina, nazývaná „Krték“. Ta též prošla v roce 1998 změnou. Zpočátku vycházelo každý den jedno čtyřstránkové číslo, které mělo spíše podobu letáků. Ve čtvrtém ročníku se jeho podoba sjednotila s grafikou měsíčníku Folk & Country a oficiálně se tyto výtisky označovaly jako zvláštní vydání časopisu.⁶⁵ Obsahovaly aktuální program, ale také reflektovaly již odehrané koncerty, zahrnovaly fotografie a divácké vzkazy či ohlasy. V Náměšti se ovšem Krték zredukoval. Již nevycházal každý den, ať už z důvodu absence tiskáren, které by mohly spolupracovat při každodenním vydávání časopisu, tak také kvůli nedostatku kvalitních příspěvků. Časopis tedy byl připraven již v pražské redakci a na festivalu jej každý dostal u vstupu do areálu. Původně se uvažovalo o každodenní aktualizaci ve formě jedné stránky, ale tento záměr se nakonec neuskutečnil.⁶⁶

V dalších letech se Zahrada rozšiřovala jak místně, tak i časově. Ve dnech, které předcházely zahájení festivalu v Náměšti, se v okolí pravidelně konaly koncerty tzv. Předzahrady. Začínaly v Olomouci a postupně se rozšířily i do Velké Bystřice, Litomyšle, Šternberka, Drahanovic či Lipníku nad Bečvou.

Kolem roku 2000, po přestěhování Zahrady ze Strážnice do Náměšti na Hané, zažívala přehlídka rozkvět. Každoročně ji navštívilo více než deset tisíc účastníků. Ještě

⁶³ Z rozhovoru Jana Blümla s organizátorem Ladislavem Dobešem ze dne 15. 4. 2014

⁶⁴ O koncertních scénách blíže v kapitole Dramaturgie

⁶⁵ KONEČNÝ, Michal. Zahrada 93. *Folk & Country* 1993. č. 6. s. 5

⁶⁶ Z rozhovoru s M. a H. Konečnými ze dne 7. 2. 2014

patnáctý ročník (2004) pořadatelé prohlašují za úspěšný, avšak v dalších letech již diváků ubývá. Můžeme pro to najít několik důvodů. Mladí lidé již nepreferovali folk a příbuzné žánry v takové míře jako dříve, publikum se přesunulo z části na rockové festivaly. Kromě konkurence v jiných hudebních žánrech se Zahrada setkávala také s bojem o diváky v okruhu folkových festivalů. Jejich počet rostl a potenciální účastníci tak měli větší možnost výběru.⁶⁷ Projevila se také postupně přicházející finanční krize. Ať už ze strany návštěvníků, kteří si mnohdy nemohli dovolit návštěvu velkého festivalu, tak i z pohledu sponzorů, již omezili investice do kulturních akcí.

V roce 2005 se Zahrada stala součástí mezinárodního projektu Festival tří sluncí, do něhož byly zapojeny další dva festivaly: slovenský World & Ethno Fest Levice a polský Ethnosfera Skierniewice. Díky tomu přehlídky získaly podporu z Mezinárodního Visegradského fondu, dále záštitu polského prezidenta Aleksandra Kwasniewskiho, českého ministra kultury Pavla Dostála a olomouckého hejtmána Ivana Kosatíka⁶⁸. Spolupráce spočívala v tom, že festivaly zařazovaly do svých programů interprety, které jim doporučili či poslali dramaturgové spřátelených přehlídek. Zahrada tak ve dnech 2. – 5. července 2005 hostila polské kapely Turnioki a Tolhaje, obě hrající world music. Slovenských uskupení se objevilo více, jmenujme Zuzanu Mojžišovou či rockovou alternativu Dlhé diely. I když dramaturg Konečný v prvním roce projektu uvažoval o jeho rozšíření do dalších zemí, nakonec se tato forma mezinárodní spolupráce spíše utlumila. Podpora od Mezinárodního Visegradského fondu nebyla tak výrazná, jak se zpočátku očekávalo⁶⁹. Ačkoliv spolupráce tří festivalů pokračovala i v následujících letech, nikdy se výrazně nerozšířila a zůstalo tak u vzájemné výměny jedné až dvou kapel.

I přesto, že účast v mezinárodním projektu zajistila kvalitní propagaci, pokles diváků byl znatelný, jejich počet se pohyboval okolo devíti tisíc. Pouze při dvacátém ročníku, který byl slavnostnější a programově nabitý, se podařilo mírně pozvednout návštěvnost přibližně k deseti tisícům diváků. Lze však mluvit o jakémsi posledním záchvěvu. V dalších letech už festival zaznamenal výrazně klesající tendenci.

⁶⁷ V době ukončení Zahrady patřily mezi další významné festivaly FCT například Prázdniny v Telči, Folkové prázdniny v Náměšti nad Oslavou, Mohelnický dostavník, Folková růže, Folkový kvítek, Horácký džbánec ve Žďáru nad Sázavou, Okolo Třeboně, Starý dobrý western v Bystřičce na Vsetínsku, Slunce ve Strážnici, Porta v Řevnicích a Ústí nad Labem či Banjo jamboree ve Strakoněch. Vedle toho probíhalo také velké množství menších lokálních festivalů.

⁶⁸ BROŽKOVÁ, Hana. Zaměstnanec honím, není to jednoduché, říká starostka (Rozhovor se starostkou Náměšti na Hané, Martou Husičkovou). *Zlínský deník*. 30. 6. 2005. s. 6

⁶⁹ Z rozhovoru s M. a H. Konečnými ze dne 7. 2. 2014

Novinové články ještě v té době obsahovaly pozitivní komentáře i od pořadatelů: „Hlavně jsme rádi, že se letošní ročník vůbec uskuteční. Stále silnější ozvěny krize už způsobily, že se řada festivalů konat nebude, Nám se to nakonec znovu podařilo. Zahrada přežila a dokonce se jí začíná dařit i lépe,“⁷⁰ vyjádřil se Michal „Jupp“ Konečný, který také v rozhovoru připustil⁷¹, že bylo třeba skutečnost trochu vylepšit, aby se festival lépe propagoval a aby případný priznaný neúspěch neodradil sponzory. Ani běžný návštěvník festivalu nebyl schopen problémy postřehnout. I přes to ale poslední ročníky probíhaly v nejistotě a napětí.

Fotografie č. 4: Amfiteátr v Náměšti na Hané, pohled od vchodu do areálu (autor Miloš Truhlář)

Na jaře 2011 se začaly objevovat informace, že je Zahrada v ohrožení a potýká se s problémy: „Loni se festivalu zúčastnilo každý den zhruba pět tisíc lidí, přesto nad jeho dalšími ročníky visí otazníky, a to kvůli tomu, že pořadatelé zápasí s finančními problémy, které jim způsobují i drobní podnikavci, kteří se na festivalu snaží přizivit. Otevírají si stánky na přilehlých soukromých pozemcích, čepují tu různé druhy piva

⁷⁰ BENEŠ, Jiří. Zahrada: čtyři dny, 150 muzikantů, tisíc písní. *Šumperský a Jesenický deník*. 25. 5. 2011. s. 10

⁷¹ Z rozhovoru s M. a H. Konečnými ze dne 7. 2. 2014

a komplikují jednání se sponzory. Jestli kvůli nekalým podnikatelům Zahrada přijde o sponzora, bude letos minimálně v Náměšti na Hané naposledy⁷² prohlásil Michal „Jupp“ Konečný. Právě ve chvíli, kdy již byli domluveni hlavní hosté, a od smluv nebylo možné odstoupit, festival skutečně opustil hlavní sponzor. Podařilo se zajistit náhradního sponzora. Forma jeho podpory však nebyla finanční, ale materiální: daroval pivo, které se mělo během přehlídky prodat. Špatné počasí společně s nízkou návštěvností a množstvím soukromých stánků však způsobily, že sponzorské pivo v hodnotě asi 250 000 se nepodařilo prodat a pořadatelům ušel zisk. Tím se festival dostal do neřešitelných finančních problémů.

Poslední ročník v termínu 1. – 4. července 2011 proběhl s omezeným počtem účinkujících a s minimální návštěvností. Festival navštívil historicky nejmenší počet diváků (pomineme-li první ročník), tedy přibližně pět tisíc.

3. 1. 2 UKONČENÍ FESTIVALU A VÝHLED DO BUDOUCNOSTI

Zpočátku se rýsovala malá naděje na uspořádání třiadvacátého ročníku Zahrady ve dnech 5. – 7. července 2012.⁷³ Pořadatelé však byli rozhodnuti v tomto případě změnit místo kvůli problémům s obchodníky v okolí areálu festivalu v Náměšti. Preferovali uzavřený areál, kam by měli přístup pouze oficiálně smluvení stánkaři. V Olomouckém kraji, kde již měli zázemí a kontakty, se otevírala možnost uspořádání přehlídky v areálu Výstaviště Přerov. Začátkem roku 2012 však již bylo rozhodnuto, že se Zahrada neuskuteční vůbec. „Organizátoři se totiž rozhodli letošní třiadvacátý ročník nepořádat. Mají proto ekonomické i personální důvody, včetně mnohých negativních reakcí na její zamýšlené stěhování do prostor přerovského výstaviště.“⁷⁴

Nyní už je zřejmé, že se festival neobnoví. I když na našem území každoročně probíhá řada festivalů s podobným zaměřením, žádný z nich nedosahuje takového rozsahu jako Zahrada. S jejím ukončením bylo zrušeno vše, co se s ní pojilo, především Konkurs Zahrady. Folk tak přišel o propracovaný systém vyhledávání nových interpretů a v současné době neexistuje nic, co by jej nahrazovalo. Dramaturgové dalších festivalů

⁷² HRADIL, Miloslav. Festivalovou Zahradu ohrožují podnikavci. *Právo*, příloha Olomoucký kraj. 14. 6. 2011. s. 10

⁷³ HELCL, Roman. Legendární folková Zahrada v Náměšti končí. *Mladá fronta DNES*, mutace Olomoucký kraj. 27. 1. 2012. s. 1

⁷⁴ BENEŠ, Jiří. 23. ročník Zahrady: zrušeno! *Olomoucký deník*. 23. 2. 2012. s. 1

i rádií často brali Zahradu jako veletrh, na kterém si vybírali účinkující do svých programů. Někteří sice pořádají vlastní výběr začínajících a méně známých formací, avšak nepojmou takové množství a mají spíše regionální dosah. Jmenujme například festival Mohelnický dostavník či pražský soutěžní cyklus koncertů Notování (dříve pod Vyšehradem). Stále funguje festival Porta i se svými předkoly, která můžeme v současnosti považovat pravděpodobně za nejkompexnější systém vyhledávání nových kapel u nás.

Je nutné pozastavit se v této souvislosti také u fenoménu Open Mic, což znamená doslova „otevřený mikrofon“. Jde o koncertní večery, při kterých může vystoupit, kdokoliv má zájem. Zde se tedy mohou projevit začínající interpreti. Ovšem opět nelze mluvit o širším dopadu tohoto projektu. U nás se tyto večery pořádají pouze v několika větších městech, většinou bez dalších výstupů mimo vlastní pódia.

3. 1. 3 NÁVŠTĚVNOST

Vzhledem k tomu, že počet návštěvníků jakékoliv akce přímo ovlivňuje především její finanční stránku, je právě návštěvnost důležitým měřítkem úspěšnosti festivalu. Její analýza a sledování trendů může organizátorům napomoci při plánování dalších ročníků. Při sledování vývoje návštěvnosti festivalu Zahrada si můžeme povšimnout několika vlivů.

Jedním z nich je sociální a politická situace ve státě a tzv. „náladu“ ve společnosti. Po sametové revoluci se ozývalo volání po změně, což poskytovalo šanci nově zavedeným akcím. Dále do této kategorie patří nástup finanční krize. Kultura bývá často jednou z prvních oblastí, ve kterých se lidé snaží ušetřit na životně důležitější výdaje.

Podstatný dopad pro festival pod širým nebem, kde navíc většina účastníků nocuje ve stanech, má počasí. Ačkoliv existuje řada skalních příznivců, kteří se i přes nepřízeň počasí na setkání vydají, váhající se jednoduše nechají odradit.

Určitou roli hraje také dramaturgie a program festivalu. Ačkoliv dramaturg Michal „Jupp“ Konečný prohlásil: „Naše publikum je v tomto směru dost konzervativní. Má svoje hvězdy a přijme zahraniční kapelu spíše jako zpestření a zajímavost. Chce prostě své Redly a Samsony,“⁷⁵ bylo časté, že vystoupení určitých interpretů přilákalo

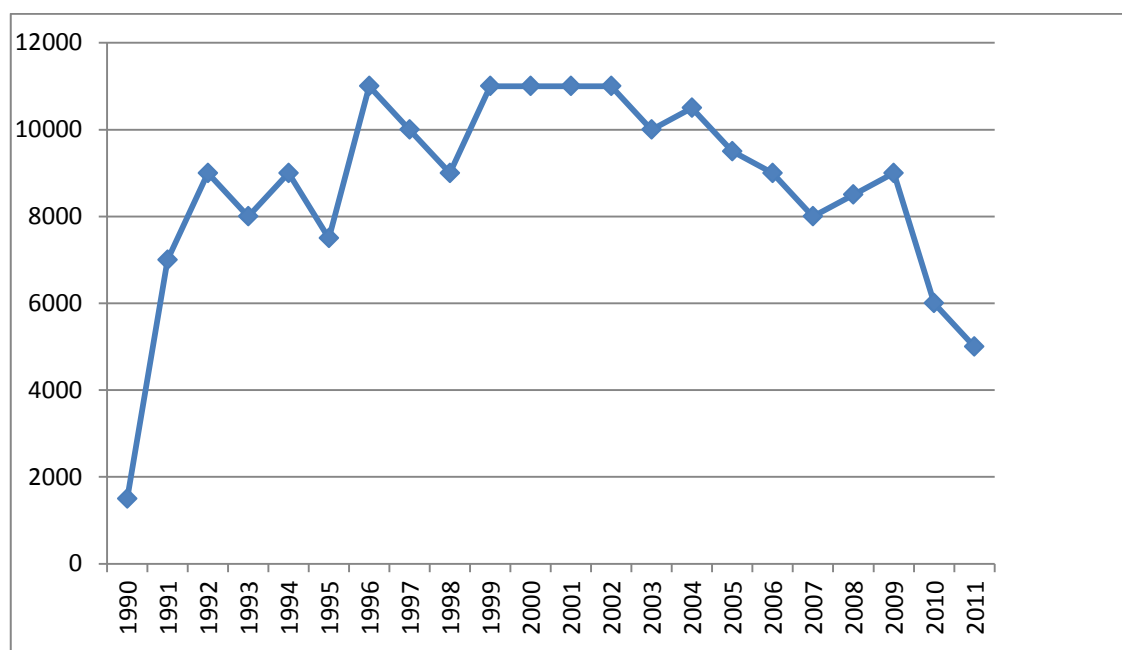
⁷⁵ VÁCLAVÍK, Radek. Folk je to, co se hraje na Zahradě. *Mladá Fronta DNES*. Regionální mutace Střední Morava. 1. 7. 2006. Str. 1

větší množství diváků než ostatní koncerty. Konečný ale má pravdu v tom, že zahraniční hosté nesklízeli výrazný úspěch. Nejvíce příznivců dokázal přitáhnout Jaromír Nohavica (v období, kdy u něj nebylo zvykem účastnit se letních festivalů) nebo Čechomor.

Negativní účinek měly jakékoliv změny. Vždy, když publikum bylo zvyklé na určitý termín či místo konání, bylo pro něj náročné přijmout něco nového. Můžeme tedy sledovat preference určité setrvačnosti a tradice.

Zmíněné aspekty můžeme aplikovat na konkrétní příklady ve vývoji návštěvnosti Zahrady, který zobrazuje graf č. 1.

Graf č. 1: Vývoj návštěvnosti festivalu Zahrada

První ročník byl zkušební, rozjezdový, a ne všichni příznivci folku a příbuzných žánrů se o založení nového festivalu dozvěděli. Někteří zároveň raději setrvali u zavedené značky Porty. Hned následující rok ale byl zaznamenán prudký vzestup zájmu o Zahradu, ať už v souvislosti s touhou po změně související s politickou situací, dobře sestaveným programem, osobních doporučení návštěvníků prvního ročníku či výhodné polohy v rámci Československa.

Návštěvnost ve Strážnici plynule rostla. Drobné výkyvy způsobilo špatné počasí v roce 1993, změna termínu z půlky června na začátek prázdnin v roce 1995 a další nepřízeň počasí, tentokrát začátek velkých povodní na Moravě v roce 1997.

Stěhování ze Strážnice do Náměště na Hané způsobilo přibližně desetiprocentní úbytek návštěvníků. V dalším roce se ovšem počty přítomných vrátily do původního stavu a dále rostly. V období kolem roku 2000 Zahrada zažívala největší rozkvět i růst přízně diváků. Po roce 2004 ale křivka plynule klesá. Nepatrný nárůst byl zaznamenán při jubilejním dvacátém ročníku, kdy v rámci speciální dramaturgie vystoupil Jaromír Nohavica. Tehdy vzrůstu pomohla řada fanoušků, kteří přišli konkrétně na Nohavicův koncert a zbytku festivalu se neúčastnili. Důvody poklesu můžeme hledat právě v rozvíjející se finanční krizi, konkurenci dalších festivalů i polevujícímu zájmu publika o folk a příbuzné žánry. Poslední dva ročníky též ovlivnilo velmi špatné počasí.

Data v tabulce jsou spíše orientační, není možné vysledovat zcela konkrétní a přesná čísla. Údaje se v různých zdrojích lišily, je třeba také zmínit určitý „mýtus návštěvnosti“, který se objevuje v novinových článkách. Zatímco některé zdroje se při vyčíslení počtu návštěvníků pohybují mezi dvaceti a třiceti tisíci, jiné uvádí čísla kolem desíti tisíc, která jsou pravdivější. V prvním případě jde o součet diváků v jednotlivých dnech festivalu. Člověk, který na setkání pobýval tři dny, je tedy započten třikrát. Ve skutečnosti ani v nejúspěšnějších ročnících branami festivalu neprošlo více než 12000 jednotlivců. Účast na strážnických Zahradách se pohybovala v průměru kolem 9000 účastníků a ve dvou posledních letech přehlídky klesla návštěvnost přibližně k číslu 5000.

3. 2 DRAMATURGIE

Dramaturgie festivalu je významnou složkou, která má velkou schopnost ovlivnit potenciálního návštěvníka při rozhodování, zda se přehlídce zúčastní. Ačkoliv někteří účastníci jezdí na Zahradu kvůli akci samotné, její atmosféře či pro setkání se známými, ve většině případů hraje velkou roli i možnost zúčastnit se vystoupení oblíbeného interpreta. Program a složení účinkujících také prezentuje festival ve většině propagačních materiálů.

Účinkující na festivalu Zahrada můžeme rozdělit do tří kategorií. První skupinou jsou stálí hosté, kteří se na přehlídce objevovali pravidelně každý či téměř každý rok. Do druhé kategorie patří hudební formace vzešlé z Konkursu. V této oblasti se v průběhu dvaceti let vystřídal velké množství interpretů. Někteří účinkovali pouze v rámci jednoho či dvou ročníků, jiní se postupně přemístili spíše do první kategorie. Do třetí skupiny řadíme speciální hosty, kteří byli na Zahradu pozváni pouze výjimečně.

Tabulka č. 1: První kategorie, stálí hosté

Interpret	Počet Zahrad, kterých se zúčastnil
Bokomara	20
Žalman a spol.	20
Nezmaři	19
Cop	18
Hradiš'an	18
Vlasta Redl	18
Fleret	17
Pepa Streichl	17
Kamelot	16
Robert Křest'an a Druhá tráva	16
Bluesberry	14
Hop trop	14
Jablkoň	14

Madalen	14
Poutníci	12

Interprety uvedené v tabulce můžeme považovat za stálíce festivalu. Bokomara, Žalman a spol., Nezmaři, Hradišťan, Vlasta Redl, Fleret, Kamelot, Hop trop a Poutníci se objevili na Zahradě již v prvním sledovaném roce.⁷⁶ Většina z nich také s drobnými přestávkami navštěvovala Zahradu až do posledního ročníku. Kapely Hop trop a Poutníci účinkovaly spíše v prvních letech Zahrady. Formace Hop trop se objevila v posledních šesti letech jen jednou, Poutníci účinkovali naposledy v roce 2005. Na druhou stranu skupina Cop se objevila na Zahradě až v roce 1994, poté však nevynechala ani jeden ročník. Také Jablkoň vystupovala na Zahradě od roku 1998 bez přerušení (tedy po celou dobu konání v Náměšti na Hané). Skupina Bluesberry účinkovala pravidelně mezi lety 1993 a 2004, poté přijela již jen dvakrát.

Tabulka č. 2: Druhá kategorie, formace vzešlé z Konkursu, které se zařadily mezi stálíce

Interpret	První rok účasti na Zahradě	Počet Zahrad, kterých se zúčastnil
Devítka	1992	19
Jarret	1995	17
Mošny	1996	16
Semtex	1996	15
Happy to Meet	1998	14
Jen tak tak	1995	14
Stráníci	1994	14
Bezefšeho	1999	12
Ivo Cicvárek	1997	12 (14) ⁷⁷
Načas	1998	11
Pětník	2000	11
Sekvoj	1992	11

⁷⁶ Vzhledem k tomu, že k prvnímu ročníku (1990) se nedochovaly žádné dokumenty a ani novinové články neuvádí přehled účinkujících, všechny údaje v této kapitole jsou sledovány až od druhého ročníku (1991).

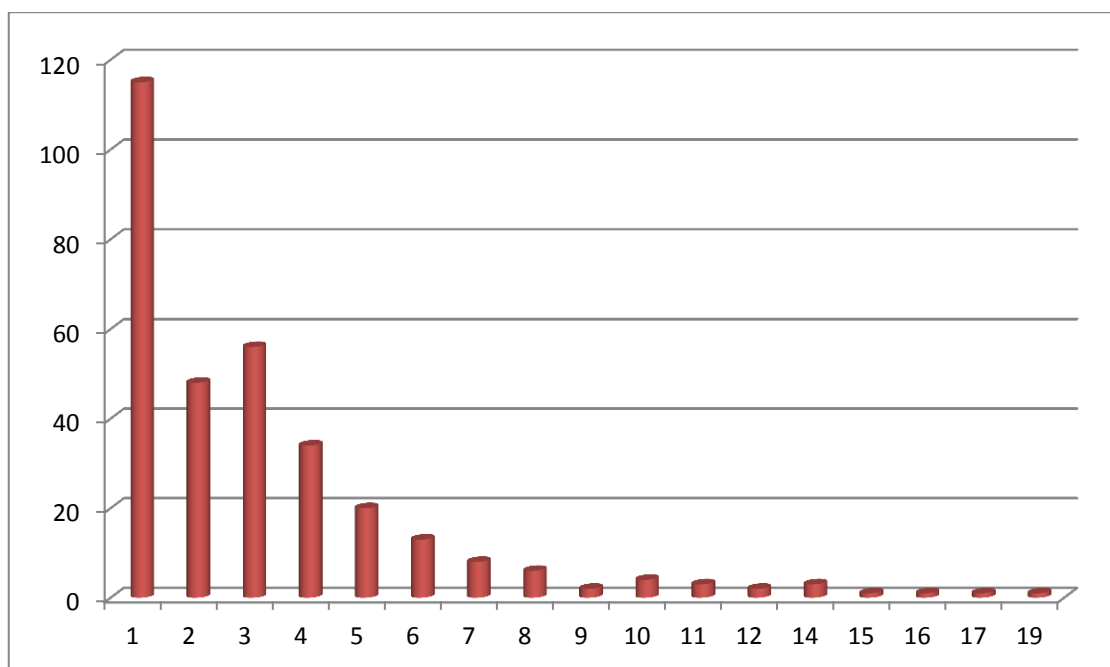
⁷⁷ Ivo Cicvárek jako písničkář či s doprovodnou kapelou OKO byl na Zahradě 12x, poté ještě 2x v duu s Ladou Šimíčkovou

Blue Gate	2001	10
Domino	2002	10
Lístek	1999	10
Žamboši	2002	10

Tato tabulka svědčí o řadě „odchovanců“ Zahrady, tedy účinkujících, kteří se zviditelnili na Zahradě a zařadili se mezi nejvýznamnější stálíce folku a příbuzných žánrů. Z velké části jde o držitele Krtečka, ale někteří si vybudovali svou pozici i bez tohoto ocenění. Devítka byla jednou z prvních kapel, které prošly Konkursem Zahrady, a získala Krtečka hned v prvním ročníku soutěže. Poté se na Zahradě objevovala pravidelně s výjimkou roku 2000. Jarret byl vybrán na Zahradu v roce 1995 a o rok později se stal držitelem Krtečka. Až do ukončení festivalu nechyběl na žádném ročníku. Ve stejném roce jako Jarret získali Krtečka také Semtex a Mošny. Obě formace byly každoročně zvány na Zahradu (u Semtextu s výjimkou roku 1998). Také Happy to Meet od zisku Krtečka v roce 1998 účinkovali každoročně. Podobně tomu bylo u Bezeřeho, Pětníku a BlueGate, Lístku i Žambochů. Skupiny Jen tak tak, Stráníci, Sekvoj, Domino a písničkář Ivo Cicvárek na ocenění Krteček nedosáhli, i přesto se jim podařilo zařadit se mezi stálé účinkující. Za zmínku stojí formace Stráníci, Načas a Sekvoj, které se poprvé objevovaly na Zahradě v devadesátých letech. Poté se na několik let odmlčely a opět se úspěšně účastnily Konkursu v posledních letech Zahrady. Po roce 2000 se objevila řada dalších držitelů Krtečka/Krtka, kteří byli po svém vítězství pravidelnými účastníky Zahrady, například Koňaboj (Krteček 2003), Marien (2005), Šantré (2005), Epy de Mye (2007), Hořký kafe (2008), My3.avi (2008), Jananas (2009), Navostro (2009). V těchto případech však již nemůžeme posuzovat ve větším časovém horizontu.

Vyjmenovaná uskupení však patří mezi pouhý zlomek všech účinkujících na Zahradě vybraných v Konkursu, jak ukazuje následující graf.

Graf č. 2: Účast soutěžících z Konkursu na Zahradě

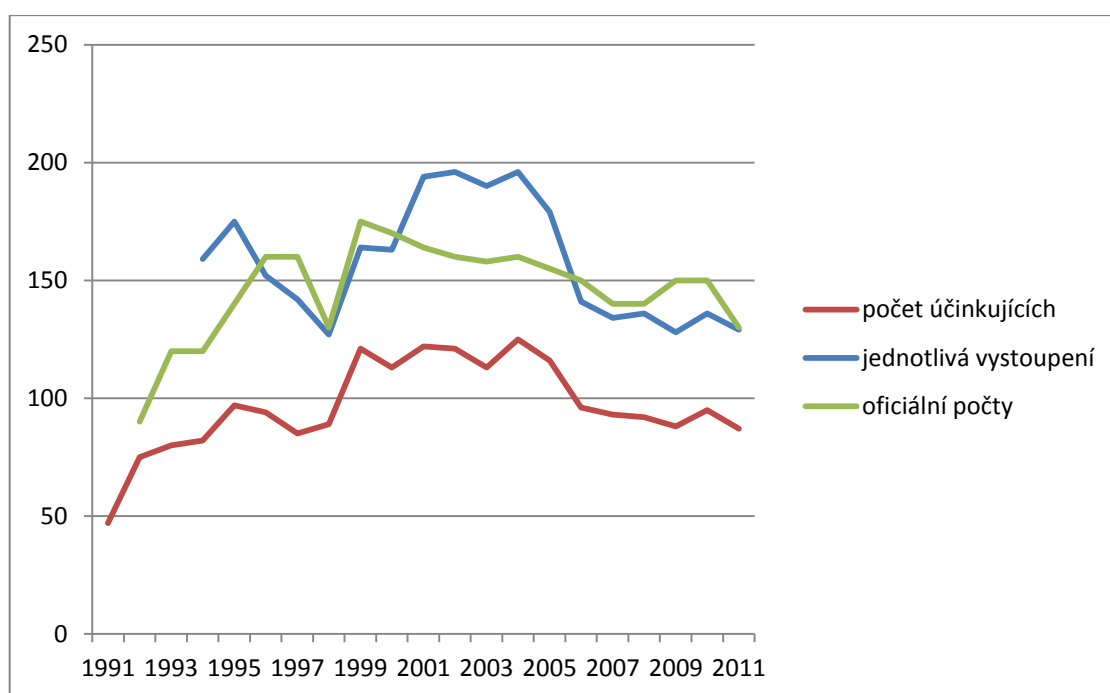
Z celkových 318 interpretů, kteří byli prostřednictvím Konkursu vybráni do programu přehlídky, se přibližně jedna třetina dostala na Zahradu jen jednou. Sečteme-li účastníky, kteří hráli na festivalu jednou nebo dvakrát, získáme polovinu z celkového množství. Důvody mohou být různé. Některé začínající skupiny brzy ukončily činnost, jiné se v dalších letech neprobojovaly až do finále Konkursu. Započítáni jsou také účinkující, kteří se poprvé účastnili až v posledních letech Zahrady a neměli tedy možnost vícenásobné účasti. Při pohledu na druhou stranu grafu zjistíme, že účinkující, kteří hráli na Zahradě deset- a vícekrát, tvoří pouhých 5 % ze všech finalistů Konkursu.

Poslední kategorii tvoří speciální hosté. Řadíme sem převážně zahraniční interprety (The ETSU Old Time Pride Band, Arturo Fuente, Āl Jawala, Redlin, At First Light, Turnioki, Tolhaje, Jamison Young, Charlie McCoy, Inkululeko Yabatsha a řada dalších). Z českých účinkujících jsou to často skupiny či písničkáři mírně vybočující ze stylově-žánrové oblasti FCT: kontroverzní písničkář Xavier Baumaxa, rockový písničkář Vlasta Třešňák, cimbálová kapela Šumica, Sto zvířat, hrající ska, jazzmani Peter Lipa a Emil Viklický, Poletíme?, sami sebe označující jako punk-country, alternativní Maraca, populární písničkář Tomáš Klus, či romská formace Kale s Věrou Bílou.

Celkově během všech ročníků festivalu účinkovalo přibližně 700 skupin a písničkářů. Počty účinkujících v jednotlivých letech se pohybují v rozmezí 50–130.

Tyto údaje zcela neodpovídají oficiálním číslům uváděným pořadatelem festivalu. Podle novinových článků se počet účinkujících pohyboval téměř vždy nad stovkou, v nejméně úspěšných letech se přiblížil až k číslu 175. To odpovídá spíše součtu jednotlivých vystoupení; když tedy jeden interpret hrál třikrát během jednoho ročníku, je započítán třikrát. S touto teorií souhlasí i následující graf.

Graf č. 3: Srovnání počtu účinkujících v jednotlivých letech s jednotlivými koncerty a oficiálními počty, uváděnými pořadatelem

Křivka oficiálních počtů ve většině let přibližně kopíruje křivku jednotlivých koncertů. Výrazněji se liší v období mezi lety 2000–2005, kdy můžeme sledovat nárůst jednotlivých koncertů, zatímco reálný počet účinkujících zůstává po celé období na stejné úrovni. Znamená to, že jednotliví interpreti dostávali více prostoru v podobě různých koncertů. Tuto informaci ale nelze zobecňovat. Při podrobnějším pohledu do programů Zahrady zjistíme, že zatímco v období náměšťské Zahrady se tzv. „stálice“ objevily na festivalu zpravidla jednou až dvakrát, ve Strážnici účinkovaly někdy až čtyřikrát. Naproti tomu interpreti z Konkursu nedostávali v prvních letech tolik prostoru, pro některé bylo jejich soutěžní vystoupení také jediným. Po roce 2000 se stalo pravidlem, že soutěžící odehráli kromě soutěžního vystoupení také plnohodnotný

recitál. Zároveň v tomto období narostl počet soutěžících tým, že se rozdělily soutěžní kategorie písničkářů a skupin. Když tedy bylo více soutěžících, kteří měli zajištěná alespoň dvě vystoupení, může to být důvodem nárůstu jednotlivých vystoupení v období 2000–2005. Mezi lety 1995–1998 naopak docházelo k poklesu jednotlivých vystoupení v porovnání s počtem účinkujících. V tom můžeme vidět tendenci prodlužování jednotlivých recitálů. Účinkující tedy hráli v delších blocích (ukázalo se lepším řešením nestřídat interprety po třech písních, ale nechat jim delší prostor) a tím se snížil jak počet jednotlivých vystoupení, tak i mírně celkový počet účinkujících.

Programová skladba Zahrady se vyznačovala tím, že nikdy nevyzdvihovala tzv. hlavní hvězdy programu. Dramaturg Michal „Jupp“ Konečný tento záměr vysvětlil: „Vždy tam někdo významný byl, ale snažili jsme se neoddělovat významné a méně významné. Nechtěli jsme, aby Zahrada byla koncertem hvězdy s doprovodným programem. Dokonce jsme se snažili, aby na plakátech byli všichni uvedeni stejně velkým písmem.“⁷⁸ Spíše než hlavní hvězdy bychom mohli použít výraz stěžejní účinkující, jejichž seznam by se nelišil od výše zmíněné první kategorie interpretů, hrajících na Zahradě. I přes neustálé žánrové rozšiřování festivalu zůstává publikum do určité míry konzervativní a nejpozitivněji reaguje na interprety, jako jsou Žalman a spol., Vlasta Redl, Kamelot, Hradišťan, Fleret a další. Při pohledu na obsazení hlavních večerních programů zjistíme, že se v podstatě opakují stále ti stejní účinkující s drobnými obměnami. Až v posledních letech se projevila snaha lákat publikum na jména populární i mimo oblast FCT (Banjo Band Ivana Mládka – 2008, Jaromír Nohavica – 2009, Blue Effect – 2009 i 2010, Tomáš Klus a Sto zvířat – obojí 2011).

Ani zahraniční hosty pořadatelé festivalu cíleně nevyhledávali, vždy upřednostňovali českou hudbu. Bylo to jednak z finančních důvodů, jednak kvůli už zmíněné konzervativnosti. Podle Konečného „byla celá řada zahraničních zájemců, ale na jednu bluegrassovou kapelu z Portugalska, která stejně nikoho nebude zajímat, zaplatíme 8 hvězd z ČR.“⁷⁹ Zahraniční kapely jsou podle něj ozdobou festivalu, ale pro dané publikum nemohou finančně dostupní účinkující sloužit jako hvězdy přehlídky. Dramaturg nikdy nezval zahraničního hosta speciálně pro Zahradu. Vždy využil situace, když zahraniční interpret projížděl Evropou nebo účinkoval společně s nějakou českou formací. Díky tomu na Zahradě proběhla společná vystoupení Roberta Křesťana a Druhé trávy se špičkovým americkým hráčem na fukací harmoniku Charlie

⁷⁸ Z rozhovoru s M. a H. Konečnými ze dne 7. 2. 2014

⁷⁹ Z rozhovoru s M. a H. Konečnými ze dne 7. 2. 2014

McCoyem (2005) či Nezmarů s americkým kytaristou Arturo Fuertem (2009). V roce 2005, kdy zahrada navázala mezinárodní spolupráci v projektu The Three Suns Festival, se počet zahraničních účinkujících zvýšil. Kromě několika polských skupin, vyslaných spřáteleným festivalem Ethnosfera, se na přehlídce objevili zástupci dalších tří kontinentů: Inkululeko Yabatsha ze Zimbabwe, Charlie McCoy z USA a Jamison Young z Austrálie.⁸⁰ Pravidelně se Zahrady účastnily i formace ze Slovenska, které však nelze zcela řadit mezi zahraniční hosty vzhledem k tomu, že první ročníky festivalu probíhaly ještě v období Československa.

Méně výraznou, avšak neodmyslitelnou složku folkového festivalu, tvoří moderátoři. Jejich úkolem je zabavit publikum v mezičasech, kdy probíhá přeskupení a zvučení kapel na pódiu. Za celou historii Zahrady provázeli slovem celkem 42 moderátoři. Pravidelnými konferenciéry, kteří nechyběli ani na jedné Zahradě, byli všeobecně uznávaní a na folkových festivalech oblíbení Jan Dobiáš a Jiří moravský Brabec. Zpravidla uváděli program na hlavních scénách a při koncertech v náměšťském amfiteátru tvořili moderátorskou dvojici. Na většině Zahrad účinkovali i Mirek Ošanec a Míša Leicht, který se mimo jiné každoročně angažoval na scénách zaměřených bluegrassově. V prvních letech několikrát uváděli členové Spirituál kvintetu Jiří Tichota a Dušan Vančura, kapelník Pacifiku Antonín Linhart nebo známý recitátor a konferenciér folkových přehlídek Miroslav Kovářik. Dále ve Strážnici pravidelně působili Josef „Mlok“ Grim, Václav Souček, Josef Prudil a další. S přesunem festivalu do Náměšti na Hané se řady moderátorů rozšířily z důvodu zavedení Předzahrad. Některá jména jsou tedy spojena s konkrétními místy těchto koncertů: Jiří „Wilson“ Němec – Olomouc, Josef „Sandy“ Nosek – Velká Bystřice, Šternberk, Blanka Mazalová – Velká Bystřice, Blanka „Tornádo“ Prudilová a Michal „Hroch“ Odložilík – Lipník nad Bečvou, Augustin Skládal – Litovel. Po roce 2000 se také moderátorské osobnosti mírně obměnily, nastoupila spíše mladší generace: Tomáš Hrubý, Milan Tesař, Radek Havel, Martin Kadlec, Petr Sedláček, který společně s Jiřím moravským Brabcem uváděl hlavní večery na Amfiteátru, Vladimír „Šaolin“ Konopas, jenž provázal programy s trampskými kapelami či Miloš Keller, uvádějící soutěže o Krtky. Někteří uvádějící byli spjatí pouze s jedním konkrétním koncertem či programovým blokem a objevili se v této roli pouze výjimečně: Karel Prokeš uváděl několik let scénu

⁸⁰ Pořadatelé s nadsázkou uvádí, že se na Zahradě 2005 objevili zástupci pěti světadílů. Vedle již zmíněných Evropanů, Afričanů, Američana a Australana vystoupil při koncertu skupiny Semtex také vietnamský kuchař a prodavač občerstvení, jenž zazpíval nedokonalou češtinou písně Okoř a Mašinka. Viz: Na Zahradu přijelo 27 tisíc lidí. *Mladá fronta DNES*, příloha Střední Morava, 7. 7. 2005, s. 2

vydavatelství Indies Records, Pavel Kopřiva scénu FT Records, Josef Mladý scénu Venkow, resp. Jaroslav Samson Lenk – Lenkow, Andrea Troníčková provázela koncertem k počtě Johnu Denverovi projektu Eagles & Horses, v němž sama účinkovala (2003), a podobně Kamila Střeščíková, která moderovala večer s názvem Pocta Petru Kalandrovi (2010).

Veškerý program festivalu se odehrával na několika koncertních pódíích – scénách. Ve Strážnici byli po celou dobu hlavními scénami amfiteátry Zámek a Bludník. Další místa se po několik prvních let teprve ustalovala. Zpočátku fungovala scéna U pávů, tu však již ve třetím ročníku nahradil areál Letního kina. Od druhého ročníku až do konce strážnické etapy festivalu se hrálo také na scéně Ostrůvek. Zpočátku scény nebyly žánrově ani tematicky rozděleny, ale v roce 1994 došlo k tomuto rozlišení, aby se navzájem časově nekryla vystoupení interpretů podobného charakteru, a také pro lepší rozhodování diváků. Zámek, jako největší pódium se stal útočištěm folkových, až folkrockových uskupení. Na amfiteátru Bludník zněla spíše tišší, zpravidla tramská hudba. Letní kino nabízelo specializované pořady a projekty, osobnosti a objevy a na Ostrůvku se přes den střídali účinkující na Open scéně a večer tento areál sloužil kapelám, hrajícím převážně k tanci.⁸¹ Na všech strážnických pódíích zněla hudba paralelně po celý den. Pouze závěrečné Vítání slunce se omezilo na dva hlavní amfiteátry. Stěhování do Náměšti na Hané přineslo v tomto směru významné změny. Především byla k dispozici pódia jiného charakteru a hlavně s jinou diváckou kapacitou. Místo čtyř víceméně rovnocenných scén zde byl jeden hlavní velký amfiteátr a několik dalších menších míst, na nichž probíhaly koncerty. Došlo také ke změně v době provozu jednotlivých scén. V Náměšti fungovaly malé scény od rána do brzkého večera. V amfiteátru se hudba rozezněla až odpoledne (od roku 2006 se začátek programu v amfiteátru posunul až na podvečer) a později večer se celé festivalové dění soustředilo pouze do tohoto místa. Menší scény stejně jako ve Strážnici procházely vývojem a změnami. Větší z nich, pro přibližně 1 500 diváků, stála v prostoru u zámecké kapličky Nejsvětější Trojice a druhá, komorní scéna, se nacházela na nádvoří místní sladovny – bývalého Dolního zámku. Sladovna však pořadatelům zcela nevyhovovala, proto ji na základě dohody s úřadem městyse v dalším roce nahradil areál za zdejší radnicí. I když v Náměšti v prvních třech letech běžel program na třech pódíích, pořadatelům stále chyběla malá scéna určená spíše pro komorní projekty. Ve spolupráci s vedením městyse se takovou scénu podařilo zařídit v jednom křídle náměšťského

⁸¹ HARTMAN, Ivan. Strážnická Zahrada v polovině. *Lidové noviny*, příloha Národní 9. 18. 6. 1994. s. IV.

zámku. Splnilo se tím částečně úsilí obce, aby zámek ožil a aby se tam něco dělo.⁸² Poslední změna v uspořádání hlavních scén proběhla v roce 2009, a to přestěhování programu z areálu radnice do míst nad amfiteátre. Jedním důvodem byla velká vzdálenost scény Radnice od hlavního dějiště, kvůli níž si mnoho lidí nechalo ujít často zajímavý program. Dále přispěla skutečnost, že na Amfiteátru se již několik ročníků nehrálo přes den. Bylo tedy reálné a přínosné přesunout scénu ze středu městyse přímo do centra festivalu, na terasu nad hlavním pódiem. Vedle hlavních scén se konaly jednorázové koncerty také na dalších místech Náměšti na Hané. V letech 1999–2004 se v kostele sv. Kunhuty odehrával koncert s podtitulem Křesťanský folk. Několikrát se otevřela také zámecká kaplička Nejsvětější trojice, která v letech 2002–2004 hostila vokální soubory.

Fotografie č. 5: Recitál Evy Henychové v kostele sv. Kunhuty v Náměšti na Hané (autor Miloš Truhlář)

⁸² DVORÁČEK, Marek. Starostka chválí novou scénu. *Mladá fronta DNES*. 2. 7. 2001. s. 7

Ačkoliv scény samy o sobě značily svým prostředím a velikostí charakter hudby, která v jejich prostranství zněla, pořadatelé často rozdělovali program do konkrétních tematických bloků, a to na základě různých společných znaků. Jedním z těchto znaků byla zeměpisná oblast, odkud daní účinkující pochází. Koncertní bloky se potom jmenovaly: Folk z jihu (jižní Čechy), Folk ze severu (severní Čechy), Brnobandy (Brno a okolí), Přijeli Východočeši (Východní Čechy), Folk z Hané (Olomoucko). Dále se programové bloky rozlišovaly podle hudebního žánru či typu hudby, na nich znějící. Pravidelný blok měli například bluegrassové skupiny, přičemž jeho pojmenování se často měnilo: Polední bluegrass na Bludníku, Nejmodřejší tráva na světě, Bluegrass u Kapličky, Modrá Kaplička. Také tramské programy různě měnily název: Tramský večer, Trampové u Kapličky, Tramský den, Trochu zelené odpoledne, Odpolední tramský večírek. Dále v této kategorii lze uvést programy Spirituály či Spirituály a klasika, Písničkáři, Blues..., Křesťanský folk, Vokály u Kapličky / Hlasy, Natvrdo a Keltský den. Taneční večery se skrývaly pod názvy Zahradní párty s tancem, Na značky!, Radost až do rána nebo Radost u Kapličky. Významným prvkem byly soutěžní koncerty a posléze prezentace vítězů, ať už čerstvých či dřívějších. Ti se objevovali v pořadech s názvy: Co rok dal, Mladé kapely, Mladí koně, Staří Krtečci, Loňští Krtečci, Krtci se představují. Na Zahradě často probíhaly oslavy narozenin různých osobností, například Františka Nedvěda, Pavla Žalmana Lohonky, Jarmily Šulákové, či patnácté výročí skupiny Kamelot a vedle toho se uskutečnilo několik vzpomínkových pořadů na již nežijící legendy: Hold legendě Peter, Paul & Mary, Pocta Petru Kalandrovi, Pocta Johnu Denverovi a Pocta Waldemaru Matuškoví. Pravidelnými a oblíbenými částmi strážnických Zahrad byly programy Vítání slunce⁸³, při nichž od brzkých ranních hodin až do svítání, mnohdy i déle, zpívali přítomní diváci spolu s písničkáři a členy hudebních skupin známé tramské, folkové i lidové písně, a také Koncerty do spacáku. Ty byly speciálně určeny pro členy klubu Zahrada⁸⁴ a jejich náplň vždy byla překvapením. V jednotlivých letech zde účinkovali

⁸³ Nápad Vítání Slunce vznikl jako „koncert proti totálnímu opijení“. Ve Strážnici a okolí je zvykem mnoha lidí opíjet se. Organizátoři považovali za nutné vzniklou situaci řešit, protože opilí návštěvníci svým chováním obtěžovali ostatní. V reakci na zkušenost z prvního ročníku přišla manželka dramaturga Hana Konečná s touto myšlenkou, aby se diváci „zabavili“ a nepili takové množství alkoholu. Zpočátku nikdo nevěřil v účinky tohoto nápadu, ale nejrůznější písničkáři jej výrazně podpořili a Vítání Slunce se stalo jedním z nejoblíbenějších programových prvků Zahrady ve Strážnici. Z rozhovoru s M. a H. Konečnými ze dne 7. 2. 2014

⁸⁴ Klub Zahrada byl založen v roce 1993 pro zvýhodnění příznivců Zahrady, kteří si chtěli pořídit vstupenku s předstihem. Jeho členové zaplatili příspěvek 190 Kč a poté si mohli u festivalové pokladny vyzvednout permanentku za 1 Kč. Získali tak slevu 50 Kč oproti běžné permanentce a pořadatelé díky nim měli zaručený určitý příjem k pokrytí nákladů spojených s přípravou Zahrady. Pro členy klubu bylo

například Jaromír Nohavica či Pavel Žalman Lohonka. Festival byl oblíbeným místem vydavatelských firem, jež se zde mohly prezentovat. Toho při samostatných koncertech využili: Panton, Gnosis, Monitor, FT Records, BMG, Venkow/Lenkow, Sony Music, JiHo Music, Good Day Records, Cassey Records a Indies Records. Zatímco dramaturgii většiny programových bloků vytvářel Michal „Jupp“ Konečný, hudební vydavatelství si vlastní program sestavovala sama. Stejně tak scénu Radia Proglas dramaturgicky připravil hudební redaktor Milan Tesař. Jednotlivé ročníky se množstvím různě pojmenovaných bloků lišily. Někdy nebyly v programu uvedeny žádné konkrétní názvy, ačkoliv při pohledu na seznam účinkujících bylo znalému divákovi jasné, kde zrovna účinkují písničkáři a kde může zaslechnout trampské či bluegrassové skupiny. Na druhou stranu byly ročníky, v jejichž programu měla svůj název každá série vystoupení. Ty se skrývaly často pod prostými názvy jako Recitály, Recitálky, Recitálečky či Koncert No. (1, 2, atd.). Některé názvy naznačovaly pódium či část dne, ve které se daný blok nachází: Život na Zámku, Zámecké struny, Zpívání na Radnici, Folkové odpoledne/navečer, Čtvrteční/páteční odpoledne/podvečer, Večerní koncert, Klekánice, Večerníček. V posledním případě názvy nenaznačovaly téměř nic, pouze se snažily být jistým způsobem originální: Krátké spojení, Mléko a strdí, Barvy léta, Rozmanitosti, Cokoli chcete, Dost dobrý program, Zvláštní vydání či Zjevná sedmitečnost (v tomto případě je však název inspirován názvem jedné z účinkujících kapel – Berušek).

Vedle hudebních vystoupení byla Zahrada dějištěm i dalších aktivit. V prvních letech zde účinkovaly divadelní soubory Klaunika a Divadlo Šprušle. V roce 1997 se uskutečnila jeansová módní přehlídka firmy William & Delvin, jež byla jedním ze sponzorů festivalu. O deset let později se díky bubeníku Ivo Batouškovi začaly konat každoroční bubenické workshopy v náměšťské sokolovně, k nimž v prvním roce přidal také meditativní a relaxační rána s bicími nástroji uvnitř zámecké kapličky Nejsvětější Trojice. V roce 2008 se přidala aktivita podobného charakteru, a to Textová dílna Slávka Janouška. Projekt pod stejným názvem funguje již řadu let v podobě webového diskuzního fóra, na které textaři vkládají svá díla, a také ve formě pravidelných tvůrčích setkávání písničkářů a textařů pod vedením Slávka Janouška. Na Zahradě se stěžejní členové této dílny snažili nastínit účastníkům prostředí, atmosféru a způsob práce

připraveno překvapení v podobě „Koncertu do spacáku“ v areálu Letního kina. Kromě těchto výhod z členství plynula i povinnost sepsat po návratu z festivalu své pozitivní a negativní dojmy a odeslat je pořadatelům, pro které to znamenalo cennou zpětnou vazbu. Viz (red). Klub Zahrada. *Folk & Country* 1993, č. 3. s. 1

na textařských setkáních. Každý zúčastněný měl možnost vytvořit několik textů podle zadaných kritérií, přičemž ty nejzdařilejší byly prezentovány na navazujícím koncertu Textové dílny na scéně Zámek. Při něm vystoupili pravidelní účastníci s vlastními písněmi, které vznikly právě v rámci Textové dílny. Vedle těchto aktivit nad rámec hudebního dění se každoročně konaly různé výstavy. V prvních letech patřily spíše fotografům, kreslířům a výtvarníkům z řad zájemců, později, zvláště v období náměšťských Zahrad, byly vystaveny fotografie z předchozích ročníků tohoto festivalu.

Fotografie č. 6: Vítání slunce ve Strážnici na scéně Zámek (autor Miloš Truhlář)

S přestěhováním do Náměšti na Hané se Zahrada rozšířila do širšího okolí svého dějiště. Ve dnech bezprostředně před oficiálním začátkem festivalu totiž probíhalo hudební zvaní na mnoha místech v regionu. Tento nápad vznikl z iniciativy štábu Zahrady v Olomouci a byl realizován hned v roce 1998 prostřednictvím scény Pod Orlojem. V dalších letech projevila zájem o pořádání Předzahrady i další místa, avšak ještě několik let trvalo, než se koncerty dostaly i za hranice krajského města. Ve druhém roce tohoto projektu se k olomouckému Hornímu náměstí přidaly kluby Bristol a Wild West Klub a o rok později tato dvě místa vystřídal kluby Jazz Tibet Club a Na Dvorečku v Topolanech. V roce 2001 se uskutečnila Předzahrada v blízké

Velké Bystřici, avšak v dalších letech se do těchto míst již nevrátila. Předzahradní koncerty se v dalších letech ustálily v Litovli (2001–2003, 2005), Šternberku (2003–2011), Drahanovicích (2004–2009) a v Lipníku nad Bečvou (2007–2011). Iniciativa pořadatelů v průběhu let rostla, přibývali další zájemci, avšak už bylo nutno odmítat. V jednom roce se koncerty Předzahrady uskutečnily nejvíce na čtyřech místech. Účinkující vybíral opět dramaturg Zahrady, zatímco organizačně tyto koncerty zaštili místní pořadatelé. Často zde účinkovaly skupiny z Konkursu, ale objevovaly se i známější formace, které v programu festivalu vystupovaly pravidelně. Několikrát byly tyto koncerty zaměřené i žánrově: Předzahrada v Litovli v roce 2001 se zaměřila na bluegrass a country, o v následujících dvou letech představila písničkáře. Přehlídka ve Velké Bystřici se v roce 2001 věnovala trampské hudbě. Tyto menší přehlídky pomohly v propagaci festivalu. Jejich hlavním účelem bylo dát vědět, že festival Zahrada probíhá, a pozvat či nalákat místní obyvatele.

3. 3 VÝZNAM FESTIVALU ZAHRADA

Jak již bylo výše uvedeno, Zahrada se v devadesátých letech stala nejvýznamnějším festivalem na poli hudebních žánrů FCT. Atraktivita festivalu byla založena na několika aspektech, které nastíní následující kapitola.

3. 3. 1 SOUVISLOST S FESTIVALEM PORTA

Pro český folk, country a trampskou píseň je typické, že v množství nejrůznějších hudebních přehlídek vždy existoval jeden festival, který byl považován za stěžejní, hlavní a určující trendy v daných žánrech. V ostatních hudebních žánrech tomu tak není. V každé oblasti populární hudby se koná větší či menší množství přehlídek, avšak jen stěží bychom mohli určit jednu jako zásadní.

Pro žánry FCT představovala Porta jistou festivalovou základnu už krátce po svém vzniku, na přelomu šedesátých a sedmdesátých let minulého století. V devadesátých letech na její postavení navázala Zahrada, což vytváří zásadní paralelu mezi těmito dvěma festivaly. U obou přehlídek však vedle mnoha společných vlastností nalézáme i řadu podstatných rozdílů, způsobených často politickou a společenskou situací i vývojovým stadiem žánru v období jejich založení a největšího rozkvětu.

Porta v mnohém tzv. „prošlapala Zahradě cestičku“. V době vzniku Porty zažívala rozkvět trampská píseň. Nastoupila nová generace písničkářů, kteří přenesli trampskou hudbu od táborových ohňů na koncertní pódia. Naproti tomu žánry country a folk byly teprve v počátcích. Na prvních Portách se většina účinkujících vyznačovala vysokou mírou amatérismu, ale soutěž na Portě podnítila vznik velkého množství nových skupin a nárůst kvality jejich hudební produkce. Porta zpočátku neměla ani stálé zázemí. I když se festival pořádá pod záštitou organizace SSM, nepředstavovalo to žádnou záruku. Množství mladých lidí přijíždějících na Portu a účinkujících, jejichž tvorba se mnohdy neslučovala s komunistickou ideologií, znamenali pro představitele tehdejšího režimu určitou hrozbu, a proto se stávalo, že festival byl několikrát na poslední chvíli zrušen v jednom místě a pořadatelé hledali možnost uskutečnění Porty v jiné oblasti. Časté stěhování, které Portu zasahovalo během prvních let, nebylo však hodnoceno zcela negativně. V jednom závěrečném hodnocení se objevilo: „Velkým přínosem se v posledních dvou letech ukázala putovnost finálové části Porty. Putování této akce

vytváří zdravou soutěživost mezi okresy a kraji a posunuje laťku organizační úrovně festivalu.“⁸⁵ Tento systém by v dnešní době nebyl pravděpodobně doceněn z finančních a organizačních důvodů. Zatímco před rokem 1989 poskytovala finanční zdroje organizace SSM, po revoluci už jsou pořadatelé odkázáni na samostatné shánění financí, dotací a oslovování sponzorů. Je tedy výhodnější setrvávat v jedné oblasti, kde již má pořadatelský tým navázané kontakty se zástupci místní samosprávy i firem a organizací.

Zahrada se tedy zpočátku usídlila v jihomoravské Strážnici. Její startovní pozice byla v mnohém výhodnější, než jakou měla Porta o více než dvacet let dříve. Folk a příbuzné žánry již měly stabilní základnu účinkujících, z nichž se určité množství stalo profesionály či poloprofesionály. Zahrada tedy nemusela být koncipována jako soutěžní festival, ale již první ročník se prezentoval jako přehlídka těch nejlepších a nejuznávanějších interpretů. Minuly ji i počáteční spory mezi zastánci jednotlivých žánrů, které se objevovaly na Portě, ať už šlo o nesoulad mezi tradičními a moderními trampy, nebo o nesouhlas s přejímáním rockových prvků do folkové hudby. Také politická a společenská situace již byla stabilní, proto nehrozily žádné zákazy či omezení v tomto směru.

Významným společným prvkem byla osobnost dramaturga Michala „Juppa“ Konečného jako hlavního hybatele Porty a posléze Zahrady. Ten se zasloužil o záchranu Porty v roce 1971, kdy hrozilo její zrušení, následný rozkvet do obřích rozměrů v Plzni v osmdesátých letech, a dovedl ji až k vrcholu v roce 1989. Během devatenácti let pořádání Porty si kolem sebe vytvořil sehraný tým a nasbíral cenné zkušenosti. To vše bylo významným předpokladem pro založení nového festivalu, a díky tomu se Zahrada dostala velmi rychle na vrchol a zaujala dřívější primát Porty. Po odchodu Konečného už Porta zažívala spíše úpadek, ovšem tento důvod byl pouze jedním z mnoha, jak se vyjádřil Ivan Rössler, který převzal po Konečném funkci šéfdramaturga Porty: „S panem Konečným Porta nestála ani předtím, ani potom. Za pana Konečného měla Porta za sebou silný svaz mládeže a dobré finanční zázemí. Po založení občanského sdružení Porta jsme si na sebe museli vydělat. Pro Portu bylo horší to, že se v Ústí nad Labem objevila parta lidí, kteří chtěli vrátit Portu tam, kde vznikla (název je od Porta Bohemica – Brána Čech), ale chtěli ji redukovat na trampský festival. Vzhledem k tomu, že za ta léta, kdy Porta opustila svou trampskou bránu, se posunula

⁸⁵ LANGER, Miloslav Jakub, ed. *Porta znamená brána: I do nového století?.* Vyd. 1. Praha: Adonai, 2001. 183 s., s. 44

dramaturgicky spíš k folku a country, jsme Portu trampům zpátky nedali. Ti nakonec založili souběžně s námi Trampskou Portu. Když Zahrada vznikla, Porta byla ještě stále dost silná. Bohužel rozložily ji spíš šarvátky mezi jednotlivými skupinkami, které měly rozdílný názor na to, jak by se Porta měla vyvíjet.⁸⁶

Za stěžejní paralelu můžeme označit propracovaný systém předkol obou festivalů. Zatímco na Portě byla a dodnes jsou všechna oblastní kola soutěžní, při nichž účinkující hodnotí porota a určuje pořadí, Zahrada byla koncipována jako Konkurs. Na předkolech tedy dramaturg vždy vybíral ty nejzajímavější interprety tak, aby byl program Zahrady pestrý. Nelíbilo se mu, když v porotě na předkolech Porty zasedali často známí soutěžících, čerství vítězové předchozího ročníku či rozhlasoví dramaturgové, kteří sledovali pouze čistotu zpěvu a technickou dokonalost, proto se od soutěžení vždy distancoval: „Na rozdíl od jiných soutěží nejde o sestavování problematického pořadí, škatulkování a porovnávání neporovnatelného, ale o nacházení nového, zajímavého, čerstvého a průbojného v naší muzice.“⁸⁷ Objevily se ale i oponující názory: „Kapely na festival Zahrada jsou sice také vybírány prostřednictvím konkurzů, ale z těchto konkurzů nejsou vybírány odbornými porotami, složenými z bývalých i aktivních hudebníků a odborníků na tyto hudební žánry, objektivně hodnotícími jejich výkony, ale dramaturgicky na základě komerčních záměrů pořadatele festivalu.“⁸⁸ Oba způsoby výběru nových interpretů však plnohodnotně plnily svou funkci a neoddiskutovatelně ovlivnily vývoj žánru.

Nabízí se též srovnání obou festivalů v době, kdy fungovaly souběžně. Vzhledem k tomu, že Portu opustila významná opora v podobě Konečného, byla ze strany jejich zbylých pořadatelů cítit určitá ukřivděnost či zloba. Napomohl tomu fakt, že nový konkurenční festival se brzy stal úspěšnějším. Vrchol sporů nastal v roce 1995, kdy okolnosti donutily pořadatele Zahrady zvolit termín, který již řadu let patřil Portě. Tím se postavení Porty ještě více oslabilo a objevily se zvěsti o tom, že Zahrada chce tímto způsobem poškodit Portu. Někteří se zmiňují o válce těchto dvou festivalů.⁸⁹ Napětí nepolevilo ještě několik let poté, co spor vyvstal. Jedním z dalších důvodů byl také vzájemný boj o sponzory, bez nichž by festivaly nebylo možné uskutečnit. Několik jedinců se rozhodlo situaci řešit, ale většinou bez výsledku. V roce 2001 vyzval

⁸⁶ Z korespondence s Ivanem Rösslerem ze dne 9. 4. 2014

⁸⁷ KONEČNÝ, Michal. Konkurs ZAHRADY 94. *Folk & Country* 1993. č. 12. s. 9

⁸⁸ LANGER, Miloslav Jakub, ed. *Porta znamená brána: I do nového století?*. Vyd. 1. Praha: Adonai, 2001. 183 s. Str. 172

⁸⁹ LANGER, Miloslav Jakub, ed. *Porta znamená brána: I do nového století?*. Vyd. 1. Praha: Adonai, 2001. 183 s. Str. 156

trampský publicista a organizátor Milan „Belmondo“ Plich zástupce obou festivalů, aby se pokusili jednat o vzájemném usmíření nebo určité formě spolupráce obou festivalů. Jediné, čeho tím docílil, byly vzájemné pozdravy Zahrady Portě a Porty Zahradě. Ke společné schůzce nedošlo a žádná konkrétní jednání neproběhla.⁹⁰ Přesto se ale vzájemná komunikace postupně mírně rozvinula a od roku 2003 se v programu Zahrady objevovalo místo pro držitele Porty.

Ačkoliv se Zahrada velmi rychle prosadila a předčila velikostí i významem Portu, nakonec byla zrušena, zatímco Porta stále funguje, ač mnohem skromněji než v osmdesátých letech. Pozadí této skutečnosti přiblížil Jiří moravský Brabec: „Zahrada byla spojená s Folk a Country s. r. o., tedy soukromým malým subjektem se třemi společníky. Jeho podílníci zestárlí, krize v tištěných médiích zlikvidovala časopis jako důležitý mediální prostředek podpory festivalu, pocit domorodců v Náměšti, že by na tom měli taky vydělat nějaké velké peníze, neodpovídal možnostem festivalu, takže Jupp se sedmdesátkou na krku festival i celé s. r. o. ukončil. Ovšem stále v době, kdy měl asi větší diváckou účast než Porta. Porta je sdružení, kde se lidi mění, takže dorůstají noví pořadatelé. A myslím, že také lépe využívá různé granty a sponzory. Ono se snáze přispívá formě o. s. než s. r. o.“⁹¹

3. 3. 2 ZAHRADA JAKO ZRCADLO I HYBNÁ SÍLA STYLOVĚ-ŽÁNROVÉ OBLASTI FCT

Jak jsem již výše uvedla, v oblasti žánrů FCT bylo typické, že zde fungoval jeden hlavní a stěžejní festival. Takový festival odrážel dění v oblasti FCT a zároveň mu nastavoval určitý směr. Na této pozici byla zpočátku Porta. Vladimír Vlasák postavil obsah své knihy *Folkaři: Báječní muži s kytarou, kteří psali dějiny* na pozadí historie Porty, což uvádí v úvodu publikace: „Pro vše, co Porta představovala, se bude velmi dobře hodit jako hlavní osa našeho vyprávění o folku 80. let.“⁹² Též Helena Pavličíková ve své diplomové práci uvedla, že „historie tohoto festivalu (Porta, pozn. aut.) může

⁹⁰ Nutno zmínit, že od festivalu Porta se počátkem devadesátých let odštěpili zastánci původní trampské koncepce festivalu, kteří toužili po uskutečnění Porty v jejím „rodišti“, Ústí nad Labem. Tím vznikla Trampská Porta, mezi níž a Zahradou nebyly žádné problémy a docházelo ke spolupráci – například vystoupením vítězů Trampské Porty na Zahradě.

⁹¹ Z korespondence s Jiřím moravským Brabcem ze dne 14. 4. 2014.

⁹² VLASÁK, Vladimír. *Folkaři: báječní muži s kytarou, kteří psali dějiny*. Řitka: Daranus, 2008. 332 s., s. 34

sloužit jako zrcadlo dějin českého folku.⁹³ Je třeba upřesnit, že to platí pouze do roku 1989. V dalších letech můžeme tento výrok aplikovat právě na festival Zahrada. Je však velmi složité, až nemožné, určit, zda se festival vyvíjel na základě vývoje folkových a příbuzných interpretů, nebo tomu bylo naopak. Doplnila bych, že Zahrada byla nejen zrcadlem, ale také hybnou silou českého folku a příbuzných žánrů.

Na počátku stálo rozhodnutí dramaturga Michala „Juppa“ Konečného žánrově rozšířit Zahradu více než byla Porta. Účinkující tedy nebyli svázáni nějakými „žánrovými předpisy“. Nikdo neurčoval, co na festival patří a co už je mimo jeho hudební rozsah. Už v propagačních materiálech prvního ročníku nastínili pořadatelé snahu o žánrový posun: „V dalších letech se Zahrada možná pokusí vystrkovat tykadla do spřízněných oblastí rocku, folklóru či divadla.“⁹⁴ Účinkující, především účastníci Konkursu Zahrady, dostali prostor k rozvoji a rychle se zachytili možnosti využít jej. O tři roky později už tato koncepce nabírá na síle: „Hlavní slovo už nemají písničkáři, do popředí se derou skupiny s širokou škálou hudebních kontaktů od akustického rocku až po návrat ke swingu.“⁹⁵ Větší žánrové rozpětí dokazují i výsledky prvního ročníku soutěže o Krtečka, kdy diváckou cenu obdržela formace hrající především swingovou hudbu, přičemž na Portě se nikdy neprobojovala ani přes první předkola.⁹⁶ Dramaturgie se otevřela také díky zvaní osobností a formací, které se běžně neobjevovaly na folkových festivalech. Ve druhém ročníku se na jednom pódiu mísil folk, folklór a jazz prostřednictvím Pavla Žalmana Lohonky, Hradišťanu a Emila Viklického s Alanem Vitoušem.⁹⁷ Ve čtvrtém ročníku publicisté reflektují příklon k rocku (díky koncertům Fleretu, Ivana Hlase, Jakuba Nohy a dalších) a píšou o celkově širokém spektru žánrů.⁹⁸ Téměř každý rok se v recenzích na Zahradu objevovaly zmínky o žánrovém otevírání.

Tato tendence se projevovala, ač značně pomaleji, také v oficiálních propagačních materiálech k festivalu.⁹⁹ Zatímco během prvních deseti ročníků se Zahrada v médiích profilovala jako „Setkání folkových, country a tramských skupin a sólistů“, v dalších letech se toto označení častěji měnilo. V letech 2000–2001 prezentovali pořadatelé Zahradu jako „Největší českou přehlídku folkové, bluegrassové, tramské a country

⁹³ PAVLIČÍKOVÁ, Helena. *Český folk – fenomén hudební i sociální*. Rkp., diplomová práce. Olomouc, Filozofická fakulta Univerzita Palackého v Olomouci. 1998. 136 s., s. 27

⁹⁴ KONEČNÝ, Michal. Zahrada 90. *Mladý svět* 1990. č. 26. s. 23

⁹⁵ KONEČNÝ, Michal. Konkurs festivalu Zahrada. *Mladý svět* 1993. č. 22. s. 50

⁹⁶ TESAŘ, Milan. Galerie Krtečků 1994. *Folk & Country* 2006. č. 1. s. 22

⁹⁷ ŠPILOCH, Jan. Zahrada 91. *Mladý svět* 1991. č. 30. s. 23

⁹⁸ VLASÁK, Vladimír. Mnoho hudby na Zhradě. *Lidové noviny*. 21. 6. 1993. s. 6

⁹⁹ Tyto informace jsem čerpala z časopisů *Folk & Country*, plakátů festivalu a denního tisku.

hudby.“ Až do této chvíle však můžeme považovat tuto profilaci za neúplnou a zahrnující stále základní trojici žánrů s přidáním bluegrassu. Festival se přitom podle pohledu do programu vyvíjel žánrově mnohem progresivněji. V roce 2002 už se do médií dostala formulka: „Největší nejen folkový festival u nás. Folk, rock, country, bluegrass, jazz, tramp, blues, spirituály, folklór, tanec, divadlo, výstavy, sessiony,“ která byla velmi dlouhá, ale mnohem lépe vystihující. Po řadu dalších let zůstala zachována s drobnými úpravami. V roce 2005, kdy se Zahrada stala součástí mezinárodního projektu The Three Suns Festival, přibyla do výčtu označení world music a ethno. Kromě dlouhého popisu žánrů se v médiích často používala forma „World & folk music festival“. A v posledních třech letech pořadatelé odbourali jakákoliv žánrová upřesnění a ze Zahrady se stal „Multižánrový festival.“ Na základě žánrových změn se často také formovalo publikum. Ačkoliv zůstávali zarytí příznivci trampské, akustické folkové či country/bluegrassu, většina projevovala nadšení i při vystoupení interpretů, kteří zcela nezapadali do koncepce FCT. Tento posun sledoval i Michal „Jupp“ Konečný: "Zatímco dříve měli lidé největší zájem o Nedvědy nebo Žalmany, v posledních letech se jejich pozornost přesouvá právě k world music nebo etnu. Tyto žánry však s folkovou hudbou velmi úzce souvisí, protože mají společné kořeny v lidové kultuře a vznikly vlastně jejím přetavením."¹⁰⁰

Už máme tedy tři prvky, které na sebe vzájemně působily: dramaturgie festivalu, kapely samotné a vkus publika. Účinkující se také navzájem ovlivňovali a různě vyvíjeli. Na výsledcích soutěže o Krtečky a Krtky můžeme sledovat určité módní vlny. Jednou z nich byla obliba keltské hudby. První vlašťovkou v tomto směru byla již v roce 1998 skupina Happy To Meet s Irem Eoghanem O'Reillym, ale vlastní keltský boom nastal až v roce 2003, kdy diváckou cenu získala formace Jauvajs, kterou později následovali Celtic Cross, Navostro, Irish Rose a Shivers. Po roce 2000 nastala také éra „folklór-rocku“, tedy rockových úprav lidových písní, často s inspirací Čechomorem. Mezi hlavní představitele patřili Koňaboj, Hrdza, 16 strun a Šmytec či Bujabéza. Inspiraci v různých dalších oblastech lidové tvorby našli také členové Burana Orffchester. Další vlivy můžeme najít v židovské i romské hudbě, historických tématech (renesance, trubadúrská tematika), jazzu, swingu a nejrůznějších alternativních směrech. Před rokem 2010 se ve folkové tvorbě začaly hojně vyskytovat prvky rapu (Xindl X, v menší míře Jananas, Žamboši). Stále mnoho účinkujících se drželo klasického

¹⁰⁰ PEŘINA, Luděk. Náměšť se chystá na Zahradu. *Mladá fronta DNES*, příloha Střední Morava. 9. 6. 2005. s. 9

akustického folku, všemi ročníky se prolínaly také skupiny folkrockové, vokální a zaměřené na spirituály. Na druhou stranu slábla pozice bluegrassu a téměř se vytratily tramské a country kapely. To může být zapříčiněno také stíráním rozdílů mezi žánry a upřednostňováním spíše trampfolku před ryzí tramskou písní.

Dalším trendem, který Zahrada reflektovala a svým způsobem jej podpořila, je nástup třetí generace písničkářů.¹⁰¹ Protože jejich předchůdci často komentovali politická témata týkající se komunistického režimu, po roce 1990 bylo třeba se vyrovnat s politickými i společenskými změnami a nalézt nová témata. Po necelých deseti letech se postupně objevovaly nové písničkářské osobnosti. Organizátoři Zahrady tomu nejprve přizpůsobili předkola Konkursu. V roce 1996 se vedle oblastních kol pro kapely vyčlenilo jedno kolo pouze pro písničkáře (Zahrádka, později Zahrada písničkářů). Tuto část Konkursu zaštil Jiří moravský Brabec, který také vybíral z nahrávek účastníky koncertního předkola. V roce 2003 už se hlásilo takové množství písničkářů, že musela být uspořádána předkola v Turnově a o rok později i v Orlové, z nichž teprve ti nejlepší postoupili do finále v Kuřimi. Finále probíhalo formou malého festivalku a jeho součástí byly autorské semináře, koncerty hostů či nejrůznější jam sessiony.¹⁰² Zahrady písničkářů se vyznačovaly také možnostmi navázání nových kontaktů, setkávání či vzájemného ovlivňování. O generaci písničkářů po roce 2002, kteří prošli touto formou Konkursu, se často mluví jako o partě přátel.¹⁰³ Patří mezi ně: Žofie Kabelková, Martina Trchová, Magdaléna Brožková, Tereza Terčová, Jeroným Lešner, duo Žamboši, Ivo Cicvárek, Marcel Kříž, Jaroslav Urbánek, František Vlček, Michal Knébl a další. Mnozí z nich také navázali spolupráci a uskutečnili řadu společných koncertů. Za všechny můžeme zmínit trio Ježibabinec s Žofíí Kabelkovou, Martinou Trchovou a Magdalénou Brožkovou, projekt Panoptikum s autorskými osobnostmi Ivo

¹⁰¹ Na naší folkové scéně sledujeme generace silných písničkářských osobností ve vlnách přibližně po dvaceti letech. První generace písničkářů nastoupila koncem šedesátých let a mezi její představitele řadíme Karla Kryla, Jaroslava Hutku, Vladimíra Mertu, Petra Kalandru, Vlastimila Třešňáka či Vladimíra Veita. V sedmdesátých letech se řada z nich spojila ve sdružení Šafrán. Mnozí z nich ale vadili představitelům komunistického režimu, proto byla jejich činnost omezena nebo museli emigrovat do zahraničí. Mezeru na folkové scéně, která po nich zůstala, zaplnila druhá generace v osmdesátých letech. Ti nejvýznamnější odstartovali svou kariéru na festivalu Folkový kolotoč v Ostravě: Karel Plíhal, Jaromír Nohavica, Pepa Streichl, Pavel Dobeš či Ivo Jahelka. Řadíme sem také Slávka Janouška či Václava Koubka. Tyto osobnosti plnily hlediště tehdejších obřích Port. Na prudký rozvoj písničkářské tvorby tehdy reagovali pořadatelé hudebních festivalů založením čistě písničkářské přehlídky Svojšický letorost. Po roce 1989 opět nastal písničkářský útlum. Stávající písničkáři najednou neměli takovou politickou sílu, jako dříve, „ztratili nepřítel.“ Nastalo období vakua bez výraznějších nových osobností. To se zlomilo až kolem roku 2000. Více o historii folku a písničkářské tvorby do roku 1989: VONDRÁK, Jiří a SKOTAL, Fedor. *Legendy folku & country: jediný téměř úplný příběh folku, tramské a a country písně u nás*. Vyd. 1. Brno: Jota, 2004. 541 s.

¹⁰² BRABEC, Jiří moravský. Zahrádka plná písničkářů. *Folk & Country* 1997. č. 5. s. 24

¹⁰³ BRABEC, Jiří moravský. Pátá kuřimská Zahrada. *Folk & Country* 2003. č. 7-8. s. 30-31

Cicvárkem, Marcelem Křížem a opět Žofií Kabelkovou, či nověji vytvořené volné uskupení Spolu, v němž účinkují Jan Žamboch, Arnošt Frauenberg a písničkář Monty.

Zahrada tedy nabízela podmínky pro rozvoj účinkujících a zároveň reflektovala vývoj již zavedených interpretů, kteří svou tvorbu posunují často směrem od folku k folkrocku a k různým žánrovým fúzím. Vzhledem k tomu, že festival plnil již zmiňovanou funkci hudebního veletrhu, často platilo, že s většinou interpretů, účinkujících na menších lokálních festivalech se divák setkal i na Zahradě. To potvrzuje počáteční tezi, že Zahrada byla skutečně zrcadlem českého folku a jemu příbuzných žánrů.

Fotografie č. 7: Scéna Kaplička v Náměšti na Hané (autor Miloš Truhlář)

3. 3. 3 KONKURS ZAHRADY JAKO KONKRÉTNÍ NÁSTROJ ROZVOJE OBLASTI FCT

Řada festivalů projevuje snahu zařazovat do programu známé a osvědčené interprety, kteří nalákají velké množství návštěvníků, dramaturgové chtějí sestavit přehlídku hvězd. Zahrada v podstatě byla takovou přehlídkou hvězd z oblasti folku a příbuzných žánrů, avšak postupně se vyvinula také ve vyhledávací festival nových

a zajímavých účinkujících. Právě tím sehrála nezastupitelnou úlohu ve vývoji stylově-žánrové oblasti FCT po roce 1990 a rozsah i široký záběr Konkursu Zahrady byl jednou z příčin toho, že se účast na Zahradě stala pro řadu interpretů prestižní záležitostí.

Myšlenka Konkursu se začala rodit už v osmdesátých letech na oblastních kolech Porty, u kterých Michalu „Juppovi“ Konečnému vadil soutěžní charakter a často neobjektivní porotci.¹⁰⁴ V časopise *Folk & Country* k tomuto tématu napsal krátký komentář: „Zatímco na soutěžích se většinou porovnává řemeslo, hledají se v konkurzu spíš ti zajímaví. Dramaturg má tady docela jinou roli než soutěžní porotce. Nemusí srovnávat a dělat pořadí. Nejde o ceny. Do třicítky nominovaných může směle proklouznout někdo horší, jestliže zaujme, na úkor toho, kdo je perfektní, ale nudí.“¹⁰⁵ Proto ihned, jakmile měl volné ruce při pořádání vlastního festivalu, začal se tímto nápadem zabývat intenzivněji.

V prvních dvou letech ještě nebyl festival dostatečně stabilně zakotven a pro Konkurs nebyly podmínky ani dost sil pořadatelů. Méně známí účinkující byli vybírání prostřednictvím oblastních předkol Porty, Muzikantské burzy a Konkursu Letorostu.

V roce 1992, kdy se festival již usadil a bylo možné zabývat se novými prvky festivalu, byl poprvé vyhlášen Konkurs Zahrady. Soutěžící museli zaslat kazetu s nahrávkou svých písní společně s informacemi o sobě a fotografiemi do redakce časopisu *Folk & Country*. Na základě poslechu dramaturg následně vybral účinkující na Zahradu a další festivaly. Protože množství přihlášek každým rokem rostlo, nebylo v silách dramaturga poslouchat všechny nahrávky. Postupně se tedy začala pořádat koncertní předkola. Vždy záleželo na tom, zda členové štábu Zahrady našli v dané oblasti určitého nadšence, který byl schopný zajistit podmínky pro uskutečnění přehlídky. Často se jednalo o zaměstnance místních kulturních zařízení. Poprvé byli postupující na Zahradu vybírání touto formou už v roce 1994, kdy se uskutečnila společná předkola pro Portu, Trampskou Portu a Zahradu v Havířově (s předkoly v Havířově a Šumperku) a v Jablonci nad Nisou (taktéž s předkolem, ve Vratislavicích). Stále však dominoval výběr přes zaslané nahrávky. V tomto roce se na Zahradě poprvé soutěžilo o ocenění Krteček (v osmnáctém ročníku Zahrady, v roce 2007, přejmenován na Krtka). O dva roky později se předkola ještě více rozšířila. Soutěžící se už mohli živě prezentovat v Praze, severních, východních, západních Čechách, na severní Moravě

¹⁰⁴ KONEČNÝ, Michal. Konkurs podruhé. *Folk & Country* 1993. č. 6. s. 5

¹⁰⁵ KONEČNÝ, Michal. Nápady posluchače Konkursu. *Folk & Country* 1994. č. 5. s. 30

a na Slovensku. Vzniklo také nově předkolo pro písničkáře, nazývané Zahradka písničkářů, jehož patronem a kontaktní osobou byl Jiří moravský Brabec. První dva roky se odehrálo v Hlučíně, a v dalších letech se usadilo na zámku v Kuřimi. I přes množství koncertních předkol měly skupiny stále možnost zasílat nahrávky. Od této varianty se zcela ustoupilo v roce 1998, kdy bylo zajištěno dostatečné množství předkol na území celé republiky i na Slovensku. Zájemci o účast v Konkursu se hlásili již přímo organizátorům oblastních přehlídek.

Každoročně se uskutečnilo přibližně třicet konkursních koncertů, přičemž hlavní dramaturg Konečný nechyběl na žádném z nich. Měl tedy absolutní přehled o tom, co se v žánru děje. Když se počet zájemců vyšplhal až k šesti stům a předkola se konala například šest dní po sobě v různých částech republiky, pro Konečného se tato situace stávala nezvladatelnou a způsobovala mu zdravotní problémy. Proto v roce 2006 došlo ke kombinaci dvou předchozích způsobů výběru účinkujících na Zahradu. Prvotní výběr se navrátil k nahrávkám, které zájemci zasílali. Z těch byli vybráni ti nejlepší či nejzajímavější, kteří se posléze představili na koncertních předkolech. Ta zůstala již jen dvě, české v Praze a moravské v Kuřimi. V roce 2011, kdy už se festival potýkal s poklesem návštěvnosti a finančními problémy, se neuskutečnilo žádné koncertní předkolo a všechny finalisty vybral dramaturg z nahrávek.

Hlavní význam Konkursu byl založen na tom, že se stal podnětem a hybnou silou pro začínající skupiny a písničkáře. Každý, kdo se chtěl v oblasti folku a příbuzných žánrů prosadit, musel se objevit na Zahradě. Vzhledem k množství zájemců, kteří se hlásili, byla v Konkursu obrovská konkurence. Kdo měl ambice postoupit na Zahradu, musel být originální, technicky zdatný a mít schopnost zaujmout. Hlavním cílem byl zisk Krtečka/Krtka¹⁰⁶, tedy sošky z dílny výtvarníka Pavla „Majora“ Vorla. Původně šlo o cenu spíše symbolickou a hlasování o ní nebylo myšleno jako výraz snahy o objektivní výsledky. V průběhu let se ale z této „legrácky“ stala nejprestižnější cena v žánru. O první Krtečky soutěžilo 16 kapel a písničkářů. Diváckým vítězem se stala berounská skupina Ponožky Framáše Sužíka. V dalších letech se vybíralo více finalistů; jejich počet se pohyboval kolem dvaceti, někdy i přes třicet. Ceny byly udělovány za první tři místa v diváckém hlasování a jednoho nebo dva soutěžící ocenil štáb Zahrady. V roce 2001 přibyla ještě samostatná kategorie písničkářů.

¹⁰⁶ Podle dramaturga Michala „Juppa“ Konečného byla soutěž o Krtka „opileckým nápadem“: „Když už máme Zahradu, tak musí být i Krtka.“ V prvním ročníku soutěže byly skutečně oceněny kapely spíše z recese, ale později tuto soutěž začali brát účinkující i pořadatelé vážně. Z rozhovoru s M. a H. Konečnými ze dne 7. 2. 2014

Koncert pro Krtky se na Zahradě vždy odehrával ve dvou až třech samostatných programových blocích. Ve Strážnici patřil tomuto koncertu zpočátku areál Letního kina, později pódia amfiteátrů Zámek či Bludník. V Náměšti se soutěžilo zpočátku v odpoledních hodinách na scéně Amfiteátr. V roce 2004 se soutěž skupin přemístila na pódium u Kapličky. Hlavním důvodem přesunu byla velikost Amfiteátru, což způsobovalo pocit prázdného hlediště a také nasměrování pódia přímo proti odpolednímu prudkému slunečnímu záření, které nebylo pro účinkující příjemné. Písničkáři hráli o Krtečka na Radnici a od roku 2006 se spojili se skupinami v koncertech u Kapličky. Výjimkou byl rok 2004, když písničkářskou přehlídku u Radnice přerušila průtrž mračen, a proto musela být přesunuta na festival Setkání na Konopišti.¹⁰⁷

S ukončením Zahrady tedy přišly začínající skupiny o možnost prezentovat se a prosadit na festivalu takového rozměru. Jinak tomu bylo u písničkářů, jejichž Konkurs stále běžel a finále se přemístilo na festival Folková růže v Jindřichově Hradci. Výběr finalistů probíhal pouze na základě nahrávek, Zahrada písničkářů v Kuřimi tedy byla také zrušena. Písničkářský Krtek byl udělen ještě dvakrát po ukončení Zahrady (v letech 2012 a 2013). V letošním roce (2014) se z důvodů snižujícího se zájmu i kvality písničkářů Konkurs neuskuteční. V budoucnosti se nabízí možnost pořádání písničkářského bienále nebo úplného ukončení Konkursu.

Díky Konkursu se částečně naplnila Konečného představa Zahrady jako celoroční záležitosti, ne pouze několika letních dní. Uzávěrka přihlášek pro zájemce se pohybovala v různých letech mezi koncem ledna a března. Předkola probíhala od března do května formou drobných přehlídek, byla tedy otevřená obecnstvu. Vedle běžných posluchačů a fanoušků soutěžících se na konkursních koncertech objevovali také pořadatelé a dramaturgové nejrůznějších dalších festivalů, hudebních klubů či rozhlasových a televizních pořadů.¹⁰⁸ Získali tak přehled o aktuálním dění ve folku a příbuzných žánrech a často si vybírali interprety pro své přehlídky a hudební pořady.

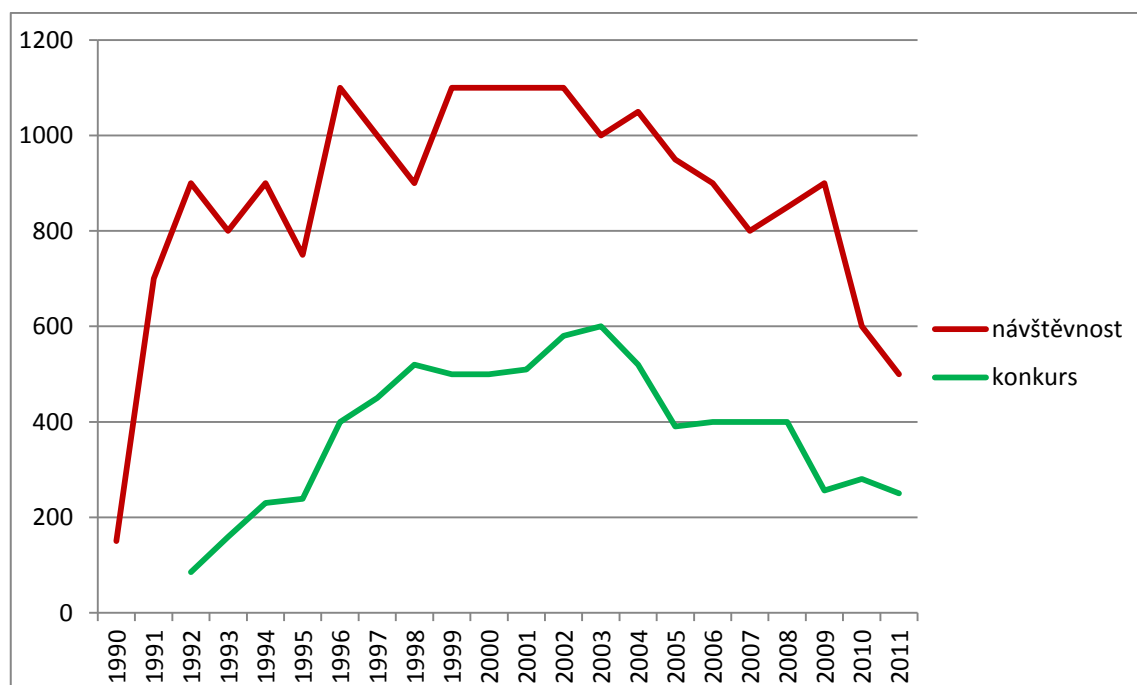
¹⁰⁷ I když by se pro opakování písničkářské soutěže nabízelo prostředí komornějšího festivalu Folková růže, nebylo reálné vše potřebné zorganizovat během týdne, který Zahradu a Folkovou růži dělil. Proto se členové štábu Zahrady rozhodli umístit soutěž do programu Setkání na Konopišti. (Všechny tři zmíněné festivaly pořádala stejná agentura). Soutěže se zúčastnili všichni finalisté a hlasujících diváků bylo dokonce více než na Zahradě, vzhledem ke koncentraci publika u jednoho pódia (oproti Zahradě, kde jsou diváci rozprostřeni mezi více scén)

¹⁰⁸ Častými návštěvníky předkol byli Milan „Medvěd“ Kolář (pořadatel Prázdnin v Telči), Pavel „Aligátor“ Nenkovský (pořadatel Mohelnického dostavníku), Pavel Barnáš (dramaturg festivalu Okolo Třeboně), Milan Tesař (hudební redaktor Radia Proglas) a mnoho pořadatelů různých menších festivalů. Z rozhovoru s Michalem a Hanou Konečnými ze dne 7. 2. 2014. Též rubrika Konkurs. *Folk & Country* 1997. č. 3. s. 3

O Zahradě se v této souvislosti často mluví jako o největším folkovém veletrhu. Jednou přihláškou do Konkursu si tedy úspěšná skupina mohla zajistit účast na řadě dalších akcí. Finalistům Konkursu často věnovali prostor redaktoři časopisu Folk & Country v rubrice „Navštívenka“.

Finalisté Konkursu měli přímo na Zahradě zajištěna zpravidla minimálně dvě vystoupení. První z nich, soutěžní, bylo kratší, přibližně dvacetiminutové. Ve druhém se mohli prezentovat více, jednalo se o regulérní recitál. Vítězové Krtečků si zahráli navíc při předávání cen během závěrečného večera na hlavní scéně Amfiteátr a v dopoledním bloku vítězů na jedné z vedlejších scén. Zároveň měli také zajištěnou účast na dalším ročníku festivalu. Tím ale účast některých skupin na Zahradě skončila. V dalších letech už záleželo jen na nich, zda se budou snažit oslovit dramaturga či sami zaujmou svou činností během roku. Protože kvalitních účinkujících se v Konkursu objevovalo mnoho a s jejich postupným přibýváním se také zvyšovala kvalita, někteří, ačkoliv neprošli výběrem do finále soutěže o Krtečky, dostali nabídku alespoň na odehrání vlastního recitálu. Zájem o účast v Konkursu Zahrady zobrazuje graf číslo 2.

Graf č. 4: Vývoj počtu účastníků Konkursu Zahrady ve srovnání s vývojem návštěvnosti

Z grafu můžeme vyčíst souvislost mezi návštěvností Zahrady a účastí v jejím Konkursu¹⁰⁹. V prvních pěti letech velmi rychle přibývalo soutěžících skupin a písničkářů. V té době se Zahrada rozvíjela, nabírala na popularitě. Na rozdíl od diváků hudební formace výrazně neovlivnilo stěhování festivalu. V prvních letech náměšťských Zahrad se však růst pozastavil a počet účastníků Konkursu se pohyboval kolem čísla 500 a v neúspěšnějších letech se přiblížil až k šesti stům. Zde můžeme sledovat roční zpoždění poklesu zájmu. Zatímco křivka návštěvnosti se zlomila již v roce 2003, účast na Konkursu dosáhla v tomto roce vrcholu a až o rok později začala slábnout. Pokles v posledních letech je znatelný v obou sledovaných rovinách. Kdybychom se zaměřili pouze křivku účasti v Konkursu, můžeme hledat vzájemné souvislosti se změnami pravidel. Do roku 1994 vybíral dramaturg účinkující na Zahradu pouze prostřednictvím zaslaných nahrávek. Mezi lety 1994 a 1998 se začala objevovat předkola v určitých regionech. S jejich rozvojem také narůstal počet účastníků. Dle mého názoru by zájem rostl i v případě zachování dřívější formy výběru, avšak možnost koncertní prezentace vlastní tvorby mohla být lákavější pro řadu interpretů, kteří by nahrávky neposílali. Velké množství předkol se tak otevíralo velkému množství účastníků. V roce 1998, kdy se počet předkol stabilizoval, se narovnal také křivka účasti. Poté mírně rostla, a když se po roce 2004 zlomila, krátce na to se opět změnil systém výběru. Organizátoři tuto změnu odůvodňují velkým množstvím předkol a náročností pro dramaturga účastnit se všech těchto akcí. Z grafu vyplývá, že i pokles zájmu zde mohl být ovlivňujícím prvkem.

Konkurs zajišťoval každoroční oživování programu Zahrady, což můžeme pokládat za specifikum Zahrady. Dramaturgie neustrnula u hvězd typu Žalman a spol., Robert Křesťan či Vlasta Redl, kteří plnili už hlediště na Portách. Ačkoliv tito a další byli stále zařazováni do hlavních večerních programů, pozvolna se vedle nich začali objevovat interpreti, kteří v uplynulých letech prošli Konkursem a zvítězili v boji o Krtečky.¹¹⁰ To však nelze pokládat za obecné pravidlo. Většina vítězů se na Zahradě neobjevila po své výhře více než dvakrát a řada z nich brzy ukončila působení. Poměr hostů (většinou již zavedených jmen a zahraničních interpretů, kteří byli pozváni dramaturgem) a účastníků aktuálního Konkursu byl přibližně 2:1. Kapely z Konkursu tedy tvořily asi jednu třetinu celého programu Zahrady. Kdybychom vzali v úvahu

¹⁰⁹ Křivka účasti v Konkursu (zelená) se pohybuje v reálných číslech. Návštěvnost (červená) je posunuta o jedno desetinné místo (/10) pro lepší zobrazení vzájemných souvislostí,

¹¹⁰ Tento jev je blíže rozebrán v kapitole Dramaturgie. Zde jen stručně uvedu skupiny, které prošly Konkursem a vypracovaly se až mezi stále hvězdy hlavních programů: Devítka, Jarret, Happy To Meet, Stráníci, Mošny, Žamboši, či Epy de Mye

všechny účinkující, kteří kdy prošli Konkursem, v posledních letech Zahrady by jejich součet tvořil nadpoloviční většinu všech účinkujících daného ročníku.

Fotografie č. 8: Scéna Radnice v Náměšti na Hané (autor Miloš Truhlář)

3. 3. 4 SOCIÁLNÍ ASPEKT – ZAHRADA JAKO SUBKULTURA

Jak již jsem zmínila výše, pro Zahradu byl typický vedle hudebního prvku také prvek setkávání. Pospolitost se zde promítla ve velké míře také díky tomu, že byla aktivně podporována a podněcována ze strany pořadatelů. Například v pozvánkách na první ročník zaznělo: „...pořadatelé počítají s tím, že diváci, nebo i mladé kapely a písničkáři si tu zahrají i bez pozvání“¹¹¹ nebo „Hrát se tu ovšem bude nejen na třech hlavních scénách, ale v celé rozlehlé zámecké zahradě. (Nezapomeňte si s sebou vzít kytaru.)“¹¹² O hudební produkci se zde tedy nestarali pouze účinkující na pódíích.

¹¹¹ KONEČNÝ, Michal. Zahrada 90. *Mladý svět* 1990. Číslo 26. s. 23

¹¹² (red). Folkový notes. *Mladá fronta Dnes*, příloha Víkend. 23. 6. 1990. s. 5

Už samotná subkultura spojená s hudbou žánrů FCT je typická častým setkáváním nejen u táborových ohňů, společným hraním a zpíváním. Oblíbeným dopravním prostředkem byl a pro některé stále je vlak, jenž dovoluje společné cestování větším skupinám. Během cest na festivaly se často návštěvníci seznamovali ještě před příjezdem na místo. Většina účastníků navíc spala během festivalů ve stanovém městečku, což je dalším typickým znakem této společenské skupiny a souvisí s formou trampingu či tuláctví. Na Zahradě a podobných festivalech se tvořily vazby a přátelství spojená nejen zájmem o stejný typ hudby, ale také podobným životním stylem.

Každou noc se v areálu Zahrady a blízkém okolí objevovalo několik skupinek zpívajících oblíbené tramské, folkové, lidové a mnohé další písně. Těchto jam sessionů se však neúčastnili pouze návštěvníci festivalu. Zatímco na festivalech jiných žánrů se účinkující většinou pohybují za ploty oddělujícími hlediště od zákulisí, a pod dohledem ochranky, na zahradních jam sessionech se naopak často stávali tahouny členové zde účinkujících hudebních formací, kteří nezřídka obstarali hudební doprovod. Docházelo tak k prolínání a setkávání všech, bez ohledu na význam dané osoby. Návštěvníci se setkávali s interprety a ti na druhou stranu mohli osobně poznat své fanoušky. Tím se stávala i jejich koncertní vystoupení osobnější. Účinkující často komunikovali s publikem; nikoliv s anonymním davem, ale s konkrétními známými lidmi. Další, uzavřenější jam sessiony probíhaly v prostorách štábu; tam docházelo spíše ke vzájemnému setkávání hudebníků a pořadatelů hudebních akcí. Samotný pořadatelský tým zapadal do vize setkání a vytváření společenství tím, že byl sestaven z neprofesionálních dobrovolníků.

Ani ve dne nezůstaly prostory mezi scénami prázdné. Opět bylo možné potkat zpívající skupinky s kytarami. Postupně se ale čím dál více rozmáhaly neoficiální koncerty, zpočátku neozvučené, později někdy i s použitím jednoduché vlastní aparatury. Tito interpreti se objevovali převážně v areálu parku, ale také v Náměšti na Hané u místní samoobsluhy. Pro tato vystoupení volili účinkující zpravidla ranní hodiny, kdy ještě nebyli diváci rozptýleni na oficiálních scénách. Ale ani později nezůstávala oblíbená místa tichá. Zatímco zpočátku se jednalo spíše o spontánní výstupy, během posledních ročníků se tato forma hraní natolik rozvinula a zdokonalila, že účinkující už před Zahradou avizovali svá akustická vystoupení, přímo na festivalu rozvěšovali plakátky s upoutávkami a tím si neoficiálně zamlouvali konkrétní místa v areálu. Tento způsob se setkal s polemikou; ozývaly se názory, zda má někdo právo

zabírat si prostor tímto způsobem a někteří preferovali taktiku „Kdo dřív přijde.“¹¹³ Těchto sporů však nebylo mnoho a nenarůstaly do větších dimenzí. Dalším prvkem, kterým se hudební formace snažily nalákat diváky na svá neoficiální vystoupení, byla nabídka pokrmů. Nejčastěji snídaní, ale i čaje, kávy či koláčů. Jako reakce na vzestup zájmu o akustická vystoupení vznikla v Náměšti polooficiální scéna „Muzika na křižovatce“, která byla jistou formou open scény.

Fotografie č. 9: Scéna Zámek v Náměšti na Hané (autor Miloš Truhlář)

¹¹³ HUČÍN, Jan. Když je pódium tráva. *Folk & Country* 2006. č. 9. s. 22–23

4 FESTIVAL ZAHRADA – FAKTOGRAFICKÁ ČÁST

Faktografická část obsahuje získané informace k jednotlivým ročníkům festivalu. Data jsou sebraná z rozhovorů, tisku, speciálních „zahradních“ vydání časopisu *Folk & Country*, programů Zahrady a dalších archivních materiálů. Každému ročníku je věnovaná samostatná tabulka.

PRVNÍ ROČNÍK¹¹⁴

Termín	29. 6. – 1. 7. 1990
Místo konání	Strážnice
Koncertní scény	Zámek, Bludník ¹¹⁵
Celkový počet účinkujících	nezjištěno
Účinkující v hlavních večerních programech	nezjištěno
Zahraniční hosté	nezjištěno
Moderátoři	nezjištěno
Programové bloky	nezjištěno
Počet návštěvníků	1500
KONKURS ZAHRADY	
V prvním roce Konkurs neprobíhal. Mladé kapely však nechyběly, dramaturg je vybíral na oblastních kolech Porty a prostřednictvím Muzikantské burzy ¹¹⁶ .	

DRUHÝ ROČNÍK

Termín	21. – 23. 6. 1991
Místo konání	Strážnice
Koncertní scény	Zámek, Bludník, Ostrůvek, U pávů

¹¹⁴ K prvnímu ročníku téměř neexistují zdroje informací. Ještě nevycházel měsíčník *Folk & Country*. Média jen zběžně informovala o novém hudebním festivalu, avšak bez jakýchkoli podrobností o účinkujících. Ani v archivu Michala Juppa Konečného se nenachází materiály k tomuto ročníku. Účinkující bychom mohli pouze odhadovat na základě věty: „Zahrada nabízí prakticky celou špičku naší folkové i country scény, nejzajímavější skupiny z krajských kol Porty, Muzikantské burzy a dalších přehlídek i hosty ze zahraničí“ (Folkový notes. *Mladá fronta DNES*, příloha Víkend. 23. 6. 1990. s. 5)

¹¹⁵ Na různých místech najdeme různé informace. V Mladém světě se v pozvánce na Zahradu píše o čtyřech pódii (KONEČNÝ, Michal. *Zahrada 90. Mladý svět* 1990. č. 26. s. 23), *Mladá fronta* uvádí tři scény (Folkový notes. *Mladá fronta DNES*, příloha Víkend. 23. 6. 1990. s. 5). Ani jeden zdroj neuvádí konkrétní názvy scén. Dramaturg a „otec“ Zahrady, Michal „Jupp“ Konečný uvedl, že v prvním ročníku se hrálo jen na scénách Bludník a Zámek. (Z rozhovoru s Michalem a Hanou Konečnými ze 7. února 2014)

¹¹⁶ Muzikantská burza byl cyklus přehlídek začínajících kapel v pražském klubu Na Petynce. Uskutečnil se během tří dubnových úterků v roce 1990.

Celkový počet účinkujících	47 ¹¹⁷
Účinkující v hlavních večerních programech	Poutníci, Teagrass, Beppe Gambetta, Hradišťan, Vlasta Redl, Nezmaři, Žalman a spol., Folk Team, Slávek Janoušek, Bokomara, Jaromír Nohavica, Karel Plíhal, Javory, AG Flek, Nezmaři, Jaroslav „Samson“ Lenk, Jan Nedvěd
Zahraniční hosté	Beppe Gambetta (Itálie), Kory & Shenan (USA)
Moderátoři	Miroslav Kovářik, Václav Souček, Jiří Tichota, Dušan Vančura, Josef Prudil, Jiří moravský Brabec, Jan Dobiáš
Programové bloky	Scény v prvních letech ještě nebyly konkrétně pojmenovány, ale některé programové bloky můžeme charakterizovat podle účinkujících: Jihomoravské folkové kapely, Polední bluegrass na Bludníku, závěrečný nedělní koncert pražských písničkářů, Vítání slunce
Počet návštěvníků	7000
Novinky/speciality tohoto ročníku	Poprvé noční koncert / společné zpívání s názvem Vítání slunce.
KONKURS ZAHRADY	
Konkurs stále ještě nebyl. Účinkující byli vybráni opět z předkol Porty a také z Konkursu písničkářského festivalu Letorost	

TŘETÍ ROČNÍK

Termín	18. – 21. 6. 1992
Místo konání	Strážnice
Koncertní scény	Zámek, Bludník, Letní kino, Ostrůvek
Celkový počet účinkujících	75
Účinkující v hlavních večerních programech	Javory, Fleret, Vlasta Redl, Ivan Hlas, Bluesberry, Jakub Noha, Hradišťan, Jaromír Nohavica, Robert Křesťan, Spirituál kvintet, Žalman a spol., Nerez, Pavel Dobeš, Slávek Janoušek
Zahraniční hosté	Rod MacDonald (USA), Flash Company (Irsko), Yerrycan (Nizozemsko)
Moderátoři	Jiří Tichota, Dušan Vančura, Josef Prudil, Josef „Mlok“ Grim, Jan Dobiáš, Václav Souček, Pavel „Jim“ Drengubák, Jiří moravský Brabec, Antonín Linhart, Miroslav Kovářik
Programové bloky	Stále bez konkrétních programových bloků

¹¹⁷ Informace není úplně přesná. Podrobný programový rozpis nezůstal zachován, tento počet je určen na základě výčtu účinkujících v propagačních materiálech a zmínek v recenzích a reportážích.

Počet návštěvníků	9000
Novinky/speciality tohoto ročníku	Zahrada končí Vítáním slunce. Poprvé se uskutečnil Konkurs Zahrady. Kromě hudebníků účinkuje také divadlo Špruše.
KONKURS ZAHRADY	
Počet přihlášených interpretů	85
Vybraní na Zahradu	Aberace, Jen tak, Krédo, Zimour, Oregano, Ahoj, FT Prim, Devítka, Jinotaj, Dekorace, Minehava, Lístek, Proč ne, De Jura, Tomáš Červenka
Vítězové soutěže o Krtečka	Soutěž zatím neprobíhá

ČTVRTÝ ROČNÍK

Termín	17. – 20. 6. 1993
Místo konání	Strážnice
Koncertní scény	Zámek, Bludník, Letní kino, Ostrůvek
Celkový počet účinkujících	80
Účinkující v hlavních večerních programech	Fleret, Javory, Spirituál kvintet, Jaromír Nohavica, Nedvědi, Žalman a spol., Wabi Daněk, Hop trop, Kamelot, Vojta „Kid'ák“ Tomáško
Zahraniční hosté	Beppe Gambetta (Itálie), Jack Tottle (USA)
Moderátoři	Jiří moravský Brabec, Jan Dobiáš, Josef „Mlok“ Grim, Antonín Linhart, Josef Prudil, Irena Příbylová, Václav Souček
Programové bloky	Bluegrass v sobotu odpoledne, Trampské večery na Letním kině, Úlety a poezie, Spirituály a klasika, Scény hudebních vydavatelství Panton, FT Records, Gnosis, Venkow, Monitor, Vítání slunce
Počet návštěvníků	8000
Novinky/speciality tohoto ročníku	Vítání slunce se rozšířilo na dvě scény. Zahrada byla vyprodána, všichni zájemci se na festival ani nedostali.
KONKURS ZAHRADY	
Počet přihlášených interpretů	159
Vybraní na Zahradu	Aberace, Ahoj, Amalgam, Condurango, Pavlína Černá, Tomáš Červenka, Demižon, Devítka, Dobrej den, FT Prim,

	Genesis, Hambo, Jen tak, Kukuč, Lístek, Madalen, Mezitím, Minehava, Moment, Mour, Náhoda, Od ucha k uchu, Oregano, Proč ne, Sekvoj, Spolektiv, Templáři, Trampas, Trdlo, Třetí zuby, Zrcadla
Vítězové soutěže o Krtečka	Soutěž zatím neprobíhá

PÁTÝ ROČNÍK

Termín	16. – 19. 6. 1994
Místo konání	Strážnice
Koncertní scény	Zámek, Bludník, Letní kino, Ostrůvek
Celkový počet účinkujících	82
Účinkující v hlavních večerních programech	Cop, Druhá tráva, Kamelot, Lokálka, Nezmaři, Fleret, Nerez, Vlasta Redl, Pepa Streichl a Truc Blues, Nedvědi, Příbuzní, Bluesberry, Folk Team, Javory, Nezmaři, Žalman a spol., Vojta „Kid’ák“ Tomáško, Wabi Daněk, Hop Trop, Spirituál kvintet
Zahraníční hosté	Nebyli
Moderátoři	Jan Dobiáš, Jiří Moravský Brabec, Josef Prudil, Josef „Bobeš“ Skala, Josef „Mlok“ Grim, Pavel Havlík, Mirek Ošanec, Václav Souček, Pavel Kopřiva
Programové bloky	Scéna vydavatelství FT Records, Mladý Plzenec, Závěr Žalmanova turné s Konkursními kapelami, Vítání slunce
Počet návštěvníků	9000
Novinky/speciality tohoto ročníku	15. 3. 1994 se uskutečnilo Otvírání Zahrady v pražské Lucerně. Během jara uspořádal Pavel „Žalman“ Lohonka turné po České republice, kde si zval finalisty Konkursu jako předkapely. Poprvé se na Zahradě soutěžilo o Krtečky. Jednotlivé scény byly od tohoto ročníku rozdělené podle žánrů.
KONKURS ZAHRADY	
Počet přihlášených interpretů	230
Finalisté	Corpus Delicti, Tomáš Červenka, Dita Kopečná a kapela, Duo Drc, F.T.Prim, Genesis, Slávek Heiduk, Ivy, Jen tak, Stan da Kahuda, Tomáš Kočko, Marek Kučera, Nota Bene, Ponožky Framáše Sužíka, Sekvoj, Šprk, Stráníci a spol., Ten G Singers

Vítězové soutěže o Krtečka	1. Ponožky Framáše Sužíka (Beroun) 2. Corpus delicti (Praha) 3. Stan da Kahuda (ČB) Štáb: Jen tak (Liberec)
----------------------------	--

ŠESTÝ ROČNÍK

Termín	5. – 8. 7. 1995
Místo konání	Strážnice
Koncertní scény	Zámek, Bludník, Letní kino, Ostrůvek
Celkový počet účinkujících	97
Účinkující v hlavních večerních programech	Sluneční orchestr, Kale a Věra Bílá, Slávek Janoušek, Jaroslav „Samson“ Lenk, Vlasta Redl, AG Flek, Žalman a spol., Bokomara, Jen tak, Pepa Streichl a Richard Kroczek st., BaF, Jarmark, Javory, Stan da Kahuda, Jiří „Zip“ Suchý, Hop trop, Nezmaři, Spolektiv, Povijan, HB Stop, Bluesberry, Fleret
Zahraniční hosté	Nebyli
Moderátoři	Jiří moravský Brabec, Jan Dobiáš, Petr Horký, Josef Mladý, Václav Souček, Josef „Bobeš“ Skala, Josef „Mlok“ Grim, Míša Leicht
Programové bloky	Ze stáje BMG, Soutěž o Krtečka, Koncert do spacáku pro členy klubu Zahrada, Otevřená scéna po celý den, Radost až do rána (2x), Koncert No. 1-6, z Venkovské stáje, Folkové odpoledne, Večerní koncert (2x), Folkový navečer, Vítání slunce
Počet návštěvníků	7500
Novinky/speciality tohoto ročníku	Změna termínu. V rámci programu vystupovalo divadlo Klaunika.
KONKURS ZAHRADY	
Počet přihlášených interpretů	239
Finalisté	Aberace, Ajeto, Amulet, Auris, Čtyrlístek, Dad, Devítka, Dominika, Folkšok, Genesis, Jarret, Jen tak tak, Lazy Pigs, Madam, Medovina, Monogram, Mour, Na čisto, Náhoda, Nahos, Nové lodě, Od ucha k uchu, Povodeň, Pražce, Rolničky, Sanyland, Sekvoj, Stráníci, Taburet, Trocha soli, Vaganti, Znenadání
Vítězové soutěže o Krtečka	1. Rolničky (Bratislava) 2. Pražce (Praha – Ostrava) 3. Ajeto (Praha)

	Štáb: Devítka (Praha)
--	-----------------------

SEDMÝ ROČNÍK

Termín	4. – 7. 7. 1996
Místo konání	Strážnice
Koncertní scény	Zámek, Bludník, Letní kino, Ostrůvek
Celkový počet účinkujících	94
Účinkující v hlavních večerních programech	Asonance, Bokomara, Cop, Hop trop, Javory, Nezmaři, Pepa Streichl, Forehand, Petr Brandejs Band, Druhá tráva, Vlasta Redl, Wabi Daněk, Žalman a spol.
Zahraniční hosté	Nebyli
Moderátoři	Jiří moravský Brabec, Jan Dobiáš, Josef „Mlok“ Grim, Míša Leicht, Václav Souček, Josef „Bobeš“ Skala, Pavel „Jim“ Drengubák
Programové bloky	Open scéna, Koncert vydavatelství FT Records, Koncert pro Krtečky I., II., Vítání slunce
Počet návštěvníků	11000
KONKURS ZAHRADY	
Počet přihlášených interpretů	400
Finalisté	Auris, Genesis, Hunting, Jarret, Lehká noha, Moment, Pink folk, Reliéf, Ryby, Skoro, Sluníčko, Trní, Želví nervy, Cava, Čtyrlístek, Dr. Rudolf Vomiště, Dřevorubcovy boty, Folkšok, Grasshoppers, Tomáš Kočko, Madam, Mošny, Pouto, Semtex, Stráníci, Templáři, Znenadání
Vítězové soutěže o Krtečka	1. Semtex (Plzeň) 2. Mošny (Brno) 3. Jarret (Liberec) Štáb: Čtyrlístek (Teplice)

OSMÝ ROČNÍK

Termín	3. – 6. 7. 1997
Místo konání	Strážnice
Koncertní scény	Zámek, Bludník, Letní kino, Ostrůvek
Celkový počet účinkujících	85
Účinkující v hlavních	Robert Křesťan a Druhá tráva, Bratři Nedvědové, Příbuzní,

večerních programech	Kamelot, Vlasta Redl, Jarret, Poupata, Nezmaři, Žalman a spol., Fleret, Asonance
Zahraníční hosté	Nebyli
Moderátoři	Jiří moravský Brabec, Jan Dobiáš, Josef „Mlok“ Grim, Josef „Bobeš“ Skala, Míša Leicht, Mírek Ošanec, Jaroslav „Samson“ Lenk, Pavel „Jim“ Drengubák, Václav Souček
Programové bloky	Krteček I., II., Co rok dal, Na značky!, Koncert No.1-4, Recitaly, Recitálky (2x), Recitálečky, Patnáct let nepodmíněně, Krátké spojení, Nejmodřejší tráva na světě, Koncert Sony Music, Blues..., Koncert do spacáku, Open scéna, Mléko a strdí, Lenkův rekord (Koncert Lenkow rec.), Život na Zámku, Hudba z jihu (koncert JiHo Music), Půl století Františka N., Písničkáři, Zvláštní vydání, Vítání slunce, Koncert do spacáku pro členy klubu Zahrada
Počet návštěvníků	10000
Novinky/speciality tohoto ročníku	Uskutečnila se „Džinsová Zahrádka“ – módní přehlídka sponzora festivalu, firmy William & Delvin. Konec Zahrady se protnul se začátkem velkých povodní na Moravě.
KONKURS ZAHRADY	
Počet přihlášených interpretů	450
Finalisté	Pavel Býma, Dr. Rudolf Vomiště, Fontanela, Genesis, Hunting, Modrý houpačky, Mrakoplaš, Strašlivá podívaná, Ta Jana z Velké Ohrady, Slzy cez smiech, Dřevorubcovy boty, Eholama, Folkšok, Gosband, Gratis, Poupata, Trní, Znenadání, PAT
Vítězové soutěže o Krtečka	1. Poupata (Pardubice) 2. Pavel Býma (Frýdlant N. O.) 3. Trní (Boskovice) Štáb: Eholama (Praha) Štáb: Znenadání (Praha)

DEVÁTÝ ROČNÍK

Termín	3. – 5. 7. 1998
Místo konání	Náměšť na Hané
Koncertní scény	Amfiteátr, Kaplička, Sladovna. Předzahrada: Olomouc Pod Orlojem
Celkový počet účinkujících	89
Účinkující v hlavních	Asonance, Bluesberry, Bokomara, Javory, Lokálka,

večerních programech	František Nedvěd, Nezmaři, Samson a jeho parta, Českomoravská h.s., Hop trop, Hradišťan, Slávek Janoušek, Jarmark, Kamelot, P.O.L., Vlasta Redl sólo, Pepa Streichl a Truc Blues, Žalman a spol., Cimbál Classic, Cop, Devítka, Ivan Hlas & His Boys, Jan Hrubý a Kukulín, Vladimír Mišík & ETC..., Neřež, Nezmaři, Vlasta Redl a Každý den jinak
Zahraníční hosté	Nebyli
Moderátoři	Mírek Ošanec, Jiří moravský Brabec, Jan Dobiáš, Míša Leicht, Josef „Mlok“ Grim, Pepa Štross, Václav Souček, Martin Kalenda
Programové bloky	Bluegrass u Kapličky, Koncert pro Krtečky I., II., Písničkáři u Sladovny, Mladé kapely a objevy na Amfiteátru
Počet návštěvníků	9000
Novinky/speciality tohoto ročníku	Stěhování festivalu do Náměšti na Hané. Změna pravidel Konkursu – končí výběr z nahrávek, všichni zájemci účinkují na koncertních předkolech.
KONKURS ZAHRADY	
Počet přihlášených interpretů	520
Finalisté	Black Uganda Choir, Blueland, Jasoň, Mour, Second Band, Tomáš Kočko, Pouto, A Capella, Jízda, Slepá kolej, Grátis, Wild West, Mrakoplaš, Minehava, Kvokál, Načas, Fontanela, Pět oříšků pro Popelku, Fun trio, Grassband, Spirit, Eoghan O'Reilly and Happy to Meet,
Vítězové soutěže o Krtečka	1. Eoghan O'Reilly & Happy To Meet (Šumperk) 2. Načas (Blatná) 3. A capella (Karviná) Štáb: Pět oříšků pro Popelku (Litvínov)

DESÁTÝ ROČNÍK

Termín	3. – 5. 7. 1999
Místo konání	Náměšť na Hané
Koncertní scény	Amfiteátr, Kaplička, Radnice, Kostel sv. Kunhuty. Předzahrada: Olomouc Pod Orlojem, klub Bristol, Wild West Klub
Celkový počet účinkujících	121
Účinkující v hlavních večerních programech	Bluesberry, Cop, Hop Trop, Slávek Janoušek, Jarret, Javory, Jan Nedvěd a přátelé, Neřež, Točkolotoč, Bafalo Br., Bokomara, Čtyrlístek, Devítka, Eoghan O'Reilly & Happy to Meet, Kamelot, Lojzo, Vladimír Mišík & ETC..., Nadoraz,

	Nezmaři, Semtex, Pepa Streichl a Truc Blues, Asonance, Corpus Delicti, Českomoravská h.s., Hradišťan, Jan Hrubý a Kukulín, František Nedvěd a Druhé podání, Vlasta Redl a Každý den jinak, Žalman a spol
Zahraniční hosté	Jessica Bryan – nakonec se nezúčastnila.
Moderátoři	Mírek Ošanec, Jiří moravský Brabec, Jan Dobiáš, Pavel Kopřiva, Josef „Mlok“ Grim, Pepa Štross, Míša Leicht, Václav Souček
Programové bloky	Zahradní párty s tancem, Koncert pro Krtečky I., II., křesťanský folk, Klekánice, Písničkáři na Radnici, Bluegrass u Kapličky
Počet návštěvníků	11000
Novinky/speciality tohoto ročníku	Rozšiřují se Předzahrady. Zahrada začíná již v předvečer programem „Taneční párty u Kapličky“.
KONKURS ZAHRADY	
Počet přihlášených interpretů	500
Finalisté	Mošny, Kvokál, Spirit, Telegraf, Blue Dogs, Jitrocel, Benedikta, Proč ne, Black Uganda Choir, O.P.T., Harry Phill Band, Původní Bureš, Roman Špilínek, Petr Bende Band, Lidumil, Fregata, Grassland, Chesed, Pexeso, Magison, Divadlo, Lístek, Michal Knébl, Classic Bourbon Sextet, Dr. Rudolf Vomiště, Bára & Mariáš, Mour, Siesta
Vítězové soutěže o Krtečka	1. Mošny (Brno) 2. Kvokál (Praha) 3. Spirit (Olomouc) Štáb: Telegraf (Tábor) Štáb: Blue Dogs (Olomouc)

JEDENÁCTÝ ROČNÍK

Termín	5. – 8. 7. 2000
Místo konání	Náměšť na Hané
Koncertní scény	Amfiteátr, Kaplička, Radnice, Kostel sv. Kunhuty. Předzahrada: Olomouc Pod Orlojem, Jazz Tibet Club, Topolany
Celkový počet účinkujících	113
Účinkující v hlavních večerních programech	Bokomara, Funny Fellows, Forehand, Wayne Erbsen, Bluesberry, Nadoraz, Jan Nedvěd a Přátelé, Jarret, Hop Trop, Jablkoň, AG Flek, Spirituál kvintet, Barel Rock, František

	Nedvěd jr. a Nominace, Semtex, Hradišťan, Točkolotoč, Kamelot, Robert Křesťan, Vlasta Redl a Každý den jinak, Pacifik, Asonance, Lojzo, Vladimír Mišík & ETC..., Happy to Meet, Nezmaři, Cop, Žalman a spol.
Zahraniční hosté	Wayne Erbsen (USA)
Moderátoři	Jiří moravský Brabec, Jan Dobiáš, Radek Havel, Josef Mlok Grim, Mirek Ošanec, Pepa Štross, Míša Leicht, Václav Souček
Programové bloky	Zahradní párty s tancem, Koncert pro Krtečky I., II., První, druhý, třetí večer, Recitály (4x), Odpoledne u Kapličky (3x), Krátká spojení, Mladí koně, Čtvrteční odpoledne, Folk z jihu, Brnobandy, Modrá Kaplička, Páteční odpoledne, Páteční podvečer, Večerníček (2x), Křesťanský folk, Loňští Krtečci, Přijeli Východočeši, Trampové u Kapličky, Klekánice, Písničkáři, Spirituály
Počet návštěvníků	11000
KONKURS ZAHRADY	
Počet přihlášených interpretů	500
Finalisté	Kvokál, Benedikta, Svítání, Ginevra, Netřesk, Jitrocel, Telegraf, Bezeřeho, Pět oříšků pro Popelku, Načas, Cymbelín, Jasoň, Black Uganda Choir, Krajíček – Král, BG Styl, Magison, Chesed, Modrá kref, Messalina, Na pár chvil, Lidumil, Qjeten, Astro Song Orchestra, Kochtaband, Classic Bourbon Sextet, Mour, Akorát, Templáři, Ulice
Vítězové soutěže o Krtečka	1. Kvokál (Praha) 2. Benedikta (Ostrava) 3. Svítání (Brno) Štáb: Cymbelín (Brno) Štáb: K+K Band (Krajíček + Král) (Boskovice)

DVANÁCTÝ ROČNÍK

Termín	4. – 7. 7. 2001
Místo konání	Náměšť na Hané
Koncertní scény	Amfiteátr, Kaplička, Radnice, Zámek, Kostel sv. Kunhuty. Předzahrada: Olomouc Pod Orlojem, Litovel, Velká Bystřice
Celkový počet účinkujících	122
Účinkující v hlavních večerních programech	Bluesberry, Veselá tráva, Devítka, Nadoraz, Pavel Dobeš, Funny Fellows, Vladimír Mišík & ETC..., Mošny, Semtex, Jan Hrubý a Kukulín, Českomoravská, Bokomara, Poutníci,

	Pavčina Jíšová a basta, Jiří Schmitzer, Poupata, Točkolotoč, Jablkoň, Fleret a Jarmila Šuláková, Old River Jazzband, Pacifik, Happy To Meet, Hradišťan, Žalman a spol., Cop, Nezmaři
Zahraniční hosté	Nebyli
Moderátoři	Jiří „Wilson“ Němec, Radek Havel, Josef „Mlok“ Grim, Blanka Mazalová, Josef „Sandy“ Nosek, Jiří moravský Brabec, Jan Dobiáš, Míša Leicht, Mirek Ošanec, Milda Vokáč, Ivo Cicvárek, Jeroným Lešner, Karel Prokeš, Vladimír „Šaolin“ Konopas
Programové bloky	Zahradní párty s tancem, Koncert pro Krtečky I., II., Písničkáři o Krtečka, První, druhý, třetí večer, Recitaly (6x), Čtvrteční odpoledne, Folk z jihu, Folk ze severu, Písničkáři, Odpoledne u Kapličky, Podvečer u kapličky, Klekánice, Indies Records představuje, Trampský den, Křesťanský folk, Staří Krtečci, Trampské odpoledne u Kapličky, Vokály u Kapličky, Klekánice tančí, Večerníček, Rozmanitosti
Počet návštěvníků	11000
Novinky/speciality tohoto ročníku	Poprvé samostatná soutěž písničkářů o Krtečka.
KONKURS ZAHRADY	
Počet přihlášených interpretů	510
Finalisté	Skupiny: Ginevra, Terne Čhave, Pětník, Švorc, Svítání, Jitrocel, Strašlivá podiváná, Modrá kref, Netřesk, Tempo di vlak, Onen svět, Chesed, Pexeso, Přístav, Fregata, Potíže, Kvinta, BlueGate, Bezefšeho, Disneyband, Magison, Dousa Band, Messalina, Bůhví, Lidumil, Tamaleja, Fontanela, Dr. Rudolf Vomiště. Písničkáři: Žofie Kabelková, Sestry Steinovy, Ivo Cicvárek, Jaroslav Urbánek, Šárka Burešová + Jan Matěj Rak, Jeroným Lešner, Marcel Kříž, David Vysloužil, Martina Trchová, Jana Bauerová, Michal Rádl, Duo M+U
Vítězové soutěže o Krtečka	1. Ginevra (Příbram) 2. Terne čhave (Hradec Králové) 3. Pětník (Praha) P: Žofie Kabelková (Jihlava) Štáb: Chesed (Praha) Štáb: Pexeso (Břestek)

TŘINÁCTÝ ROČNÍK

Termín	3. – 6. 7. 2002
Místo konání	Náměšť na Hané
Koncertní scény	Amfiteátr, Kaplička, Radnice, Zámek, Kostel sv. Kunhuty, Kaplička – interiér. Předzahrada: Olomouc Pod Orlojem, Litovel
Celkový počet účinkujících	121
Účinkující v hlavních večerních programech	Poutníci, Pětník, Martina Trchová, Bluesberry, Jeorným Lešner, Semtex, Jan Hrubý a Kukulín, Hutka – Hladík, Žofie Kabelková, Jablkoň, Robert Křesťan a Malinaband, Pexeso, Jana Kúdelová, Terne Čhave, Devítka, Pavel Dobeš, Jumping Drums, Happy to Meet, Poupata, Eva Henychová, Miki Ryvola + Nezmaři, Vojta Zícha, Fleret a Jarmila Šuláková, Míša Leicht, Hradišťan, Kamelot, Bílá nemoc, Ginevra, Chesed, Pepa Streichl, Jarret, Jan Matěj Rak, Jej družina, Zuzana Navarová & KOA, Vladimír Mišík & ETC..., Žalman a spol., Cop, Nezmaři
Zahraniční hosté	Nebyli
Moderátoři	Radek Havel, Jiří moravský Brabec, Jiří „Wilson“ Němec, Jan Dobiáš, Josef „Mlok“ Grim, Míša Leicht, Mirek Ošanec, Karel Prokeš, Tomáš Hrubý, Vladimír „Šaolín“ Konopas
Programové bloky	Zahradní párty s tancem, koncert pro Krtečky I., II., Písničkáři o Krtečky, První, druhý, třetí večer, Dost dobrý program, Modrá kaplička, Loňští Krtečci, Recitály (4x), Koncert proti snobům, Hosté a vítězové, Odpoledne u Kapličky, natvrdo, Čtvrteční odpoledne, JiHoMusic, Cassey Records a Prázdniny v Telči představují, Indies Records představuje, Písničkáři, Hlasy, Trampský den, Cokoli chcete, Křesťanský folk
Počet návštěvníků	11000
Novinky/speciality tohoto ročníku	Zavedení „opony“ na Amfiteátru: Při zvučení větších formací mohli hrát na forbíně písničkáři a menší uskupení.
KONKURS ZAHRADY	
Počet přihlášených interpretů	580
Finalisté	Skupiny: Tempo di Vlak, Exfanta, Acoustic Impact, Lekra, Neboysa, Šnek a spol., Trapas, Modrá kref, Modrý houpačky, Domino, Trepka, Blueshell, Jauvajs, Potíže, Netřesk, BlueGate, Nový rownák, Parapet, Bezefšeh9o, Hrdza, Stráníci, Drive, Zdarr, Alba mons, Forrest Gump Písničkáři: Jeroným Lešner, Šárka Burešová a Jan Matěj

	Rak, Jaroslav Urbánek, DisneyBand, Marcel Kříž, Stanislava Brahová a Jan Žamboch (později Žamboši), Martina Trchová, Petr Sedláček, Zuzana Rychnová a Petra Libovická, Duo Hups, Jana Bauerová, Vladimír Čáp
Vítězové soutěže o Krtečka	1. Tempo di vlak (Ostrava) 2. Exfanta (Kaplice) 3. Acoustic Impact (Tábor) P: Jeroným Lešner Štáb: Šárka Burešová a Jan Matěj Rak

ČTVRNÁCTÝ ROČNÍK

Termín	3. – 6. 7. 2003
Místo konání	Náměšť na Hané
Koncertní scény	Amfiteátr, Kaplička, Radnice, Zámek, Kostel sv. Kunhuty, Kaplička – interiér. Předzahrada: Olomouc Pod Orlojem, Litovel, Šternberk
Celkový počet účinkujících	113
Účinkující v hlavních večerních programech	Exfanta, Hop Trop, Roman Horký, Karolina Kamberská a Vílí Kvil, Vladimír Mišík & ETC..., Poupata, Prokop – Andršt – Hrubý, Redl – Lenk – Janoušek, Miki Ryvola, Semtex, Spirituál kvintet, Tempo di vlak, Vojta Zícha a Druhá míza, Zajíc – Hrdlička (P+L), Jiří Bílý, Ivo Cívárek a OKO, Cop, Wabi Daněk, Disneyband, Robert Křesťan a Druhá tráva, Fleret a Jarmila Šuláková, Jablkoň, Klec, Zuzana Mojžišová a Jej družina, Mošny, Neřež, Jiří Smrž, Stráníci, Traband, Ziarenka (PL), Žalman a spol., Žamboši, Bluesberry, Bokomara, Devítka, Happy to Meet, Hradišťan, Jarret, Jumping Drums, Madalen, Nezmaři, Winschoten Shantykoor Maritiem (NL)
Zahraniční hosté	Winschoten Shantykoor Maritiem (NL), Ziarenka (PL)
Moderátoři	Jiří moravský Brabec, Jiří „Wilson“ Němec, Josef „Sandy“ Nosek, Jan Dobiáš, Radek Havel, Tomáš Hrubý, Jeroným Lešner, Pavel „Jim“ Drengubák, Mirek Ošanec, Andrea Troníčková, Karel Prokeš, Vladimír „Šaolín“, Konopas, Míša Leicht
Programové bloky	Než vstanou ptáci, Scéna vydavatelství Indies Records, Koncert pro Krtečky I., II., Písničkáři o Krtečka, Pocta Johnu Denverovi, Koncert Vlasty Redla a jeho hostů, Modrý zámek, Koncert vítězů festivalů, Křesťanský folk,
Počet návštěvníků	10000
Novinky/speciality	Svatby dvou párů spjatých se Zahradou: Jan Brož a Jindřiška

tohoto ročníku	Petráková ze skupin Devítka a Žalman a spol., moderátoři Radek Havel a Veronika Morová.
KONKURS ZAHRADY	
Počet přihlášených interpretů	600
Finalisté	Skupiny: Koňaboj, Jauvajs, Modrá kref, Lístek, Neboysa, Stráníci, Voxtet, Bobova dieta, Šantré, True Harmony, Zdarr, Střepy, Bůhví, Basama s fousama, BlueGate, Letokruhy, Vltavín, Doudaband, Nová tvář, Šmehydlo, Hluboké nedorozumění, Potíže, Šnek a spol., Alešanka, Poloband, Gamba Blues Band, Směr jih Písničkáři: Žamboši, Disneyband, Jaroslav Urbánek, Lucie Faltýnková, David Vysloužil, Magda Brožková, Martina Trchová, Jana Bauerová, Mirek Machalík, Beata Bocek, Petr Sedláček
Vítězové soutěže o Krtečka	1. Koňaboj (Vyškov) 2. Jauvajs (Praha) 3. Modrá kref (Pardubice) P: Žamboši (Vsetín) Štáb: Zdarr (Most)

PATNÁCTÝ ROČNÍK

Termín	2. – 5. 7. 2004
Místo konání	Náměšť na Hané
Koncertní scény	Amfiteátr, Kaplička, Radnice, Zámek, Kostel sv. Kunhuty, Kaplička – interiér. Předzahrada: Olomouc Pod Orlojem, Drahanovice, Šternberk
Celkový počet účinkujících	125
Účinkující v hlavních večerních programech	Čechomor, Happy to Meet, Magdalena Brožková, Robert Křesťan a Druhá tráva, Grupa Furmana (PI), Hradišťan, Jumping Drums, Žofie Kabelková, Kvakál, Pavla Milcová a Peter Binder, Modrá kref, Jan Nedvěd a Příbuzní, Pouta, Semtex, Martina Trchová, Petr Váša a Ty syčáci, Žamboši, Pavel Bobek, Jan Burian, Devítka, Fleret a Jarmila Šuláková, Gamba Blues Band, Happy to Meet, Hop trop, Jauvajs, Slávek Klecandr, Tomáš Linka a Hillbilly, Marien, Nezmaří, Pětník, Prokop – Andršt – Hrubý, Sestry Steinovy, Benedikta, Bokomara, Cop, Dlhé diely, Družina, Jablkoň, Neřež, Oskar Petr a Fabrika Akustika, Poutníci, Vlasta Redl & Petra Šany Šanclová, Jiří Smrž, Stonehenge (PI), Pepa

	Streichl, Žalman a spol.
Zahraniční hosté	Grupa Furmana (PI), Stonehenge (PI)
Moderátoři	Josef „Sandy“ Nosek, Jiří moravský Brabec, Jan Dobiáš, Radek Havel, Josef „Mlok“ Grim, Míša Leicht, Mirek Ošanec, Karel Prokeš, Tomáš Hrubý, Vladimír „Šaolín“ Konopas
Programové bloky	Koncert pro Krtečky I, II., Písničkáři o Krtečka, Loutnový recitál, Trampský den, Křesťanský folk, Bluegrassové odpoledne, Festival osamělých písničkářů, Vítězové festivalů, Keltské odpoledne, Přehlídka minulých vítězů Zahrady, Unplugged v Kapliče, Koncerty hudebních vydavatelství, Koncert vokálních skupin,
Počet návštěvníků	10500
Novinky/speciality tohoto ročníku	Soutěž písničkářů přerušena kvůli průtrži mračen a přesunuta na festival Setkání na Konopišti
KONKURS ZAHRADY	
Počet přihlášených interpretů	520
Finalisté	Skupiny: Lístek, Celtic Cross, Bůhví, Falešná karta, Hrdza, Strašlivá podívaná, Shivers, Bob a Bobci, Šantré, Bezeřeho, Ponožky pana Semtamůka, Toman a lesní panna, Blues Angeles, Druhý dych, Nový rovnák, Pupkáči, Vltavín, BlueGate, Na chvíli motýli, Kajkery, Bodlo, Do větru, Honzíkova cesta, Taliesyn, Karpatské horké, Czaldy waldy kvartet, Písničkáři: Martina Trchová a Karolína Skalníková, Tereza Terčová, Disenyband, T'n'T, Nestíháme, Jaroslav Urbánek, Arnošt Frauenberg, Michal Knébl, Milan Sova
Vítězové soutěže o Krtečka	1. Lístek (Praha) 2. Celtic Cross (Ostrava) 3. Bůhví (Praha) P: Martina Trchová a Karolína Skalníková (Praha) Štáb: Hrdza (Prešov)

ŠESTNÁCTÝ ROČNÍK

Termín	2. – 5. 7. 2005
Místo konání	Náměšť na Hané
Koncertní scény	Amfiteátr, Kaplička, Radnice, Zámek. Předzahrada: Olomouc Pod Orlojem, Drahanovice, Šternberk, Litovel
Celkový počet	116

účinkujících	
Účinkující v hlavních večerních programech	Celtic Cross, Hrdza, Irish Dew, Hop Trop, Oskar Petr a Fabrika Akustika, Semtex, Tereza Terčová, Jablkoň, Fleret a Jarmila Šuláková, Lístek, Nezmaři, Sestry Steinovy, Cop, Pepa Streichl, Inkululeko Yabatsha (Zimbabwe), Jarret, Jamison Young (Austrálie), Buty, Happy to Meet, Jumping Drums, Benedikta, Hradišťan, T'n'T, Robert Křesťan a Druhá tráva a Charlie McCoy (USA), Traband
Zahraníční hosté	Turnioki (Pl), Tolhaje (Pl), Jamison Young (Austrálie), Charlie McCoy (USA), Inkululeko Yabatsha (Zimbabwe)
Moderátoři	Augustin Skládál, Josef „Sandy“ Nosek, Jiří „Wilson“ Němec, Jiří moravský Brabec, Jan Dobiáš, Mirek Ošanec, Karel Prokeš, Martin Kadlec, Míša Leicht, Tomáš Hrubý, Milda Vokáč
Programové bloky	Koncert pro Krtečky I., II., písničkáři o Krtečka, Zpívání na Radnici, První, druhé, třetí odpoledne, První, druhý, třetí večer, Recitaly (8), Trampský den, Indies Records představuje, Písničkáři, Modrá kaplička, Keltský den, Folk na Hané, Zámecké struny, Dopoledne / odpoledne u Kapličky, Zjevná sedmitečnost, Scéna Radia Proglas
Počet návštěvníků	9500
Novinky/speciality tohoto ročníku	Zahrada se stala součástí mezinárodního projektu The Three Suns Festival (Festival tři sluncí) a navázala spolupráci s festivaly Ethosfera (Skierniewice, Polsko) World & Ethno fest (Levice, Slovensko).
KONKURS ZAHRADY	
Počet přihlášených interpretů	390
Finalisté	Skupiny: Bezeřšeho, Marien, Strašlivá podívaná, Bob a Bobci, Panelákoví fotři, Pidilidi, Šantré, Divozel, Pupkáči, Shannon, Shivers, Do větru, Já, ty a on, Cuba Kubikula, Na moment, The Šútrs, Karpatské horké, BlueGate, Hluboké nedorozumění, Houpačky, Bodlo, BG Bazar, Mañana, Tajf, Prsten, Alešanka, Nová tvář Písničkáři: Tereza Terčová, Jaroslav Urbánek, Zrcadlové sestry, Alena Vítová, Vesna Caceres, Nestíháme, Hudec – Kloupar, Petr Sedláček, T'n'T, Duo Salamander
Vítězové soutěže o Krtečka	1. Bezeřšeho (Praha) 2. Marien (Pardubice) 3. Strašlivá Podívaná (Plzeň) P: Tereza Terčová (Tachov) Štáb: Šantré (Praha)

SEDMNÁCTÝ ROČNÍK

Termín	5. – 8. 7. 2006
Místo konání	Náměšť na Hané
Koncertní scény	Amfiteátr, Kaplička, Radnice, Zámek Předzahrada: Olomouc Pod Orlojem, Drahanovice, Šternberk
Celkový počet účinkujících	96
Účinkující v hlavních večerních programech	Bezeřseho, Šantré, Nezmaři, Jana Šteflíčková, Jablkoň, Tereza Terčová, Družina, Hradišťan, Gregor – Sedláček, Žalman a spol., Míša Leicht, Fleret a Jarmila Šuláková, Strašlivá podívaná, Marien, Cop, Sestry Steinovy, Redlin (PL), T'n'T, Kamelot, Jarret, Jiří Smrž, Robert Křest'an a Druhá tráva, Jiří Plocek a Jitka Šuranská, Jumping Drums, Koňaboj, Naďa Urbánková a Bokomara, Pepa Streichl, At First Light (Severní Irsko/UK), Žamboši, Vlasta Redl a Každý den jinak, Disneyband, Rangers, Terne Čhave, Happy to Meet
Zahraniční hosté	Redlin (PL), At First Light (Severní Irsko/UK)
Moderátoři	Jan Dobiáš, Jeroným Lešner, Tomáš Hrubý, Jiří moravský Brabec, Josef „Sandy“ Nosek, Martin Kadlec, Míša Leicht, Mirek Ošanec, Milan Tesař
Programové bloky	Soutěž o Krtečky I., II., Dobrý den na Zahradě (koncert vydavatelství Good Day Records)
Počet návštěvníků	9000
Novinky/speciality tohoto ročníku	Změna pravidel Konkursu Zahrady: prvotní výběr prostřednictvím zaslaných nahrávek, české a moravské předkolo.
KONKURS ZAHRADY	
Počet přihlášených interpretů	400
Finalisté	Skupiny: Létající rabín, Divozel, 16 strun a šmytec, Načas, Burana Orffchester, Epy de Mye, Pidilidi, Bob a Bobci, Pupkáči, BlueGate, Taliesyn, Toman a lesní panna, Mothers Follow Chairs, Gajdošská muzika, Kaluže, Sekvoj, Sany Land, My3.avi, Mistři a Markétka Písničkáři: Jana Šteflíčková, Jana Betty Terlecká, Helan – Krejčík, Jiří Míza, Hořký kafe, Gregor – Sedláček
Vítězové soutěže o Krtečka	1. Létající rabín (Prostějov) 2. Divozel (Košice) 3. 16 strun a šmytec (Šternberk) P: Jana Šteflíčková (Praha) Štáb: Pupkáči (Lipník nad Bečvou)

OSMNÁCTÝ ROČNÍK

Termín	4. – 7. 7. 2007
Místo konání	Náměšť na Hané
Koncertní scény	Amfiteátr, Kaplička, Radnice, Zámek, Kaplička –interiér, open scéna Na křižovatce Předzahrada: Olomouc Pod Orlojem, Drahanovice, Šternberk, Lipník nad Bečvou
Celkový počet účinkujících	93
Účinkující v hlavních večerních programech	Divozel, Pupkáči, Jana Šteflíčková & Kůň, Cop, Tereza Terčová, Jarret, Stráníci, Jan Nedvěd (asi nepřijel), Jablkoň, Moberg Ensemble, 16 strun a šmytec, Létající rabín, Jiří Míža, Burana Orffchester, Pavel Helan, Fleret a Jarmila Šuláková, Šantré, Traband, Hořký kafe, Jumping Drums, Kamelot, Happy to Meet, Jana Vebrová, Robert Křesťan a Druhá tráva, Mošny, Hradišťan, Pepa Streichl, Žalman a spol.
Zahraniční hosté	Nieuwenhuizen Trio (NL)
Moderátoři	Josef „Sandy“ Nosek, Jiří „Wilson“ Němec, Blanka „Tornádo“ Prudilová, Michal „Hroch“ Odložilík, Míša Leicht, Jiří moravský Brabec, Mirek Ošanec, Martin Kadlec, Jan Dobiáš, Jaroslav Štěrba, Milan Tesař
Programové bloky	Soutěž o Krtečky I., II.
Počet návštěvníků	8000
Novinky/speciality tohoto ročníku	Bubenické workshopy, meditativní a relaxační rána s bicími nástroji (obojí iniciativa Ivo Batouška z kapely Jumping Drums). Krtček přejmenován na Krtka, poprvé byl udělen také Zlatý Krtek pro městys Náměšť na Hané. V programu druhého večera byla zařazena ohňová show.
KONKURS ZAHRADY	
Počet přihlášených interpretů	400
Finalisté	Skupiny: Burana Orffchester, Načas, Epy de Mye, My3.avi, Irish Rose, Sekvoj, Pavel Helan a kapela, Bossorky, Panelákoví fotři, Přelet M.S., Bodlo, Akustik Rauš, PASS, Karpatské horké, Sanyland, Surikhata Trio, Písničkáři: Pavel Helan, Krystyna Skalická & Barbora Baronová, Hořký kafe, Oli & Lu, Petr Bublák, Jiří Míža
Vítězové soutěže o Krtka	1. Burana Orffchester (Znojmo) 2. Načas (Praha) 3. Epy de Mye (Jihlava)

	P: Pavel Helan (Moravské Knínice) Štáb: Sanyland (Bratislava)
--	--

DEVATENÁCTÝ ROČNÍK

Termín	2. – 5. 7. 2008
Místo konání	Náměšť na Hané
Koncertní scény	Amfiteátr, Kaplička, Radnice, Zámek, open scéna ve stanu nad Amfiteátre Předzahrada: Olomouc Pod Orlojem, Drahanovice, Šternberk, Lipník nad Bečvou
Celkový počet účinkujících	92
Účinkující v hlavních večerních programech	Äl Jawala (DE), Načas, Cop, Robert Křesťan a Druhá tráva, Xavier Baumaxa, Traband, Hradišťan, Vlasta Redl & spol., Sanyland, Epy de Mye, Pavel Helan, Burana Orffchester, Arnošt Frauenberg, Spirituál kvintet, Hořký kafe, Happy to Meet, Jablkoň, Šantré, Kamelot, Banjo Band Ivana Mládk, Asonance, Jumping Drums, Míša Leicht
Zahraniční hosté	Äl Jawala (DE)
Moderátoři	Blanka „Tornado“ Prudilová, Michal „Hroch“ Odložilík, Josef „Sandy“ Nosek, Jiří „Wilson“ Němec, Mirek Ošanec, Jan Dobiáš, Miloš Keller, Jiří moravský Brabec, Milan Tesař, Míša Leicht, Jaroslav Štěrba, Tomáš Hrubý, Slávek Janoušek
Programové bloky	Žalman & spol & spol & spol., Soutěž o Krtky I., II., Recitaly (7x), Hold legendě Peter, Paul & Mary, Trochu zelené odpoledne, Koncert Textařské dílny
Počet návštěvníků	8500
Novinky/speciality tohoto ročníku	Bubenický workshop Ivo Batouška, Textová dílna Slávka Janouška. Poslední večer: v programu „Překvapení na závěr“, znamenalo společné zpívání ve stylu strážnických Vítání slunce. Zlatý Krték pro Olomoucký kraj
KONKURS ZAHRADY	
Počet přihlášených interpretů	420
Finalisté	Skupiny: My3.avi, BlueGate, Přelet MS, Quanti Minoris, Jananas, Bossorky, Dojem, Ratata, Neboysa, Bandaband, Dobrá poloha, Špunt, Šestet, Půl dechu do měchu, Kofein, Zhasni, Tabáskova partyja, Netřísk Písničkáři: Xindl X, Hořký kafe, Duo Svitky, Jiří Míza,

	Michal Knébl, Terezie Palková
Vítězové soutěže o Krtka	1. My3.avi (Praha) 2. BlueGate (Plzeň) 3. Přelet M.S. (Blovic) P: Xindl X (Praha) Štáb: Hořký kafe (Praha)

DVACÁTÝ ROČNÍK

Termín	2. – 5. 7. 2009
Místo konání	Náměšť na Hané
Koncertní scény	Amfiteátr, Kaplička, Terasa, Zámek Předzahrada: Lipník nad Bečvou, Šternberk, Olomouc pod Orlojem, Drahanovice
Celkový počet účinkujících	88
Účinkující v hlavních večerních programech	My3.avi, BlueGate, Přelet M.S., Iva Marešová a 999, Hořký kafe, Pavel Bobek, Robert Křesťan a Druhá tráva, Žamboši, Jablkoň, Hradišťan, Bezefšeho, Epy de Mye, AG Flek, Arnošt Frauenberg, Jarret, Blue Effect, Jaromír Nohavica, Jumping Drums, Nezmaři, Arturo Fuerte (USA), Jana Šteflíčková, Cop, Xindl X Band, Kamelot, Žalman a spol.
Zahraniční hosté	Arturo Fuerte (USA)
Moderátoři	Josef „Sandy“ Nosek, Blanka „Tornado“ Prudilová, Michal „Hroch“ Odložilík, Jiří „Wilson“ Němec, Jan Dobiáš, Miloš Keller, Tomáš Hrubý, Milan Tesař, Jiří moravský Brabec, Petr Sedláček, Mirek Ošanec, Míša Leicht, Jaroslav Štěrba
Programové bloky	Začíná dvacátá Zahrada, Radost u Kapličky, Recitaly (11x), Soutěž o Krtky I., II., Půlnoc u Kapličky, Odpolední trampský večírek, Koncert textařské dílny, První a Druhý večer, Dvorana
Počet návštěvníků	9000
Novinky/speciality tohoto ročníku	Textová dílna Slávka Janouška. Reakce na smrt Waldemara Matušky ve formě krátkého koncertního bloku „Pocta Waldemaru Matuškoví“ v programu třetího večera. 2 Zlatí Krtci pro Spirituál kvintet k padesátému výročí založení skupiny a pro Český rozhlas Olomouc.
KONKURS ZAHRADY	
Počet přihlášených interpretů	256
Finalisté	Skupiny: Navostro, I. C. Q., Irish Rose, Jananas, Bossorky,

	Piosenki, Bodlo, Bujabéza, Quanti minoris, Alibaba, Dobrá poloha, Špunt, Zhasni, Dojem, Gajdošská muzika Starý Poddvorov, Honzíkova cesta, Vomiště, Půl dechu do měchu Písničkáři: Martin Rous, Sova – Slamák, Jiří Míza, Surikhata, L.P. Ševelpuna, Al Boss
Vítězové soutěže o Krtka	1. Navostro (Hradec Králové) 2. I. C. Q. (Ostrava) 3. Irish Rose (Košice) P: Martin Rous (Praha) Štáb: Jananas (Praha)

JEDENADVACÁTÝ ROČNÍK

Termín	2. – 5. 7. 2010
Místo konání	Náměšť na Hané
Koncertní scény	Amfiteátr, Kaplička, Terasa, Zámek Předzahrada: Lipník nad Bečvou, Šternberk, Olomouc pod Orlojem
Celkový počet účinkujících	95
Účinkující v hlavních večerních programech	Bezefšeho, Žamboši, Xindl X Band, Devítka, Navostro, Martin Rous, Spirituál kvintet, Jaroslav Urbánek, Žalman a spol., Arnošt Frauenberg, Robert Křesťan a Druhá tráva, Traband, Marien, Beňa a Ptaszek, Laura a její tygři, Epy de Mye, Fleret a Jarmila Šuláková, Stráníci, Jablkoň, Javor a Šany, Blue Effect, Jumping Drums, Čankišou, Cop, Hop trop, Hradišťan
Zahraniční hosté	Nebyli
Moderátoři	Josef „Sandy“ Nosek, Blanka „Tornádo“ Prudilová, Jiří „Wilson“ Němec, Kamila Střeštíková, Miloš Keller, Jan Dobiáš, Milan Tesař, Mírek Ošanec, Jiří moravský Brabec, Petr Sedláček
Programové bloky	Pocta Petru Kalandrovi, Recitaly (10x), Soutěž o Krtky I., II., Barvy léta, Odpolední večírek, Den písničkářů, Krtci se představují, Koncert textové dílny, První, Druhý večer, Dvorana
Počet návštěvníků	6000
Novinky/speciality tohoto ročníku	Bubenická dílna Ivo Batouška, Textová dílna Slávka Janouška.
KONKURS ZAHRADY	
Počet přihlášených interpretů	280

Finalisté	Skupiny: Shivers, Hluční sousedé, Zhasni, Esence, Bujabéza, Přistav, Lucrezia Borgia, 6tet, Hluboké nedorozumění, Dobrá poloha, Bodlo, Vomiště, Tabáskova partyja, Alibaba, Perkelt, Ogari, Půl dechu do měchu, Honzíkova cesta Písničkáři: Sova – Slamák, Jiří Míža, Monty, Svitky, Šimíčková – Cicvárek, David Bartoš
Vítězové soutěže o Krtka	1. Shivers (Volyně) 2. Hluční sousedé (Kopřivnice) 3. Zhasni (Nový Bor) P: Sova – Slamák (Ostrava) Štáb: Jiří Míža (Stará Ves u Rýmařova)

DVAADVACÁTÝ ROČNÍK

Termín	1. – 4. 7. 2011
Místo konání	Náměšť na Hané
Koncertní scény	Amfiteátr, Kaplička, Terasa, Zámek Předzahrada: Lipník nad Bečvou, Šternberk, Olomouc pod Orlojem
Celkový počet účinkujících	87
Účinkující v hlavních večerních programech	AG Flek, Sova – Slamák, Jablkoň, Hořký kafe, Žamboši, Pepa Streichl, Tomáš Klus, Epy de Mye, Robert Křest'an a Druhá tráva, Jumping Drums, Stráníci, The ETSU Old Time Pride Band (USA), Přelet MS, Peter Lipa a Bluesberry, Sto zvířat, Arnošt Frauenberg, Hradišť'an, Cop, Marien, Jan Nedvěd, Pětník, Beňa a Ptaszek, Monty, Devítka, Žalman a spol.
Zahraniční hosté	The ETSU Old Time Pride Band (USA)
Moderátoři	Jan Dobiáš, Miloš Keller, Mírek Ošanec, Josef „Sandy“ Nosek, Milan Tesař, Tomáš Hrubý, Jiří moravský Brabec, Petr Sedláček, Blanka „Tornádo“ Prudilová, Jiří „Wilson“ Němec
Programové bloky	Mošna – soutěž ČRo Sever, Soutěž o Krtky I., II.
Počet návštěvníků	5000
Novinky/speciality tohoto ročníku	Změna pravidel Konkursu Zahrady: předkola úplně zrušena, výběr na zahradu pouze prostřednictvím zaslaných nahrávek. Bubenická dílna Ivo Batouška. Zlatý Krtek pro
KONKURS ZAHRADY	
Počet přihlášených interpretů	300

Finalisté	<p>Skupiny: Bujabéza, Passage, Lucrezia Borgia, Dobrá poloha, Tabáskova partyja, Isara, Alibaba, Bodlo, Vomiště, Hlasoplet, Půl dechu do měchu, Švédova trojka, Esence, Čava, Apple, Masolit, Aulen Orfeus, Dámi</p> <p>Písničkář: Monty, Pavel Tabásek, Hana Kopřivová, Šimková – Hávová, Šimíčková – Cicvárek, Jan Řepka, Svitky, Špatná – Žemla</p>
Vítězové soutěže o Krtka	<p>1. Bujabéza (Olomouc)</p> <p>2. Passage (Praha)</p> <p>3. Lucrezia Borgia (Znojmo)</p> <p>P: Monty (Brno)</p> <p>Štáb: Alibaba (Horka nad Moravou)</p>

ZÁVĚR

Festival Zahrada byl založen v roce 1990 týmem dřívějších organizátorů Porty v čele s dramaturgem Michalem „Juppem“ Konečným. Hlavní motivací pořadatelů byla možnost vytvořit vlastní svobodný festival v nových politických a společenských podmínkách. Vedle hudební stránky se členové štábu zaměřili na vytvoření příležitosti pro setkávání lidí s podobnými zájmy a pohledem na svět, kteří vytvářejí společenství a nevnímají hudbu jen pasivním sezením na koncertech. Dále se tým zaměřil na žánrové otevření i mimo stylově-žánrovou oblast FCT.

Prvních osm ročníků se uskutečnilo ve Strážnici na Hodonínsku v areálu zámeckého parku, v němž se koná také tradiční Mezinárodní folklórní festival. V prvním roce se akce zúčastnilo přibližně 1500 diváků, což organizátoři pokládali za úspěch, avšak nestačilo to na pokrytí všech nákladů a festival se zadlužil. V následujících letech ale popularita přehlídky rostla, účast se přiblížila k desíti tisícům návštěvníků, pořadatelé splatili všechny závazky a od třetího ročníku se festival mohl začít více rozvíjet. Rozšířil se ze tří dnů na čtyři a jeho součástí se stal Konkurs Zahrady, jehož finalisté soutěžili o ocenění Krteček, později Krtek. Po neshodách s majitelem areálu, Národním ústavem lidové kultury ve Strážnici, se v roce 1998 přehlídka přemístila do Náměšti na Hané, městyse poblíž Olomouce, kde také zažila největší rozkvět. Každoročně přijíždělo až dvanáct tisíc návštěvníků a koncertní scény se rozšířily i do okolí: před zahájením festivalu v Náměšti probíhaly propagační koncerty také v Olomouci, Velké Bystřici, Drahanovicích, Lipníku nad Bečvou, Litovli a Šternberku. Kolem roku 2005 ale nastalo období úpadku Zahrady a počet diváků klesl pod deset tisíc. Důvodů můžeme nalézt několik: pokles zájmu mladých lidí o folk a příbuzné žánry a jejich přesun spíše na rockové festivaly, velký počet folkových festivalů a s tím spojené rozvrstvení diváků mezi větší množství hudebních přehlídek, nástup finanční krize a odliv sponzorů. Poslední ročník se uskutečnil již s finančními problémy v roce 2011 s počtem pouhých pěti tisíc účastníků.

Celé festivalové dění se vždy odehrávalo na více scénách. Ve Strážnici to byly amfiteátry Zámek, určený pro folkovou a folkrockovou hudbu, a Bludník, v jehož prostorách zněla hudba klidnější, akustická, trampská. V areálu Letního kina probíhaly speciální pořady, projekty, představovaly se zajímavé osobnosti a objevy. Scéna Ostrůvek byla přes den otevřená mladým či začínajícím interpretům a večer a v noci na ní hrály kapely spíše k tanci. V Náměšti na Hané byla jedna hlavní scéna, Amfiteátr.

Na jeho pódiu probíhaly večerní koncerty a zpočátku se zde v odpoledních hodinách odehrávala soutěž o Krtečky, avšak od roku 2005 se scéna rozezvučela vždy až ve večerních hodinách. Přes den se festivalové dění soustředilo na tři scény. Hlučnějším kapelám s větším obsazením patřila scéna Kaplička, různé projekty, objevy a speciality se představovaly u Radnice a později na Terasě u hlavní scény, a jako komorní, písničkářská a akustická scéna sloužila jedna místnost zdejšího zámku. V některých letech probíhal program také v kostele svaté Kunhuty na náměstí a v zámecké kapličce Nejsvětější Trojice. Do programu byly začleněny speciální tematické bloky. Mezi ty nejčastější patřily soutěžní koncerty o Krtečky, bluegrassová a trampská scéna, koncert písničkářů, taneční párty, koncert dřívějších držitelů Krtečka a ocenění z jiných festivalů a bloky jednotlivých hudebních vydavatelství.

Účinkující dělíme do několika kategorií: tzv. stálice, které se zde objevovaly pravidelně, např.: Žalman a spol., Bokomara, Cop či Jablkoň. Velkou část účinkujících tvořily kapely vzešlé z Konkursu Zahrady, např.: Jarret, Devítka, Happy to Meet a Semtex. Do poslední kategorie řadíme speciální hosty, ať už české (Emil Viklický, Banjo Band Ivana Mládka, Sto zvířat, Laura a její tygři), či zahraniční, jichž však bylo velmi málo. Dramaturg se totiž zaměřoval spíše na české interprety.

Význam Zahrady spočíval v jedné linii v návaznosti na festival Porta. Tak jako Porta byla hlavním a stěžejním festivalem stylově-žánrové oblasti FCT v sedmdesátých a osmdesátých letech minulého století, Zahrada její místo zaujmula v devadesátých letech a držela si jej až do svého konce.

Největším přínosem Zahrady však byla reflexe veškerého dění v oblasti FCT a zároveň podněcování jejího dalšího vývoje. To, že dramaturgie Zahrady byla progresivní a inovativní, vedlo k celkovému vývoji žánru, fúzím s jinými typy hudby a ovlivňování dalších interpretů. Specifickým nástrojem rozvoje folku a příbuzných žánrů byl Konkurs Zahrady, jehož prostřednictvím pořadatelé hledali mladé a zajímavé interprety, kteří se tak mohli dostat na Zahradu i jiné festivaly. Zahrada proto sloužila i jako veletrh pro další pořadatele a hudební dramaturgy.

V neposlední řadě je třeba vyzdvihnout sociální aspekt festivalu. Návštěvníci i účinkující se navzájem často znali, setkávali se, společně pořádali noční jam sessiony. I přes den se z okolí areálu ozývala hudba, ať už ve formě neoficiálních koncertů nebo pouhého zpívání určitého okruhu přátel. Lze tedy mluvit o Zahradě jako o subkultuře.

Vzhledem k tomu, že s ukončením Zahrady ztratila stylově-žánrová oblast FCT svou stěžejní akci, systém vyhledávání nových interpretů i místo setkávání, nabízí se

otázka o budoucnosti oblasti FCT. Je jisté, že Zahrada se již neobnoví a není ani pravděpodobné, že by vznikl nový festival podobných rozměrů. Zůstávají tedy menší regionální přehlídky, které zařazují převážně místní interprety. Jistý způsob celorepublikového vyhledávacího systému stále funguje u festivalu Porta. Dále můžeme zmínit iniciativu Folk žije kolem Víta Troníčka a Ivana Kurteva, jenž je však spíše uzavřen do sebe, a určitou nadějí pro růst žánru může být také rozšiřující se projekt Open Mic, který otevírá prostor pro jakékoliv zájemce, především z řad začínajících interpretů.

RESUMÉ

Diplomová práce se zabývá historií, dramaturgií a významem festivalu Zahrada, jenž probíhal v letech 1990–2011 ve Strážnici a v Náměšti na Hané. Jeho hlavním organizátorem byl Michal „Jupp“ Konečný, dřívější šéfdramaturg festivalu Porta.

V jednotlivých kapitolách je pojednáno nejprve o historii festivalů populární hudby ve světě i u nás a o vývoji a vzájemném prolínání stylově-žánrových typů folk, country a tramská píseň. V syntetické části je jedna kapitola věnována vývoji festivalu Zahrada od jeho počátků, plánování a vizí, přes změnu umístění, největší rozkvět, až po úpadek. Další kapitola sleduje dramaturgii, účinkující, charakterizuje festivalové scény a tematické programové bloky. Závěr syntetické části je věnován kapitole definující význam přehlídky. Zaměřuje pozornost na souvislost s festivalem Porta, vliv na vývoj stylově-žánrové oblasti FCT a na sociální aspekt festivalu. Faktografická část přináší přehled všech sesbíraných informací k jednotlivým ročníkům. Přílohami práce jsou fotografie prostředí festivalu, ukázky propagačních a informačních materiálů a celkový přehled všech interpretů.

Zahrada se hned v prvních letech stala největší přehlídkou svého druhu na našem území, převzala tak dřívější roli festivalu Porta. Díky progresivní dramaturgii se více žánrově otevírala a dění na Zahradě ovlivňovalo celkový vývoj stylově-žánrové oblasti. Tomu sloužil také Konkurs Zahrady, jehož prostřednictvím pořadatelé vybírali mladé a začínající interprety, kteří na Zahradě soutěžili o ocenění Krteček, resp. Krtek. Největší rozkvět přehlídka zažívala po roce 2000, avšak o pět let později začala návštěvnost z různých důvodů uvedených v práci klesat a festival skončil v roce 2011.

SUMMARY

This Master's thesis deals with the history, dramaturgy and importance of the Zahrada festival, which was held from 1990 to 2011 in Strážnice and in Náměšť na Hané. The festival's main organizer was Michal "Jupp" Konečný, the former chief dramaturge of the Porta festival.

Individual chapters of the thesis describe the history of pop music festivals in the world and in Czechia, and the development and mutual interweaving of the style-genre types folk, country and tramping song (FCT). In the synthetic part of the thesis, one chapter describes the development of the Zahrada festival from its beginnings, planning and visions; through the transfer to another city and the greatest bloom; up to the decline. Another chapter deals with the dramaturgy and the performers, it characterizes individual stages and thematic programme sections at the festival. The final chapter of the synthetic part presents an evaluation of the festival's importance. It pays attention to the connection with the Porta festival, to Zahrada's influence on the development of the FCT style-genre field, and to the festival's social aspect. The descriptive part of the thesis presents an overview of all the collected information regarding individual years of the festival. The supplements of the thesis consist of photographs of the festival grounds, sample promotional and information material and a complete overview of all performers.

Already in its first years, Zahrada became the biggest show of its kind in Czechia and it took over the earlier role of the Porta festival. Thanks to its progressive dramaturgy, it became more open with respect to genres and Zahrada's events influenced the general development in the style-genre field. This was also achieved by Zahrada's auditions in which the organizers chose young and beginning performers to compete for the Krteček prize, later renamed Krtek. The show's greatest bloom came about after 2000. However, five years later, the attendance started to drop (for various reasons, which are discussed in the thesis), and the festival was shut down in 2011.

ZUSAMMENFASSUNG

Die Magisterarbeit beschäftigt sich mit der Geschichte, Dramaturgie und Bedeutung des Zahrada Festivals, das in den Jahren 1990–2011 in Strážnice und Náměšť na Hané stattfand. Sein Hauptorganisator war Michal „Jupp“ Konečný, der frühere Chef dramaturg des Porta Festivals.

Die einzelnen Kapitel behandeln die Geschichte der Popmusik-Festivals in der Welt und in Tschechien und die Entwicklung und das gegenseitige Durchdringen der Stil-Genre-Typen Folk, Country und Trampinglied (FCT). Ein Kapitel in dem synthetischen Teil widmet sich der Entwicklung des Zahrada Festivals von seinem Beginn, Planung und der Visionen, über das Verlegen in eine andere Stadt und den größten Aufschwung bis zum Niedergang. Das nächste Kapitel beschreibt die Dramaturgie und die Interpreten, es charakterisiert die Festivalszenen und thematischen Programmblocks. Das letzte Kapitel des synthetischen Teiles legt eine Einschätzung der Bedeutung des Festivals vor. Es widmet sich dem Zusammenhang mit dem Porta Festival, dem Einfluss auf die Entwicklung des Stil-Genre-Gebietes FCT und dem sozialen Aspekt des Festivals. Der deskriptive Teil der Arbeit bietet eine Übersicht aller Informationen, die zu einzelnen Jahrgängen gesammelt wurden. Die Arbeit enthält die folgenden Anhänge: Fotografien der Festivalanlagen, Beispiele von Propagations- und Informationsmaterialien und eine Gesamtübersicht aller Interpreten.

Das Zahrada Festival wurde gleich in den ersten Jahren zu der größten Schau ihrer Art in Tschechien, es übernahm die frühere Rolle des Porta Festivals. Dank der progressiven Dramaturgie wurde es mehr offen hinsichtlich der Genres und das Geschehen auf Zahrada beeinflusste die gesamte Entwicklung des Stil-Genre-Gebietes. Dazu hat auch eine Vorauswahl beigetragen, bei der die Organisatoren junge und unerfahrene Interpreten ausgewählt haben, die dann auf Zahrada um den Krteček-Preis (später in Krtek umbenannt) kämpften. Der größte Aufschwung der Schau fand nach dem Jahr 2000 statt. Jedoch fünf Jahre später begann die Anzahl der Besucher zu sinken (die verschiedenen Gründe dafür werden in der Arbeit besprochen) und das Festival wurde im Jahre 2011 zu Ende gebracht.

PRAMENY A LITERATURA

PRAMENY

ARCHIVNÍ PRAMENY

Soukromý archiv Michala „Juppa“ Konečného

Soukromý archiv autorky

TISK

Folk & Country, 1991–2009

Folk, 2010–2011

Hanácké noviny 1993–1994

Hanácký a středomoravský den, 1999–2001

Lidové noviny, 1991–2009

Mladá Fronta DNES, 1990–2012

Mladý svět, 1990–2003

Nové Přerovsko, 2007

Olomoucký deník 1999–2013

Právo, 2002–2011

Rovnost, 1999–2005

Sedmička, 2011

Slovo, 1996–98

Svoboda, 1997–2001

ZN Zemské noviny, 1998–1999

AUDIO, VIDEO

Seriál České televize *Folkomotivy*

Pořad České televize *Zahrada 2005*

Seriál České televize *Na moll*

Seriál ČRo Olomouc *Na cestě*

Seriál Radia Proglas *Slyšte lidé* – cyklus *Galerie Krtečků / Krtků*

Seriál České televize *Bigbít*

Seriál České televize *Zašlapané projekty* – díl *Folkový kolotoč*

INTERNETOVÉ ZDROJE

Rollingstone.com. Dostupné na www:

<http://web.archive.org/web/20070209163601/http://www.rollingstone.com/news/story/6085488/woodstock_in_1969>.

Ihned.com. Dostupné na www: <http://ihned.cz/c4-10102850-18754690-000000_d-10102850-18754690-000000_d>.

Irossler.cz. Dostupné na www: <<http://www.irossler.cz/festival/decinska-kotva/5573/decinska-kotva-1968#more-5573>>.

Spiritualkvintet.cz. Dostupné na www:

<<http://www.spiritualkvintet.cz/Html/History/History1.htm>>.

Hutka.cz. Dostupné na www: <<http://www.hutka.cz/new/html/pisnickar8.html>>.

ROZHOVORY A KORESPONDENCE

Michal a Hana Koneční: 7. února 2014

Ivan Rössler: 9. dubna 2014

Jiří moravský Brabec: 14. dubna 2014

Jan Krist: 16. dubna 2014

Ladislav Dobeš: 15. dubna 2014 (v osobním archivu Jana Blümla)

LITERATURA

FLAM, Zdeněk. *Festival politické písně Sokolov* [online]. 2010 [cit. 2014-03-26]. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta. Vedoucí práce Aleš Opekar. Dostupné z: <http://is.muni.cz/th/110044/ff_m/>

KONEČNÝ, Michal. Předmluva k: DOBIÁŠ, Jan. *Brnkání na duši: [rozhovory s čes. zpěváky pop-music]*. 1. vyd. Praha: Práce, 1990. 254 s.

LANGER, Miloslav Jakub, ed. *Porta znamená brána: I do nového století?*. Vyd. 1. Praha: Adonai, 2001. 183 s.

MATZNER, Antonín – POLEDŇÁK, Ivan – WASSERBERGER, Igor. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby*. [Díl 1]. Část věcná. 2. dopl. vyd. Praha: Supraphon, 1983. 415 s.

NEŠPOR, Zdeněk R. *Děkuji za bolest: náboženské prvky v české folkové hudbě 60.-80. let*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2006. 383 s.

PAVLIČÍKOVÁ, Helena. *Český folk – fenomén hudební i sociální*. Rkp., diplomová práce. Olomouc, Filozofická fakulta Univerzita Palackého v Olomouci. 1998. 136 s.

PAVLIČÍKOVÁ, Helena. *Společenská a umělecká pozice českého folku před listopadem 1989 a bezprostředně po něm*. Rkp., bakalářská práce. Olomouc, Filozofická fakulta Univerzita Palackého v Olomouci. 1996. 69 s.

POLEDŇÁK, Ivan. *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. 2. nezm. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005. 231 s. Skripta (UP Olomouc).

PROKEŠ, Josef. *Česká folková píseň: v kontextu 60.-80. let 20. století*. Vyd. 2. Brno: Masarykova univerzita, 2011. 168 s.

The new Grove dictionary of music and musicians. Stanley Sadie – John Tyrrel (ed.). 2nd ed. New York: Grove, 2001.

VLASÁK, Vladimír. *Folkáři: báječní muži s kytarou, kteří psali dějiny*. Řitka: Daranus, 2008. 332 s.

VONDRÁK, Jiří a SKOTAL, Fedor. *Legendy folku & country: jediný téměř úplný příběh folku, trampské a country písňe u nás*. Vyd. 1. Brno: Jota, 2004. 541 s.

PŘÍLOHY

1. Plakát festivalu Zahrada 2010
2. Titulní strana festivalového vydání časopisu *Folk & Country*
3. Vstupenka na festival a hlasovací lístky do divácké soutěže o Krtečky
4. Tabulka s přehledem všech účinkujících za 22 let Zahrady

Příloha č. 1: Plakát festivalu Zahrada 2010

ČESKÝ ROZHLAS OLOMOUC 92.8 a 106.8 FM
Country RADIO 89.5 FM
RADIO MANIA 92.3 FM Nejlepší hudební ujběři
Sams on 105.9 FM Místní rádio www.radiosamson.cz
Olomoucký kraj
FOLK www.casopisfolk.cz
radio čas 92,8 · 105,9 · 89,5 · 98,3

MUSIC FESTIVAL ZAHRADA 2010

150 skupin a sólistů na čtyřech scénách

LAURA A JEJÍ TYGŘI • HRADIŠŤAN • FLERET A JARMILA ŠULÁKOVÁ • XINDL X • ROBERT KŘEŠŤAN
A DRUHÁ TRÁVA • BLUE EFFECT • SPIRITUÁL KVINTET • ŽALMAN A SPOL. • TRABAND • DEVÍTKA
• BEŇA A PTASZEK • POLETÍME? • JABLKOŇ • ČANKIŠON • MAJEROVKY
A ALICE HOLUBOVÁ • COP • JARON • B.U.R.A.N.A. ORCHESTR
• KOŇABOJ • BEJBY • OBOROH • NAVOSTRO • JANANAS • IRISH ROSE
• ARNOŠT FRAUENBERG • EPY DE MYE • MARTINA TRCHOVÁ • LÍSTEK • HOŘKÝ KAFE • LUBOŠ
JAVŮREK A ŠANY • HOP TROP • SEMTEX • PEPA STREICHL ... a další skupiny a sólisté

PROGRAM NA JEDNOTLIVÉ DNY NAJDETE NA STRANĚ 18

Náměšť na Hané

2. - 5.7. 2010

www.casopisfolk.cz

Közel Oficiální pivo festivalu
pepsi
C H CATERING s.r.o.
MUSIC CITY www.music-city.cz
PRAHA MUSIC-CENTER
SP 00
Interbus Praha
algeco
TOI TOI
M. K. HARAZIN
ISIC ISIC.CZ
KOKTEJL

Hlasování diváků • Táboreni v CENĚ VSTUPENKY • Koupaliště • Hlídaní dětí • Zvířata na festival nemohou • Permanentky na čtyři nebo na tři dny • Dětská vstupenka za 1 Kč • Slevy pro juniory cca 50% • 15% sleva na místě pro držitele karet: ISIC, Alive, ID karty Music City a členové Klubu Country rada • Předprodej v sítích Sazka Ticket, Eventim, TicketArt, Ticketportal a Ticketstream • Dotazy a předprodej vstupenek: FM Production, s.r.o., Husinecká 21, 130 00 Praha 3, Tel.: 222 541 889, e-mail: redakce@fmproduction.cz • Aktuality v časopise FOLK a na www.casopisfolk.cz

KYVADLOVÁ DOPRAVA Z OLOMOUCE OD HLAVNÍHO NÁDRAŽÍ ČD (A PO KONCI KONCERTŮ ZPĚT) ZAJIŠTĚNA

TICKET eventim **TICKETART** **TICKETPORTAL** **TICKETSTREAM** **Jih** **RADIO FOLK** **ČESKÝ ROZHLAS BRNO** **PRAHA** **DNES**

Programový zpravodaj KRTEK - zvláštní číslo časopisu Folk&Country / ZDARMA

FOLK & COUNTRY

DIVÁCKÉ HLASOVÁNÍ
Rozhodněte, kdo bude
příští hvězda: v soutěži
o Krtečka u Kapličky
6. a 7. 7. od 10.00

FOLKROCK & BLUES & ETHNO & JAZZ & BLUEGRASS...

ZAHRADA 2006

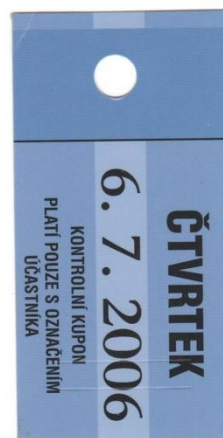
At First Light (Velká Británie/Irsko) ● Spirituál kvintet
Fléret a Jarmila Šuláková ● Vlasta Redl ● Hosté z Polska a Slovenska
Robert Křesťan ● Rangers ● Nad'a Urbánková ● Loňští vítězové
Písničkáři ● Hvězdy i objevy ● To nejlepší z Konkursu Zahrady

Náměšť na Hané a okolí | 5. - 8. 7. 2006

www.folkcountry.cz

Příloha č. 3: Vstupenka na festival a hlasovací lístky do divácké soutěže o Krtečky

Příloha č. 4: Tabulka s přehledem všech účinkujících za 22 let Zahrady

A – Dún

Acoustic Impact	Beňa a Ptaszek	Cuba Kubikula
AG Flek	Bezefšeho	Cymbelín
Ahoj	BG Album	Czaldy-Waldy quartet
Ajeto	BG Bazar	Čankišou
Akorát	BG Collection	Čechomor (Českomoravská)
Akustik Rauš	BG Styl	Čtyrlístek
Al Boss	Bíla nemoc	Dad
Äl Jawala	Bílá vrána	Dagmar Andrtová
Alan Vitouš	Black Uganda Choir	Dámi
Alena Vítová	Blanket	Dan Koreda
Alba Mons	Blues Angels	David Bartoš
Alešanka	Blue Dogs	David Vysloužil
Alibaba	Blue Effect	De jure
Allan Mikušek a kapela	Blue Gate	Dekorace
Amalgam	Blueland	Demižon
Amfora	Bluegrass Collection	Deneb
Amulet	Bluesberry	Denjisa
Ankara	Blueshell	Dessert
Apple	Bob a Bobci	Devítka
Arnošt Frauenberg	Bobova dieta	Disneyband
Arturo Fuerte	Bodlo	Dita Kopečná a kapela
Asonance	Bokomara	Divadlo
Astro Song Orchestra	Bonsai	Divozel
At First Light	Bonsai č. 3	Dlhé diely
Aulen Orfeus	Bossorky	Do větru
Auris	BPT	Dobrá poloha
Baborad'	BROLN	Dobrej den
BaF	Brontosauři	Docuku
Bafalo	Bůhví	Dojem
Banda Band	Buty	Dominika
Bára & Mariáš	Bujabéza	Domino
Barel Rock	Burana Orffchester (B.U.R.A.N.A. Orchestr)	Douda Band
Barevnej den	Cava	Drink Band
Basama s fousama	Celtic Cross	Drive
Benedikta	Cimbal Classic	Drops
Beppe Gambetta	Classic Bourbon Sextet	Druhá míza Vojty Zíchy
Berušky	Classic RnR Band	Druhý dych
Banjo Band Ivana Mládka	Condurango	Družina (Jej družina)
Banjo Gang	Cop	Dřevorubcovy boty
Beata Bocek	Corpus delicti	Dún an Doras

Duo – Jano

Duo Ambra	Funny Fellows	Hunting
Duo Cis	Gajdošská muzika	Hutka - Hladík
Duo Drc	Gamba Blues band	Charlie McCoy
Duo Hups	Genesis	Chesed
Duo M+U	Geneze	Chutney
Duo Salamander	Ginevra	I.C.Q.
Duo Vitráž	Gosband	Inka Tognerová
Dušan Dobiáš	Grass Quartet	Inkululeko Yabatsha
Eagles & Horses	Grassband	Irena Budweiserová
Easy	Grass Cocktail	Irish Dew
Edo Klena a Klenoty	Grasshoppers	Irish Rose
Echolama	Grassland	Isara
Emil Pospíšil	Gratis	Iva Marešová & 999
Emil Viklický	Greenhorns	Ivan Hlas & His Boys
Eoghan O'Reilly & High Time	Gregor & Sedláček	Ivo Batoušek
Epy de Mye	Grim	Ivo Cicvárek (a OKO)
Esence	Grupa Furmana	Ivo Jahelka
Eva Henychová	H+J Vedralovi	Ivo Viktorin a spol.
Exfanta	HB Stop	Ivy
FT Prim	Hambo	Já, ty a on
Falešná karta	Hana Kopřivová	Jablkoň
Flash Company	Happy to Meet	Jakub Noha Band
Fleret a Jarmila Šuláková	Harry Phill Band	Jameki
Folklok	Heiduk - Slaměný	James Harries
Folkšok	Helan & Krejčík	Jamison Young
Folk Team	Heřmánek	Jan Bican a Křupani
Fontanela	Hlasoplet	Jan Burian
Forehand	Hluboké nedorozumění	Jan Hrubý a Kukulín
Formát	Hluční sousedé	Jan Matěj Rak
Forrest Gump	Hod Brod	Jan Nedvěd
Fragment	Honzíkova cesta	Jan Rokyta
František Černý	Hop trop	Jan Řepka
František Nedvěd	Hořký kafe	Jan Zubrycký
František Nedvěd jr. a Nominace	Hot Grass	Jana Bauerová
František Segrado a Veselá bída	Houpačky (Modrý houpačky)	Jana Betty Terlecká
František Stralczynský a Kapel	Hradišťan	Jana Kúdelová
Františkovo sestry	Hrdza	Jana Šteflíčková (& Kůň)
Freegrass	Hromosvod	Jana Věbrová
Fregata	Hudec - Kloupar	Jananas
Fun trio	Hulán - Hromčík	Janoušek - Vondrák

Jant – Min

Jantar	Karpatské horké	Macura - Bank
Jarabáci	Klec	Madalen
Jaromír Nohavica	Klíč	Madam
Jaroslav Hutka	Klobouk	Magdalena Brožková
Jaroslav Samson Lenk	Kofein	Magison
Jaroslav Urbánek	Kochtaband	Majerovky (brzdové tabulky)
Jarmark	Kolínský symfoňáček (KOS)	Malá lesní jablkoň
Jarret	Koňaboj	Mamawa
Jasoň	Kory & Shenan	Maňana
Jauvajs	Kosti	Maraca
Javor a Šany	Krédo	Marek Kučera
Javory	Ku-kuč	Maria Hoffman
Jednofázové kvasenice	Květa Krejčová	Marien
Jen tak	Kvinta	Markéta a Lazarové
Jen tak tak	Kvokál	Marcel Kříž
Jeroným Lešner	Kytaráci	Martin Rous
Jinotaj	L. P. Ševelpuna	Martin Šíl
Jiří Bílý	Ladislav Bicker	Martina Trchová
Jiří Dědeček	Lady I. & Blue birds	Marvin
Jiří Konvrzek	Laura a její tygři	Maskara
Jiří Míža	Lavina	Masolit
Jiří Smrž	Lazy Pigs	Matěj
Jiří Schmitzer	Lehká noha	MEDart
Jiří Štěpánek	Lekra	Medovina
Jiří Zip Suchý	Lenka Slabá a Skup	Merliton
Jitrocel	Leporelo	Messalina
Jízda	Létající rabín	Metuje
Jumping Drums	Letokruhy	Mezitím
Juwel Folk	Lidumil	Miguel Montanar
K+K Band (Krajíček - Král)	Lístek	Michal Braxatoris
Kabája	Lištičky	Michal Hromek
Kajkery	Lojzíci	Michal Knébl
Kale a Věra Bílá	Lojzo	Michal Rádl
Kaluže	Lokálka	Michal Tučný
Kamelot	Luboš Vondrák	Michal Vaněk
Karamela	Lucie Faltýnková	Miki Ryvola
Karel Holas	Lucie Redlová	Milan Sova
Karel Plíhal	Lucrezia Borgia	Miloš Makovský
Karel Vepřek	Lukáč & Mottl	Minehava
Karelia	Máci	Minigrass

Mír – Pou

Miroslav Machalík	Netřesk (Jablonec)	Pavel Tabásek
Miroslav Douđa Zajac	Netřísk	Pavla Milcová + Peter Binder
Mistři a Markétka	Nevermore & Kosmonaut	Pavlına Jíšová
Miša Leicht (a Lehká kavalerie)	Nezmaři	Pepa Lábus a spol.
MMS	Nieuwenhuizen Trio	Pepa Nos
Moberg Ensemble	NOI	Pepa Streichl
Modrá kref	Noemi8	Pepa Štross
Modrá půlnoc	Nota Bene	Pergamen
Modrotisk	Nová tvář	Perkelt
Mokrý stoupačky	Nové lodě	Peter Lachký
Moment	Noví Brontosauři	Peter Lipa
Monogram	Nový Rownák	Pět oříšků pro Popelku
Monty	O.P.T	Pětník
Morgána	Oboroh	Petr Bende Band
Mošny	Od ucha k uchu	Petr Brandejs Band
Mothers Follow Chairs	Odpolední směna	Petr Bublák
Mour	Ogari	Petr Kalandra Memory Band
Mrakoplaš	Old River Jazzband	Petr Karas
Muziga	Olegovo pozdní odpoledne	Petr Linhart
My3.avi	Oli & Lu	Petr Pololáník
Na čisto	Ondřej Metys	Petr Sedláček
Na chvíli motyli	Onen svět	Petr Verner Band
Na moment	Oregano	Petra Šany Šanclová
Na pár chvíl	Oskar Petr a Fabrika Akustika	Pexeso
Na větvi	Otazník	Piano
Načas	Ozvěna	Pidilidi
Naďa Urbánková	P.O.L.	Pink folk
Nadoraz	Pacifik	Piosenki
Náhoda Praha	Pádlo	Piškot
Náhodná sešlost	Panelákoví fotři	Plocek & Šuranská
Nahos	Panoptikum	Pohoda
Naley Band	Pánská jízda	Pohromadě na přehradě
Natalika	Parapet	Poletíme?
Navostro	Pass	Poloband
Neboysa	Passage	Ponožky pana Semtamťuka
Nedvědi	PAT	Potíže
Nerez	Pavel Bobek	Poupata
Neřež	Pavel Býma	Pouta
Nestíháme	Pavel Dobeš (92-5 s Dvořáčkem)	Poutníci
Netřesk (Brno)	Pavel Helan (a Kapela)	Pouto

Pov – Ten

Povijan	Rubikon	Stopa
Povodeň	Rudolf Hancvencl	Stráníci
Pozdě v noci	Ryby	Strašlivá podívaná
Pozdní odpoledne	Rychnová - Libovická	Střepy
Pranic	Samo sebou	Suchaři na Řípu
Pražce	Samson a jeho parta	Surikhata
P.R.D.I.	Sanyland	Svítání
Proč?	Second band	Svitky
Proč ne	Sekvoj	Synkopy
Prokop - Andršt - Hrubý	Sem tam	Šantré
Prsten	Semtex	Šárka Burešová
Přelet MS	Sestry Havelkovy	Šestet
Příbuzní	Sestry Steinovy	Šimíčková & Cicvárek
Přístav	Shannon	Šimková & Hávová
Půl dechu do měchu	Shivers	Šmehydlo
Pupkáči	Schwesser & Franek	Šnek a spol.
Původní Bureš	Siesta	Špatná & Žemla
Qjeten	Silmaril	Šprk
Quanti minoris	Simona Košařová	Špunt
Quaoar	Skalická & Baronová	Šumica
Quartet Petra Kůse	Skiblu	Švédova trojka
Radek Veselý	Skoro	Švorc
Radošov	Slávek Heiduk	Ta Jana z Velké Ohrady
Radúza	Slávek Janoušek	Tabáskova Partyja
Rafael	Slávek Klecandr	Taburet
Rampa Music	Slepá kolej	TAH
Rangers	Sluneční orchestr	Tajf
Ratata	Sluníčko	Taliesyn
Redlin	Slzy cez smiech	Tamaleja
Relief	Směr Jih	Tamaral
Revival	Sova - Slamák	Tankový prapor
Richard Kroczek st.	Spirit	Tara Fuki
Robert Křesťan a Druhá tráva (Malinaband)	Spirituál kvintet	Taurus
Rod MacDonald	Spolektiv	Taxmeni
Rolničky	Spolu (Žamboch, Monty, Frauenberg)	Teagrass
Roman Horký	Springtime	TEB
Roman Špilínek	Stan da Kahuda	Telegraf
Romana Tomášková	Starej mlejn	Templáři
Rosa Coeli	Sto zvířat	Tempo di vlak
Rovnátko	Stonehenge	Ten G Singers

Ter – Ž

Tereza Terčová	Ty syčáci	Winschoten Shantykoor
Terezie Palková	Ulice	Woodoojam
Terne Čhave	Union	Xavier Baumaxa
The Angeles	Úsvit	Xindl X
The Colt	Vadugo	Yerrycan
The ETSU Old Time Pride Band	Vaganti	Z horní dolní a dál na jih
The Revue!	Věcičky	Zajíc - Hrdlička (P+L)
The Šůtrs	Věra Horká	Zbyněk Zeman
Tichotovi Zdeňka a Jiří	Věra Martinová	Zdarr
T'n'T	Veselá tráva	Zdeněk Hamřík
Točkolotoč	Vesna Cáceres	Zdeněk Vřešťál
Tolhaje	Vílí kvil	Zelenáči
Toman a lesní panna	Vít Liboška	Zhasni
Tomáš Červenka	Vítr ve vlasech	Ziarenka
Tomáš Klus	Vladimír Čáp	Zimour
Tomáš Kočko a Orchestr	Vladimír Merta	Zlom
Tomáš Linka a Hillbilly	Vladimír Mišík & ETC...	Znenadání
Tomáš Matouš	Vladimír Veit	Zrcadla
Traband	Vlasta Redl	Zrcadlové sestry
Trampas	Vlasta Třešňák Band	Zrní
Trapas	Vlastislav Jareš	Zuzana Homolová
Trdlo	Vltavín	Zuzana Mojžišová a skupina (dřív Jej družina)
Trepka	Vojta Kid'ák Tomáško	Zuzana Navarová & KOA
Trní	Vojta Zícha a Druhá Míza	Zuzana Rychnová
Trocha soli	Vomiště (Dr. Rudolf Vomiště)	Žalman a spol.
True harmony	Voxtet	Žalman a spol. (původní)
Třetí zuby	Vrkoč	Žamboši
Tu v dome	Wabi Daněk	Želví nervy
Tua Borta	Wayne Erbsen	Žízeň
Turkovci	Weekend	Žofie Kabelková
Turnioki	Wild West	

ANOTACE

Příjmení a jméno autora:	Přikrylová Lucie
Katedra:	Muzikologie
Fakulta:	Filozofická
Název diplomové práce:	Festival Zahrada
Vedoucí diplomové práce:	Prof. PhDr. Jan Vičar, CSc.
Počet znaků:	185442
Počet příloh	4
Počet titulů použité literatury a pramenů:	46
Klíčová slova:	Zahrada, festival, folk, country, trampská píseň, FCT, Konkurs, Krtek, Krteček, Strážnice, Náměšť na Hané, Michal „Jupp“ Konečný, Porta
Krátká charakteristika diplomové práce:	<p>Práce se zabývá historií, dramaturgií a významem festivalu Zahrada, jenž probíhal v letech 1990–2011 ve Strážnici a v Náměšti na Hané.</p> <p>Charakterizuje vývojové tendence festivalu a jeho návštěvnost, rozebírá dramaturgii, popisuje festivalové scény a tematické koncertní bloky.</p> <p>Zaměřuje se také na souvislost s festivalem Porta, vliv Zahrady na vývoj stylově-žánrové oblasti FCT a na sociální aspekt festivalu.</p> <p>Faktografická část přináší podrobný přehled všech sesbíraných informací k jednotlivým ročníkům.</p>